

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย

นางสาวจรรุวรรณ สายพิน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต
ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย

นางสาวจรรุวรรณ สายพิน

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต
ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**DEVELOPMENT OF PUBLIC PARTICIPATION URBAN PLANNING PROCESS
: CASE STUDY IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE**

**By
Jaruwan Saipin**

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING

Department of Urban Design and Planning

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2008

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ” เสนอโดย นางสาวจรรุวรรณ สายพิน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพจน์ สุขเกษม

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รัตน์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย บุญवास)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพจน์ สุขเกษม)
...../...../.....

49058302 : สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน/กระบวนการวางผังเมืองรวม/การพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของประชาชน

จรรุวรรณ สายพิน : การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวมเมือง
/ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ : ผศ.พรพจน์ สุขเกษม. 180 หน้า

การดำเนินการวางและจัดทำผังเมือง มีขั้นตอนการจัดประชุมรับฟังข้อคิดเห็นของ
ประชาชนตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 นั้น โดยที่ผ่านมา พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมค่อนข้างน้อย งานวิจัยฉบับนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผัง
เมืองรวมในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ให้กับเจ้าหน้าที่ที่
เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองทั้งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่อื่นๆ ในการที่จะ
ประยุกต์นำผลการวิจัยไปปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีการวิจัยใช้การศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากแบบสอบถาม
ทั้งหมดจำนวน 191 ชุด จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ในพื้นที่ผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน ที่ประกาศ
บังคับใช้แล้ว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิเคราะห์ใช้โปรแกรม SPSS เพื่อพิสูจน์สมมติฐาน
โดยการใช้ค่าสมการถดถอย Linear Regression และการตรวจสอบหาค่าสหสัมพันธ์ที่จะวัดออกมา
ได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation (โดยมีสัญลักษณ์คือ r) ผล
การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ใน
เรื่องการวางผังเมืองรวมยังไม่เหมาะสม จึงส่งผลให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญในเรื่องของการ
วางผังเมืองรวม และเมื่อนำเอาบริบทของพื้นที่ในการวางผังเมืองรวมมาพิจารณาร่วมกับการมีส่วน
ร่วม พบว่า พื้นที่ที่มีความเป็นเมือง พื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท และพื้นที่ที่มีความเป็นชนบท มีความ
แตกต่างกันควรจะใช้รูปแบบหรือวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งมีข้อสรุปเสนอแนะในเรื่องของการวางผัง
เมืองรวม คือ 1. การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน 2. การจัดประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ
การวางผังเมืองรวม โดยมีรูปแบบดังต่อไปนี้ การจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน การจัดทำวารสาร
สิ่งพิมพ์ การจัดทำแผ่นพับ การใช้สื่อทางวิทยุกระจายเสียง และการบรรจุลงในหลักสูตรการ
ศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวาง
ผังเมืองรวม

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

49058302 : MAJOR : URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING

KEY WORD : PUBLIC PARTICIPATION / URBAN PLANNING PROCESS / DEVELOPMENT OF PUBLIC PARTICIPATION

JARUWAN SAIPIN : DEVELOPMENT OF PUBLIC PARTICIPATION IN URBAN PLANNING PROCESS : A CASE STUDY IN PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE . AN INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST.PROF.PORNPOTE SOOKASEM .178 pp.

According to the 1975 Town and Country Planning Act, citizen can participate in a general planning process through a 'public hearing' procedure in which, up to the present, very few local people attend the meeting. Therefore, the purpose of this research was to examine the effectiveness of the current public participation process in the urban planning for Phra Nakhon Si Ayutthaya province. As a result, recommendation of appropriate and more effective people's participation methods derived from the research findings aiming to improve future urban planning process for Phra Nakhon Si Ayuthaya as well as for cities across Thailand.

The methodology of this research was, after reviewing documents and research relating to Thailand's public participation, to sample 4 groups, each in a different planning area, of a total of 191 people in Phra Nakhon Si Ayutthaya 4 planning areas. Questionnaires were used to collect data on factors affecting people's participation in planning process. Program SPSS for Windows was used for the statistical analysis— linear regression and coefficient of correlation (r)—of the data. The results of the analysis found that, firstly, the people lack of understanding of the town planning process, secondly, the planning agency's public relation was poorly managed; as a result, there was insufficient information about the plan reached the public. Therefore, the locals were not interested in participating the public hearing organized by the agency. In addition, the findings showed that in semi-urbanized and rural areas of the province different techniques of public participation were needed. People in such areas demanded 1. public hearing process and 2. public relation programs including handbooks, journal publications, flyers, radio broadcast, and educational programs to support and encourage them to participate in planning process. In conclusion, the public participation in urban planning process cannot be standardized across the country. Urban and rural population need slightly different methods, especially public relation means to educate and encourage them to participate in local planning.

Department of Urban Design and Planning Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2007

Student's signature

An Independent Study Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิชาการค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับคำแนะนำและคำปรึกษาจาก รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์รัตน์ ประธานสาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมือง และสภาพแวดล้อม ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพจน์ สุขเกษม ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ อาจารย์ ดร.ชนะ จิระพิวัฒน์ ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และตรวจงานวิจัย ตลอดจนความรู้การวิจัย ความรู้ทางด้านสถิติการวิจัย การวางแผนเมือง และการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อใช้ประกอบการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณวิชัย ขจรปริคานนท์ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโยธาธิการ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการผังเมือง หัวหน้าฝ่ายบริหาร หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ และเพื่อน ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจในทุกๆ ด้านตลอดมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่โครงการที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบและวางแผนชุมชนเมือง ที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษา ตลอดจนความรู้ทางวิชาการ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
สำคัญขงเรื่องที่จะวิจัย	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์จะวิจัย.....	2
แผนภูมิความสัมพันธ์ของตัวแปรการวิจัย.....	3
ปัญหาการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
กระบวนการวิจัย	6
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
การนำเสนอผลการวิจัย.....	10
2 การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	11
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	15
ทฤษฎีการสื่อสาร	16
ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล.....	24
การจัดประชุม – สัมมนา	27
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็น ของประชาชน พ.ศ.2548	27
ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์.....	31

บทที่	หน้า
แนวคิดในการมีส่วนร่วม.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ของต่างประเทศ	41
สรุปท้ายบท	47
3 การออกแบบงานวิจัย.....	49
กรอบทฤษฎี แนวความคิด.....	49
กระบวนการวิจัย	50
การเลือกพื้นที่กรณีศึกษาสำหรับดำเนินการวิจัย	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
สรุปท้ายบท	65
4 กรณีศึกษาที่ 1 พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา.....	66
ข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม.....	66
รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย	72
สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา.....	82
สรุปท้ายบท	83
5 กรณีศึกษาที่ 2 พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองเสนา.....	84
ข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม.....	84
รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย	88
สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมเมืองเสนา.....	98
สรุปท้ายบท	99

บทที่	หน้า	
6	กรณีศึกษาที่ 3 พื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ	100
	ข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม.....	100
	รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย	104
	สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ	114
	สรุปท้ายบท	114
7	กรณีศึกษาที่ 4 พื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง - มหาราช	116
	ข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม.....	116
	รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย	122
	สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช.....	132
	สรุปท้ายบท	132
8	การอภิปรายผล	133
	การวิเคราะห์เปรียบเทียบ.....	133
	สิ่งที่ค้นพบ	134
	ข้อเสนอแนะ	134
	สรุปท้ายบท	137
9	บทสรุป.....	139
	สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัย.....	139
	ข้อบกพร่องในการวิจัย	143
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในขั้นต่อไป	143
	สรุปท้ายบท	144
	บรรณานุกรม	145
	ภาคผนวก	147
	ประวัติผู้วิจัย.....	178

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงขอบเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา	68
2	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา.....	69
3	แสดงขอบเขตผังเมืองรวมเมืองเสนา	85
4	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมเมืองเสนา.....	86
5	แสดงขอบเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ	101
6	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ	102
7	แสดงขอบเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช	117
8	แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง	118

– โรงช้าง–มหาราช

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	73
2	แสดงทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม	77
3	แสดงการแจกแจงความถี่	80
4	แสดงข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	90
5	แสดงทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม	93
6	แสดงการแจกแจงความถี่	96
7	แสดงข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	105
8	แสดงทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม	109
9	แสดงการแจกแจงความถี่	112
10	แสดงข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	123
11	แสดงทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม	126
12	แสดงการแจกแจงความถี่	129

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญของเรื่องที่จะวิจัย (Problem Statement)

ประวัติศาสตร์เมือง (Urban History) มีส่วนสำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมือง และถูกโยงเข้ากับการเมืองและสภาพสังคมในขณะนั้น การแบ่งยุคสมัยจึงจำแนกตามรูปแบบการปกครอง เช่น สมัยกรุงสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้น ในขณะที่ประวัติศาสตร์การผังเมือง (Planning History; Urban Planning History) มีสาระและรายละเอียดมากกว่า เน้นกระบวนการทั้งด้านความคิดและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการวางผัง การผังเมือง ในเมืองไทยเริ่มตั้งแต่สมัยจอมพล ป. ได้ดำเนินการวางผังเมืองกรุงเทพแล้วเสร็จในปี 2503 โดยบริษัทที่ปรึกษาอเมริกัน Litchfield Whiting Bowne and Associates หลังจากสิ้นสุดสัญญา รัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยหน่วยงานที่ชื่อว่า The United States Operations Mission to Thailand (USOM) ยังคงให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและด้านวิชาการผังเมืองต่อมาอีกหลายปี และประสบความสำเร็จในการก่อตั้งสำนักผังเมือง ในปี พ.ศ. 2505 เป็นหน่วยงานอิสระดูแลรับผิดชอบการวางผังเมืองทั่วประเทศ ได้มีการนำเสนอร่าง "พระราชบัญญัติการผังเมือง" และได้มีการปรับแก้หลายครั้ง จนมาถึง ปี พ.ศ. 2518 ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และได้ใช้บังคับเป็นกฎหมายมาจนถึงปัจจุบัน กรมโยธาธิการและผังเมือง มีภารกิจเกี่ยวกับงานด้านการผังเมืองระดับต่างๆ โดยการกำหนดและกำกับดูแลนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการตั้งถิ่นฐานและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดมาตรฐานความปลอดภัยของสาธารณชนความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองและสิ่งปลูกสร้างตามระบบการผังเมืองที่ดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในปัจจุบัน พ.ศ. 2550 มีผังเมืองรวมที่บังคับใช้แล้ว 103 ผัง ผังที่อยู่ในขั้นตอนการดำเนินการ 34 ผัง และอีก 32 ผัง เป็นผังที่หมดอายุ รวมแล้ว 190 ผัง

ในการดำเนินการวางและจัดทำผังเมือง มีขั้นตอนการดำเนินการหลายขั้นตอนและได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการวางและจัดทำผังเมืองรวม ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 นั้นกำหนดไว้ในมาตรา 19 คือ ในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวมใดให้สำนักผังเมืองหรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณีจัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนทราบ แล้วจัดประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น ในการรับฟังข้อคิดเห็นนี้จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของ

ประชาชนเข้าร่วมประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ ขั้นตอนของการปิดประกาศแผนผังและข้อกำหนดเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูแผนผังและข้อกำหนดของผังเมืองรวมและการยื่นคำร้องขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่ปิดประกาศ

จากการดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ผ่านมา พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการไม่ทราบข้อมูล หรือขาดความรู้ความเข้าใจในผังเมืองรวม ซึ่งจะส่งผลให้ผังเมืองรวมที่จะนำมาใช้บังคับเป็นกฎหมายสำหรับประชาชนนำไปปฏิบัติตามข้อกำหนด ระบบโครงสร้างพื้นฐานและโครงการพัฒนาเมืองอาจจะมีผลกระทบต่อชุมชนหรือต่อตนเอง ซึ่งทางหน่วยงานที่ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมก็จะไม่ทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขในการจัดทำผังเมืองรวม

ดังนั้น เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลสัมฤทธิ์ในกระบวนการวางผังเมืองรวม และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ เสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม เพื่อให้ผังเมืองรวมที่จะนำมาใช้บังคับเป็นกฎหมายมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ ต่อประชาชนในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่อย่างแท้จริง

2. ความมุ่งหมาย(Goal) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ของการวิจัย

2.1 ความมุ่งหมาย (Goal)

เพื่อศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองรวมของผังเมืองรวมต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการวางผังเมือง อุปสรรค ปัญหา ตลอดจนการทบทวนทฤษฎี การศึกษาวิจัย แนวความคิดต่างๆและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางผังเมือง เพื่อที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองให้มีประสิทธิภาพ

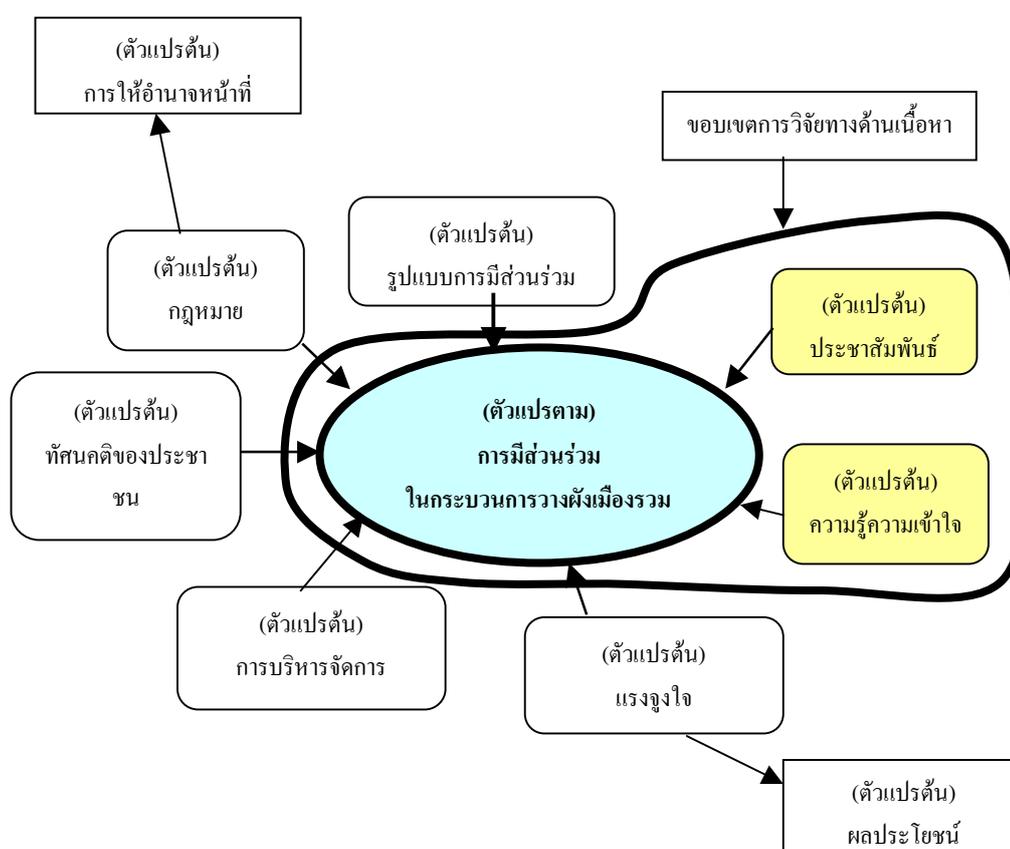
2.2 วัตถุประสงค์ (Objectives)

2.2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ พื้นที่ผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ซึ่งได้วางไว้และจัดทำขึ้นในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2527 ถึง พ.ศ.2551

2.2.2 เพื่อศึกษาปัญหาของประชาชนในด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองรวม

2.2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองทั้งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่อื่นๆ ในการที่จะประยุกต์นำผลการวิจัยไปปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. แผนภูมิความสัมพันธ์ของตัวแปรการวิจัย (Problematic Variable Diagram)

แผนภูมิที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรวิจัย

เส้นสีดำ	หมายถึง	ขอบเขตที่จะทำการศึกษาวิจัย
สีเหลือง	หมายถึง	ตัวแปรต้นที่จะทำการศึกษาวิจัย
สีขาว	หมายถึง	ตัวแปรต้นที่เกี่ยวข้อง
สีฟ้า	หมายถึง	ตัวแปรตาม

จากแผนภูมิความสัมพันธ์ของตัวแปรที่กำหนดไว้ ซึ่งมีความหมายของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังต่อไปนี้

ความรู้ความเข้าใจ คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการวางผังเมืองรวม

การประชาสัมพันธ์ คือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ในเรื่องของการวางผังเมืองรวม

รูปแบบของการมีส่วนร่วม คือ รูปแบบที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม

กฎหมาย คือ ข้อกฎหมายที่ใช้บังคับผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518

ทัศนคติของประชาชนคือ ทัศนคติที่ประชาชนมีต่อการวางผังเมืองรวม

การบริหารจัดการ คือ การบริหารจัดการให้เป็นไปตามขั้นตอนของการวางผังเมืองรวม

แรงจูงใจ คือ สิ่งที่จะทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ผลประโยชน์ คือ สิ่งที่ประชาชนจะได้รับจากการวางผังเมืองรวมซึ่งอาจจะเป็นทั้งประโยชน์ส่วนรวมหรือส่วนบุคคล

การให้อำนาจหน้าที่ คือ ผู้ที่กำกับดูแลผังเมืองรวมรวม

การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมือง คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวม

4. ปัญหาการวิจัย (Research Problem)

1. เพราะเหตุใดในกระบวนการวางผังเมืองรวมที่ผ่านมาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

2. แนวทางที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะเป็นอย่างไร

5. สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันมีลักษณะของการมีส่วนร่วมตามกฎหมายตาม “พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518” กำหนดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อย 1 ครั้ง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองตามกระบวนการขั้นตอนของกฎหมายจะพบปัญหาที่เกิดจากการที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางผังเมือง เนื่องจากมีการจัดประชุม

รับฟังความคิดเห็นของประชาชนน้อยเกินไป เพราะการจัดการประชุมจะต้องใช้งบประมาณในการดำเนินการมาก การขาดการสื่อสารติดต่อระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน ประเด็นที่เข้าร่วมร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อผู้วางผังซึ่งจะไม่ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่โดยตรง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองในอนาคตนอกจากจะมีลักษณะที่เป็นทางการโดยการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อย 1 ครั้ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กำหนดไว้ ควรมีการจัดประชุมกลุ่มย่อยหรือจากการสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้วางผังและประชาชน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังทุกขั้นตอน จึงจะทำให้การวางและจัดทำผังเมืองประสบผลสำเร็จและเป็นผังที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนเป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สมมติฐานหรือคำตอบล่วงหน้าของการวิจัยคือ

5.1 การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

5.2 แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

6. ขอบเขตของการวิจัย(Scope of the Research)

ในการศึกษาวิจัยนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

6.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่วิจัย 4 พื้นที่

1. พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. พื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. พื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาธาตุ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

6.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ขอบเขตทางด้านเนื้อหาจะครอบคลุมประเด็นต่างๆ ตามแผนภูมิตัวแปรของการวิจัย ได้แก่ตัวแปรทางด้านทัศนคติความรู้ความเข้าใจการประชาสัมพันธ์และวิธีการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม

7. กระบวนการวิจัย (Process of Research)

กระบวนการวิจัยจะมีขั้นตอนต่างๆ ในการค้นคว้าวิจัย 8 ขั้นตอน ได้แก่

7.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย

การกำหนดคำถามหรือข้อสงสัยของนักวิจัยเพื่อที่จะค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องที่จะวิจัย

7.2 การกำหนดสมมติฐานการวิจัย

การกำหนดคำตอบล่วงหน้า เพื่อตอบคำถามในปัญหาการวิจัยโดยอาศัยความรู้ทางทฤษฎี วิชาการมาสนับสนุน

7.3 การกำหนดตัวแปรและคำนิยาม

การกำหนดตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และการกำหนดคำนิยามของตัวแปรนั้นๆ

7.4 การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในงานวิจัยและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้

7.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ

7.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรคือการวิเคราะห์แบบสอบถาม

7.7 การพิสูจน์สมมติฐาน

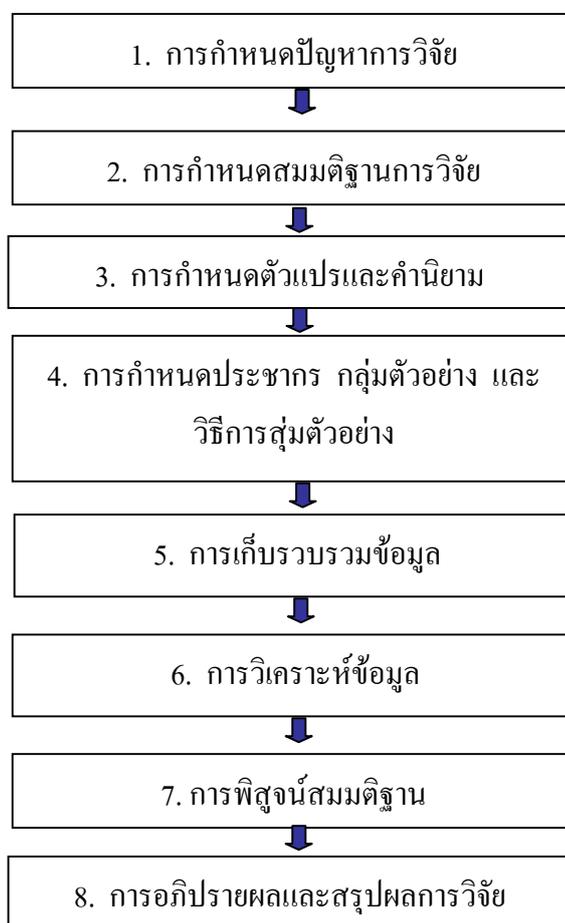
การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่

7.8 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

การอภิปรายความหมายของผลการทดสอบสมมติฐานว่ามีความหมายอย่างไรเกี่ยวกับงานวิจัย และสรุปผลทั้งหมดของการวิจัยที่ได้ดำเนินงาน

กรอบกระบวนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 8 ขั้นตอน ได้แก่

แผนภูมิที่ 2 แสดงกระบวนการวิจัย

8. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดนิยามที่ใช้ในการวิจัยซึ่งจะเป็นนิยามที่กำหนดให้อยู่ในระดับทั่วไปและในระดับปฏิบัติการ

นิยามระดับทั่วไป

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆแล้ว

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการมีส่วนร่วมการเปิดโอกาสให้หน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาชน หรือประชาชนได้มีโอกาสร่วมรับรู้ข่าวสาร รับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆต่อการเตรียมการของโครงการหรือกิจการที่จะเกิดขึ้น

การประชาสัมพันธ หมายถึงกิจกรรมและวิธีที่องค์กรสถาบันปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน

ผังเมืองรวม หมายถึงแผนผัง นโยบายและโครงการรวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุขปโภค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

9. วิธีการวิจัย (Methodology of Research)

เมื่อได้กำหนดกระบวนการที่จะวิจัยแล้วในขั้นตอนต่างๆ ในการค้นคว้าวิจัย มีวิธีการในการวิจัย ได้แก่

9.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย

โดยการศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่วางผังที่ผ่านมา จึงกำหนดเป็นคำถามเพื่อที่จะค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องที่จะวิจัย

9.2 การกำหนดสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ โดยกำหนดจากการศึกษากระบวนการวางผังเมืองรวม ทฤษฎี หลักการแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดคำตอบล่วงหน้าหรือสมมติฐาน โดยอ้างอิงจากเอกสารเหล่านี้

9.3 การกำหนดตัวแปรและคำนิยาม

โดยการศึกษาความรู้ทางทฤษฎี วิชาการต่างๆ แล้วนำมากำหนดตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งตัวแปรต้น ตัวแปรตาม โดยแสดงเป็นแผนภูมิความสัมพันธ์ตัวแปร และการกำหนดคำนิยามของตัวแปรนั้นๆ ในระดับทั่วไปและปฏิบัติการ โดยอ้างอิงจากพจนานุกรม คำนิยามต่างๆทางด้านกฎหมาย เป็นต้น

9.4 การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในงานวิจัยและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ โดยประชากรในการวิจัย จะเป็นประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมที่มีผลบังคับใช้ ส่วนการกลุ่มตัวอย่างจะเป็นบุคคลที่เคยเข้าร่วมการประชุม

และกลุ่มบุคคลที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม การสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีผสมผสานกันระหว่างวิธีใช้ความน่าจะเป็น(Probability Sampling) และวิธีไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)

9.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ ได้แก่

- ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการสำรวจภาคสนามและแบบสอบถาม
- ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้รวบรวมเอาไว้แล้ว

9.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ ได้แก่ข้อมูล

- ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเบื้องต้น เช่น ค่าร้อยละ (%) ฐานนิยม (Mode) ในการวิเคราะห์
- ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (SPSS for Windows Version 11.5)

9.7 การพิสูจน์สมมติฐาน

การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ คือ ค่า Linear Regression

9.8 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

การอภิปรายความหมายของผลการทดสอบสมมติฐานว่ามีความหมายอย่างไรเกี่ยวกับงานวิจัย และสรุปผลทั้งหมดของการวิจัยที่ได้ดำเนินงาน โดยอ้างทฤษฎีและผลการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง ตารางคำนวณ บริบทของพื้นที่โครงการมาประกอบการอภิปราย สรุปผลการศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะทั้งหมดของการวิจัย นี้ว่ามีความสำคัญอย่างไรต่อสภาพการณ์ที่เป็นจริง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย กล่าวถึงการนำผลที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในขั้นต่อไป หรือข้อเสนอให้มีการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหานี้ในแง่มุมอื่น ๆ หรือด้านอื่น ในเรื่องความบกพร่อง และทำอย่างไรจึงจะกำจัดความบกพร่องอันนี้ได้ถ้ามีผู้สนใจทำเรื่องที่คล้ายคลึงกันหรือเรื่องเดียวกันในภายหน้า การวิจัยในอนาคตอาจจะเป็นไปได้ในรูปใดบ้าง

10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. สถานการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้ดำเนินการวางและจัดทำขึ้นในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2527 ถึง พ.ศ.2551 และประกาศบังคับใช้แล้ว

2. ปัญหาของประชาชนในด้านทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองรวม

3. ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองทั้งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่อื่นๆ ในการที่จะประยุกต์นำผลการวิจัยไปปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

11. การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยจากการศึกษาจะเป็นในรูปแบบของรูปเล่มรายงานซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาข้อมูล ตารางข้อมูล แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินผังเมืองรวม รูปภาพ แผนภูมิ

บทที่ 2

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนเมืองรวมเมือง/ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Participation)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมีดังนี้ (นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ 2550 : 11)

1.1. ความหมายการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมหมายถึง การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา วางแผนการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยกัน การเสียสละกำลังกาย กำลังสติปัญญาหรือกำลังทรัพย์ เพื่อให้การแก้ปัญหาบรรลุผลตามที่กำหนดไว้รวมถึงการติดตามประเมินผลเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อไป ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนอกจากจะสามารถแก้ไขปัญหาได้แล้วยังทำให้ประชาชนได้ใช้ศักยภาพของตนในการแก้ไขปัญหาพร้อมกับผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับความต้องการจริงของพื้นที่อีกด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) หมายถึง การเปิดโอกาสให้หน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาชน หรือประชาชนในท้องถิ่นนั้นได้มีโอกาสร่วมรับรู้ข่าวสาร รับฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็นและดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

Franklyn Lisk ให้ความหมายการมีส่วนร่วมในมุมมองที่กว้างว่าเป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนในการดำเนินการตัดสินใจทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และโดยเฉพาะในบริบทของกระบวนการวางแผนที่มีการกำหนดรูปแบบ แนวคิดการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือก การบริหาร และการประเมินผลของแผนงานและโครงการต่างๆ ที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น (Franklyn Lisk 1985 อ้างถึงใน ชินรัตน์ สมสืบ 2539 : 23)

Franklyn Lisk เพิ่มเติมความหมายของการมีส่วนร่วม 3 ประการคือ

1. อิทธิพลของประชาชนต่อการตัดสินใจนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรร(allocation) และการใช้ประโยชน์ (utilization) ของทรัพยากรเพื่อการผลิต

2. เกี่ยวข้องกับความจำเป็นที่การเข้าร่วมของประชาชนในการวางแผน และดำเนินการกิจกรรมต่างๆ จะสร้างโอกาสด้านสังคม-เศรษฐกิจ เพื่อยกระดับรายได้และการจ้างแรงงานและเพิ่มการกินคืออยู่ดี

3. การมีส่วนร่วมที่สนองต่อสิ่งที่จะเข้าถึงการปรับปรุงให้คนจนได้รับประโยชน์เพื่อการผลิตหลักๆ การบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะด้วยฉะนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจและสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมืองนำมาซึ่งการกระจายอำนาจทางการบริหาร และทรัพยากรไปสู่ระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อยืนยันว่า การตัดสินใจของประชาชนจะมีได้และได้รับการปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ในประเทศกำลังพัฒนา การกระจายอำนาจมักไม่ได้การยอมรับจากผู้มีอำนาจในส่วนกลาง และมักมีคนพูดว่า การรวมอำนาจนำมาซึ่งภาวะสมบูรณาธิปไตย (autarchy) และจะทำลายการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการพัฒนา อย่างไรก็ตามมีผู้กล่าวว่า การกระจายอำนาจอย่างสมบูรณ์ ก็จะนำมาซึ่งภาวะอนาธิปไตย (anarchy) โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ที่ต้องการความเป็นปึกแผ่นของชาติจะกระจายอำนาจได้ยาก การกระจายอำนาจจะต้องเกิดจากประชาชนที่มีความรับผิดชอบ และความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐบาลมอบให้ประชาชน การมอบความรับผิดชอบให้แก่ประชาชนปกครองตนเองจึงเป็นวิถีทางที่แน่นอนที่สุดที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบได้ ประชาชนจะได้มีข้อผูกมัดในสิ่งที่พวกเขาทำและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ฉะนั้นในแต่ละประเทศจึงต้องแสวงหาจุดสมดุลเชิงพลวัต ระหว่างการกระจายอำนาจและการรวมอำนาจ และมีข้อสรุปว่าการพัฒนาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกๆ ด้าน

1.3 รูปแบบการมีส่วนร่วม

องค์การอนามัยโลกได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอนดังนี้คือ

1.3.1 ร่วมวางแผน (Planning) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผลและร่วมตัดสินใจ

1.3.2 การดำเนินงาน (Implementation) ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมการเงินและการบริการ

1.3.3 การใช้ประโยชน์ (Utilization) ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำกิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม

1.3.4 การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining benefits) ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ฐานที่เท่าเทียมกัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวในสังคมหรือวัตถุก็ได้

จากแนวความคิดดังกล่าวจะเห็นว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมมีหลายรูปแบบแต่หลักสำคัญไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมเริ่มจากการมีส่วนร่วมในเรื่องความคิด ซึ่งได้แก่การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนแก้ไขปัญหา ส่วนในด้านการดำเนินการได้แก่ การร่วมปฏิบัติทั้งในรูปแบบการเป็นกรรมการหรือสมาชิกในกลุ่ม การร่วมดำเนินงาน การร่วมออกเงินหรือวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ การร่วมประเมินผล และการร่วมรับผลประโยชน์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งลักษณะเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวย หรือมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม มี 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนา โดยการพัฒนาต้องมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านประชาชน โดยประชาชนจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเริ่มกิจกรรมของตนเอง และด้านการได้รับการสนับสนุน ทั้งภายในและภายนอกตัวของผู้มีส่วนร่วม ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม กฎระเบียบ นโยบายรัฐ สภาพสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพชีวภาพ ลักษณะของผู้นำ ฯลฯ ส่วนปัจจัยภายในตัวผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ โอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ความคาดหวังประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วม อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพทางสังคม สภาพของร่างกาย ฯลฯ

ระดับการมีส่วนร่วม เริ่มจากการให้ข้อมูลจนกระทั่งการมีส่วนร่วมในการประเมินผลหรือควบคุมกำกับโดยประชาชน ดังนั้นการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงจะต้องคำนึงถึงปัจจัยทางด้านต่างๆ

สรุปการมีส่วนร่วมมีประเด็นที่เกี่ยวข้องหลายข้อทั้งเรื่องของกระบวนการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้มีมีส่วนร่วม ระดับการมีส่วนร่วม ฯลฯ ดังนั้นการดำเนินการในกิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมจะต้องศึกษาภูมิหลังของแต่ละบุคคลและปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นก่อนเพื่อจะผลักดันให้มีปัจจัยด้านบวกซึ่งจะสามารถส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมให้มากที่สุดและสอดคล้องกับบริบทของปัจเจกชนและบริบทของชุมชนมากที่สุด

แนวทางการมีส่วนร่วมที่น่าสนใจและทันสมัย คือการเสนอของโฆยิต ปันเปียมรัชฎ์ ที่กล่าวว่าการพัฒนาชนบทในระยะเวลาต่อมา ต้องเปิดทางเลือกให้แก่เกษตรกร ไม่ใช่การชี้นำจากรัฐ ไม่ใช่การทำให้สังคมเกษตรเป็นสังคมหมู่บ้านโดยไม่ต้องติดต่อกับใคร เพราะกระแสนี้ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมชาติ เพราะจุดเริ่มต้นเราเดินมาอยู่ในทิศทางที่จะเข้าหา ระบบเศรษฐกิจตลอดเวลา การพัฒนาชนบทในทศวรรษหน้าจึงควรพูดถึงการที่ชนบทจะเข้ามา กลมกลืนกับสังคมใหญ่ซึ่งเป็นระบบตลาด (Market System) ได้อย่างไร ฉะนั้นจึงควรเปิดทางเลือกให้มากขึ้นแก่คนชนบท คือการนำแนวความคิดของ “แผนการผลิตของเกษตรกร” ไปใช้โดย ต้องทำติดต่อกัน เป็นการให้เกษตรกรมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการแบ่ง แยกภารกิจในการตัดสินใจ ไม่ใช่เถียงกันว่าเรื่องไหนเป็นบทบาทของใคร รัฐจึงมีหน้าที่ในการ หาทางเลือกลงไปชนบทให้เร็ว ทว่าถึง เพื่อให้เกษตรกรตัดสินใจในเรื่องที่ยากขึ้นเรื่อยๆ ได้ และ ในที่สุดแล้วเขาจะพึ่งตนเองได้ (โฆยิต ปันเปียมรัชฎ์ 2535 อ้างถึงใน ชินรัตน์ สมสืบ 2539:23)

1.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนตามกฎหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามบทบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 มีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ การกำหนดรูปแบบการปกครองและกำหนดคกไกอันเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการจัดการองค์ กรของภาครัฐ รวมถึงระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญฉบับ ก่อนๆ ทำให้ระบบการปกครองของไทยที่เคยเป็นมาในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 18)

1.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518

การวางและจัดทำผังเมืองรวม (กรมโยธาธิการและผังเมือง กองเผยแพร่และ ประชาสัมพันธ์ 2549 : 11) มาตรา 19 เมื่อสำนักผังเมืองจะวางหรือจัดทำผังเมืองรวมของท้องที่ ใดให้สำนักผังเมืองแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นของท้องที่นั้นทราบและให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้น มาแสดงความคิดเห็นต่อสำนักผังเมืองด้วย

ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมใด ให้สำนักผังเมืองหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น แล้วแต่กรณี จัดให้มีการโฆษณาให้ประชาชนทราบ แล้วจัดการประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง เพื่อ รับฟังข้อคิดเห็นของประชาชนในท้องที่ที่จะมีการวางและจัดทำผังเมืองรวมนั้น ในการรับฟัง ข้อคิดเห็นนี้จะกำหนดเฉพาะให้ผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมการประชุมตามความเหมาะสมก็ได้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการโฆษณา การประชุม และการแสดงข้อคิดเห็น ให้กำหนด โดยกฎกระทรวง

1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมือง

Ratcliff ได้กล่าวไว้ว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีบทบาทในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองนั้น เป็นเพราะมีพื้นฐานมาจากการขาดการสื่อสารระหว่างผู้วางแผนกับผู้ที่ได้รับผลจากการวางแผน เหตุผลสำคัญประการหนึ่งนั้น สืบเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของเทคนิคซับซ้อน และการใช้ศัพท์เทคนิคของนักวิชาชีพ ขาดต่อการเข้าใจของประชาชนประกอบกับความยุ่งยากซับซ้อนของกระบวนการวางและจัดทำผังเมือง ฝ่ายภาคประชาชนเองก็ตระหนักถึงความสำคัญและผลกระทบจากผัง ที่จะมีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตน การขาดการสื่อสารระหว่างกันของผู้วางแผนกับประชาชนนั้นในบางครั้งก่อให้เกิดความกังวลใจ ความไม่ไว้วางใจ จนอาจถึงการไม่ให้ความร่วมมือ ดังนั้นหลายฝ่ายจึงนำการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาใช้ในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม (Ratcliff อ้างถึงใน สำนักพัฒนามาตรฐาน กรมโยธาธิการและผังเมือง 2549 : 24) รูปแบบและวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม ได้แก่

1. การจัดแสดงนิทรรศการ โดยมีการจัดแสดงผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังทางเลือก รูปจำลอง การฉายสไลด์ การบรรยายพิเศษจากผู้เชี่ยวชาญ
2. การประชุมประชาชน
3. การให้ตอบแบบสอบถาม

การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองนั้น เกิดจากการขาดการสื่อสารต่อกัน การที่ก่อให้เกิดผลดีต่อกระบวนการนั้นจะต้องเป็นการสื่อสารแบบสองทาง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน มีการรับฟังซึ่งกันและกันและเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ

2. ทฤษฎีแรงจูงใจ (Theory of Motivation)

Maslow ได้อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ด้านที่เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานที่เกิดจากความพึงพอใจว่า ความต้องการเหล่านั้นได้ถูกจัดลำดับขั้นของความต้อการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการบำบัดเพียงพอความต้องการเหล่านั้นยังคงอยู่ และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางที่จะช่วยบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ (Maslow อ้างถึงใน กรรณิการ์ อัสวทรเดชา 2550 : 29) จึงได้จัดลำดับขั้นความต้องการขั้นพื้นฐานไว้ 5 ขั้นตอน คือ

2.1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (The Physiological Needs) ได้แก่ อาหาร น้ำ อากาศ ความต้องการที่จะขับถ่ายสิ่งที่ร่างกายไม่ต้องการ ความต้องการที่จะบำบัดความต้องการทางเพศ

2.2. ความต้องการความปลอดภัย (The Safety Needs) ความต้องการความปลอดภัยเป็นธรรมชาติของมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิตในอันที่จะดำรงไว้ซึ่งชีวิตของตน

2.3. ความต้องการเป็นเจ้าของและความรัก (The Belongingness and Love Needs) บุคคลจะรู้สึกต้องการความรัก ความรู้สึกเป็นเจ้าของตั้งแต่บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.4. ความต้องการมีเกียรติในสังคม (The Esteem Needs) เป็นความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน

2.5. ความต้องการแสดงความสามารถของตนให้เกิดผลต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ (The Needs for Self – Actualization) เป็นความต้องการที่จะแสดงให้ผู้อื่นประจักษ์ว่าตนมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการศึกษา ความสามารถในการงาน คือ มีความสามารถที่จะทำให้ตนมีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในชีวิต

3. ทฤษฎีการสื่อสาร

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมีดังนี้ (เสนาะ ดิยาว 2541 : 22)

3.1 ความหมายของการสื่อสาร โดยทั่วไปความหมายของการสื่อสารแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะพิจารณาการสื่อสารในแง่ไหนและมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้การสื่อสารนั้นอย่างไร อย่างไรก็ตาม ขอบเขตของคำว่าสื่อสารได้รวมเอาความหมายต่างๆ ไว้ 4 ประการคือ ความหมายแรก หมายถึงการรับส่งข่าวสาร การที่คนพูดกันเขียนจดหมายถึงกัน เสนอรายงานหรือประชุมกันก็เป็นการสื่อสาร ความหมายที่สองการสื่อสาร คือ ข่าว ความหมายที่สาม การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความหมายกัน ซึ่งได้แก่กระบวนการทางด้านความรู้สึกและพฤติกรรม คือการที่คนสื่อสารกันนั้นแต่ละฝ่ายก็พยายามที่จะเข้าใจความคิดความรู้สึกและค่านิยมซึ่งกันและกัน ประการที่สี่การสื่อสารเป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่ง ซึ่งหากไม่รู้ไม่เข้าใจก็ไม่อาจสื่อสารได้เช่น การใช้หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ วิทยุ ดาเวเทียมในการสื่อสาร เมื่อกล่าวถึงการสื่อสารก็จะนึกถึงเครื่องมือต่างๆ

ในแง่ของคำการสื่อสารมีความหมายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ รูปแบบ และผลที่เกิดขึ้น การจะนำเอาความหมายใดไปใช้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและแนวทางในการพิจารณาปัญหา การจะให้เข้าใจจึงจะต้องพิจารณาความหมายต่างๆ ของการสื่อสารดังต่อไปนี้

จากความหมายของการสื่อสารที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่ามีข้อความที่แตกต่างกัน และไม่มี ความหมายใดที่เหมาะสมที่สุดที่จะนำไปใช้ได้ในทุกเหตุการณ์ของการสื่อสาร การจะนำเอาความหมายของการสื่อสารไปใช้ต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และแนวความคิดที่เกี่ยวกับการ

สื่อสารนั้น การสื่อสารชนิดต่างๆจะก่อให้เกิดผลและให้แนวความคิดในลักษณะที่แตกต่างกันในความหมายที่ว่า การสื่อสารประกอบด้วย การถ่ายทอดข่าวเพื่อก่อให้เกิดผลนั้นก็เน้นให้เห็นว่าการสื่อสาร ตรีเตรียมและส่งข่าวในลักษณะที่จะทำให้ผลเกิดขึ้น เมื่อพิจารณาในแง่ของการสร้างข่าวและการส่งข่าวให้เป็นสาระสำคัญของการสื่อสาร

3.2 ลักษณะของการสื่อสาร โดยข้อเท็จจริงแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารในลักษณะที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับที่คนมองโลกในแง่ที่แตกต่างกันตามประสบการณ์และการรับรู้ของแต่ละคน คนจึงมีลักษณะพิเศษเป็นของตัวเองต่างๆ ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกันมากนัก คนที่มีประสบการณ์ของตัวเองเมื่อจะต้องติดต่อกับบุคคลอื่นก็จะแสดงออกถึงลักษณะพิเศษของตัวเองด้วยเช่นเดียวกัน มนุษย์จะแปลความหมายของสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในแนวทางของตัวเอง อย่างไรก็ตามแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารจะรวมเอาสาระสำคัญ 3 ประการด้วยกันคือ ประการแรก การสื่อสารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดความหมายให้กับผู้ฟัง หมายความว่าผู้รับข่าวหรือผู้ฟังจะเข้าใจความหมายของการสื่อสารนั้น ถึงแม้จะตรงหรือไม่ตรงกับความหมายของผู้ส่งข่าวเพราะว่าความหมายของสิ่งต่างๆไม่อาจส่งถึงกันได้ โดยตรงแต่ผู้ส่งข่าวหรือผู้พูดจะพยายามใช้คำหรือสัญลักษณ์ใดๆแทนความหมายที่ต้องการและส่งไปยังผู้รับ โดยหวังว่าผู้รับข่าวจะเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์อย่างเดียวกันกับผู้ส่งข่าว ซึ่งเป็นสิ่งแน่นอนว่าความหมายของทั้งสองฝ่ายอาจไม่ตรงกันทั้งหมด เพราะทั้งสองฝ่ายมีประสบการณ์และการรับรู้ต่างกัน

ประการที่สองการสื่อสารเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การส่งข้อมูลก็กระทำโดยอาศัยสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายใดๆที่กำหนดขึ้น เครื่องหมายที่ใช้ อาจเป็นที่เข้าใจกันระหว่างทั้งสองฝ่ายคือใช้ภาษาเดียวกัน หรือเป็นอย่างอื่นที่ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันหรือไม่เข้าใจกันก็ได้ เช่น การใช้กริยาอาการทางกาย เวลาและสิ่งของ การส่งข้อมูลโดยสัญลักษณ์จะต้องกระทำโดยผ่านสื่อต่างๆหลายอย่างเพื่อให้ข้อมูลไปถึงผู้รับ ประการที่สามการสื่อสารเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเตือนหรือการชักนำให้บุคคลคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับข้อมูลนั้นๆ การทำให้อีกฝ่ายเห็นด้วยจะต้องอาศัยตัวข่าวสารที่ดีเหมาะสมและอาศัยกระบวนการที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ เช่น การสื่อสารด้วยการพูดดีกว่าการสื่อสารด้วยการเขียน หรือการพูดทางโทรศัพท์มีประสิทธิภาพในการชักนำให้คนคล้อยตามมากกว่าการพูดทางวิทยุ

3.3 ระดับของกิจกรรมทางการสื่อสาร การศึกษาเรื่องการสื่อสารอาจกระทำได้หลายๆระดับ และแต่ละระดับของกิจกรรมก็มีลักษณะแตกต่างกันและมีความยุ่งยากซับซ้อนไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะปัจจัยที่มีต่อรูปแบบของการสื่อสารก็แตกต่างกันด้วย ระดับของกิจกรรมทางการสื่อสารอาจแยกพิจารณาได้เป็น 6 ระดับ คือ

3.3.1. ระดับตัวเอง การสื่อสารกับตัวเอง เป็นกิจกรรมทางการสื่อสารอย่างหนึ่ง จะเกิดขึ้นเมื่อมีการสื่อสารกับตัวเอง กล่าวอย่างสั้นๆเมื่อคนคิดหรือพูดกับตนเอง การที่คนพูดกับคนอื่นอย่างไรคนก็พูดกับตนเองได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างของการสื่อสารกับตัวเองก็คือการที่เรา ขยับยั้งการกระทำหรือความคิดบางอย่าง การวิเคราะห์ตัวเอง การวางแผนการคิดเลือกการกระทำที่มีอยู่หลายๆทางเลือก การเตือนตัวเองและการคิดริเริ่มงานบางอย่างในแต่ละวันที่คนเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมทางการสื่อสารรอบๆตัวเองในที่ทำงานในร้านอาหาร ในถนนหรือในที่ต่างๆ กิจกรรม เหล่านี้ก็จะเข้ามาอยู่ในใจของเราและนำไปคิดต่อเมื่ออยู่คนเดียวตามลำพัง ที่สำคัญก็คือความหมายของการสื่อสารที่เกิดขึ้นประจำวันนั้นตัวเองเป็นผู้แปลความหมายการเก็บเอาสถานการณ์ ต่างๆที่ประสบมาคิดต่อเมื่ออยู่คนเดียวเป็นกิจกรรมของการสื่อสารกับตัวเองการที่มีการสื่อสารกับตัวเองไม่ใช่ของแปลก

3.3.2. ระดับระหว่างบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป การที่บุคคลสองคนหรือมากกว่าติดต่อกันนั้นจะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจกันและรับรู้ข้อมูลต่างๆของโลก นอกจากนี้ก็จะทำให้รู้จักตนเองด้วยเพราะการสื่อสาร เป็นเสมือนภาพสะท้อนที่กลับมาหาตัวเอง คนที่ขาดการสื่อสารระหว่างบุคคลจะเป็นคนที่ปรับตัว ทางสังคมยากและมีปัญหาทางด้านอารมณ์ ยิ่งคนมีการสื่อสารระหว่างบุคคลมากเพียงใดก็จะยิ่ง เพิ่มการรู้จักตัวเองและรู้จักคนอื่นมากขึ้นเท่านั้น ข้อมูลที่เราได้มาจากการสื่อสารระหว่างบุคคล นอกจากจะเป็นประโยชน์ในการปรับตัวแล้วยังแสดงว่าตัวเรามีความสามารถในการสื่อความ กับคนอื่นอีกด้วย

3.3.3. ระดับกลุ่มย่อย ความสัมพันธ์ในกลุ่มย่อยเป็นกระบวนการที่มีลักษณะ พิเศษแตกต่างไปจากการสื่อสารระหว่างบุคคลและรูปแบบการสื่อสารอื่น การสื่อสารในระดับ กลุ่มย่อยจะแสดงให้เห็นแนวความคิดต่างๆที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก การสื่อสารใน กลุ่มย่อยเป็นรากฐานของการทำงานแบบประชาธิปไตย ความเสมอภาคในกลุ่มย่อยมักจะมืออยู่มาก และเท่าเทียมกัน ประการที่สอง วัตถุประสงค์ของกลุ่มที่แน่นอนและชัดเจน จะทำให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพโดยมุ่งสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ตนมากนัก ความต้องการส่วนตัวจึงเป็นรอง ประการที่สาม แนวความคิดในการทำงานของกลุ่มมักมุ่งถึงการ ปรีกษาหรือมากกว่าที่จะมุ่งคัดค้านหรือต่อสู้เพื่อเอาชนะกัน

3.3.4. ระดับเทคโนโลยี เป็นเทคโนโลยีทางการสื่อสารต่างๆที่รวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ทางการสื่อสาร ระดับนี้เน้นในแง่ของการใช้สื่อทางการสื่อสาร จึงเห็นได้ว่าบุคคล ผู้เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทางการสื่อสารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์ทางการ

สื่อสารอย่างดี ดังนั้นการใช้การสื่อสารในระดับเทคโนโลยีจึงรวมถึงการกระทำต่างๆที่นำเอาเครื่องมือทุกอย่างมาใช้กับภาษาในรูปแบบต่างๆเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสื่อสาร

3.3.5. ระดับชุมชน การสื่อสารในระดับชุมชนจะเกิดขึ้นเมื่อผู้รับข่าวสารมีจำนวนมากและโอกาสที่จะก่อให้เกิดข้อมูลย้อนกลับมีน้อย การสื่อสารในระดับชุมชนจะเกิดขึ้นในโอกาสพิเศษและไม่มากเหมือนกับการสื่อสารมวลชน ดังนั้นการเตรียมตัวสำหรับการพูดในที่ชุมชนจึงต้องจัดทำเป็นการเฉพาะ ข้อสำคัญของการแจ้งข้อมูลจะต้องมีลักษณะเป็นการเสนอข้อมูลที่ผู้ฟังไม่เคยรู้มาก่อน วัตถุประสงค์ในแง่ของการชักชวนให้คล้อยตามนั้นเป็นเรื่องของการสื่อความที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้ฟัง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดความคิดและการกระทำ

3.3.6. ระดับมวลชน การสื่อสารมวลชนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางสื่อหรือตัวกลางของการสื่อสาร คือต้องอาศัยสื่ออย่างมากจึงจะทำให้การสื่อสารมวลชนนั้นประสบผลเพราะผู้ฟังมีจำนวนมากอย่างไม่จำกัดและผู้ฟังเหล่านั้นมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงทั้งทางด้านชนชั้นของสังคมและพฤติกรรมส่วนบุคคล

3.3.7 กระบวนการสื่อสารโดยทั่วไป แนวความคิดทางด้านการสื่อสารนั้นจะเน้นในแง่ของกระบวนการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยที่กระบวนการสื่อสารประกอบด้วยส่วนต่างๆคือสภาพของการสื่อสาร แหล่งข่าว ผู้รับข่าว ข่าวสาร ช่องทาง สิ่งรบกวน กระบวนการส่งข่าว ส่วนประกอบต่างๆดังกล่าวนี้นับว่าเป็นส่วนประกอบขั้นพื้นฐานสำหรับการสื่อสารทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกับตนเอง การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารในกลุ่มย่อย

3.4 รูปแบบการสื่อสารของเบอร์โล(Berlo's Model of communication) รูปแบบของเบอร์โลนี้ได้แบ่งส่วน ประกอบการสื่อสารออกเป็น 4 ส่วน คือ แหล่งข่าว ข่าวสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับข่าว ซึ่งในแต่ละส่วนได้แยกออกเป็นส่วนย่อยอีก 5 ส่วนย่อย ได้แก่ องค์ประกอบและโครงสร้างของข่าวสาร องค์ประกอบในที่นี้หมายถึงแต่ละส่วนหรือแต่ละชั้นที่แยกจากกัน ถ้านำเอาแต่ละชั้นส่วนมาประกอบเข้าด้วยกันเราเรียกทั้งหมดว่าโครงสร้าง อีก 3 ส่วนที่ประกอบเป็นข่าวสารได้แก่ เนื้อเรื่อง การทำข่าว และรหัส เนื้อเรื่อง หมายถึงข้อมูล ความคิด ข้ออ้าง และความเห็นที่นำเสนอในข่าวสารนั้น ภาษาที่เป็นรหัสอย่างหนึ่งที่ประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ เนื่องจากภาษามีหลักเกณฑ์หรือไวยากรณ์แน่นอนกว่าการใช้ข้ออื่นเป็นรหัสในการสื่อสาร ส่วนที่เป็นช่องทางของการสื่อสาร ได้แบ่งแยกออกเป็นส่วนประกอบย่อยอีก 5 ส่วน คือ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น และการลิ้มรส ในการสื่อสารเบอร์โล (Berlo's Model of communication อ้างถึงใน เสนาะ ดิยาว์ 2541:41)

3.5 พฤติกรรมทางการสื่อสารของบุคคล การสื่อสารในแง่ของกระบวนการแต่ พฤติกรรมของบุคคลในการสื่อสารนับว่ามีความสำคัญอยู่มากเพราะบุคคลเป็นตัวก่อให้เกิดผลของ กิจกรรมทางการสื่อสาร ไม่ว่าบุคคลจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการสื่อสารในลักษณะใดก็ตาม ตัวบุคคลเป็นทั้งผู้ส่งข่าวและผู้รับข่าวพร้อมกัน การกำหนดว่าใครเป็นผู้ส่งข่าวและใครเป็นผู้รับ ข่าวนั้น เพื่อง่ายต่อการศึกษาระบวนการ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วเป็นการยากที่จะกำหนด บทบาทของผู้รับข่าวและผู้ส่งข่าวให้แน่ชัด ทั้งนี้ก็เพราะว่าพฤติกรรมของบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมทางการสื่อสาร นอกจากนั้นยังมีพฤติกรรมอย่างอื่นที่อาจมองไม่เห็นในขณะที่ สันทนากัน เช่น ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ การแปลความหมายและปฏิกิริยาต่อข่าวสาร สิ่งเหล่านี้ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.6 สัญลักษณ์กับการสื่อสาร การใช้สัญลักษณ์ (Symbol) แทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาแล้ว ตามความเป็นจริงแบบของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ลักษณะพฤติกรรมของคนหรือความหมาย ของการมีวิตรอยู่ของเรา ล้วนแต่เป็นการใช้สัญลักษณ์ทั้งสิ้น คือ เป็นสัญลักษณ์ของการควบคุม การจูงใจ และการประเมิน สัญลักษณ์นับว่าเป็นภาษาอย่างหนึ่งของการสื่อสาร คำว่าสัญลักษณ์ คือสิ่งที่ใช้แทนสิ่งอื่น มนุษย์สามารถคิดโดยอาศัยสัญลักษณ์และภาษาซึ่งทำให้แตกต่างกับสัตว์ มนุษย์เรียนรู้ความหมายของสัญลักษณ์โดยอาศัยกระบวนการแยกแยะความแตกต่างระหว่างสิ่ง ต่างๆที่เคยพบเห็นตามสภาพแวดล้อมต่างๆกัน เราอาจใช้สัญลักษณ์แทนบุคคลต่างๆที่เราพบเห็น

3.7 มนุษย์กับการสื่อสาร ในสังคมมนุษย์มีความต้องการที่จะสื่อสารและแสดงธรรม ชาติของมนุษย์โดยผ่านกระบวนการสื่อสารในรูปแบบลักษณะต่างๆกันเพราะเหตุว่ามนุษย์มี ลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากสัตว์อื่นในเรื่องของความมีเหตุผลและความสามารถที่จะปรุงแต่ง ระบบการสื่อสาร ในแง่ของพฤติกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารมนุษย์มีประสาทที่มีลักษณะพิเศษใน การรับฟัง (Receiving) การวิเคราะห์ (Analyzing) ความทรงจำ (Storing) การระลึกถึงสิ่งที่เคย ประสบ และปฏิกิริยาตอบโต้ สำหรับปฏิกิริยาที่มีต่อสิ่งเรานั้นอาจแสดงออกทางคำพูดและการ เขียน การพูดอาจเป็นคำที่คนทั่วไปรู้จักและใช้กันมาจนเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์หรือคำที่คนไม่รู้ จักตลอดจนคำที่คนรู้จัก

3.8 ปฏิบัติการทางการสื่อสารที่เหมือนกันและตรงกันข้ามกัน ปฏิบัติการที่เหมือนกัน (Symmetrical interaction) ระหว่างบุคคล 2 คน จะมีลักษณะเหมือนกระจกเงาซึ่งสะท้อน พฤติกรรมของคนทั้ง 2 นั้นในทางเดียวกัน ส่วนปฏิบัติการที่ตรงกันข้ามกัน (Complementary interaction) ได้แก่พฤติกรรมที่แตกต่างกันหรือตรงกันข้ามกันระหว่างบุคคล 2 คน พฤติกรรมของ คนหนึ่งจะเป็นเครื่องประกอบหรือเป็นส่วนเติมให้พฤติกรรมของอีกคนหนึ่งสมบูรณ์ พฤติกรรมที่

เหมือนกันและต่างกันนี้เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นทั้งสองประเภทเป็นการง่ายที่จะวัดพฤติกรรมที่เหมือนกันซึ่งเกิดขึ้นแก่บุคคล 2 คน เมื่อฝ่ายหนึ่งเกิดความรู้สึกอย่างหนึ่งขึ้น

3.9 พฤติกรรมที่เกิดจากการใช้คำ ปัญหาที่เกิดจากการใช้ศัพท์ นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้คำและมีแนวโน้มที่แสดงว่าพฤติกรรมจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในทางดีหรือไม่ดี พฤติกรรมที่เกิดจากการใช้คำเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะคือ

3.9.1. พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการป้องกันตัว(Defensiveness-producing Behavior)

พฤติกรรมประเภทนี้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกหรือคาดหมายว่าจะถูกคุกคามจากบุคคลอื่น เมื่อเห็นว่าสวัสดิภาพของเขาจะไม่ปลอดภัยทำให้เขาเสียสถานภาพลง ซึ่งพฤติกรรมจะเกิดขึ้นเมื่อคนมีความรู้สึกถึงระดับหนึ่งลักษณะของพฤติกรรมที่คนรู้สึกว่าถูกคุกคามจนก่อให้เกิดพฤติกรรมป้องกันตัวได้แก่

- พฤติกรรมประเมินค่า(Evaluative Behavior) เมื่อมีการกล่าวถึง คนอื่นในทางใดทางหนึ่งคนมักจะประเมินค่าหรือประเมินลักษณะบางอย่างของคนนั้นและทำให้คนนั้นเกิดความรู้สึกที่จะป้องกันตัวเอง ทั้งนี้เพราะมีบางโอกาสที่พฤติกรรมการประเมินจะมีความเห็นเกี่ยวกับคนอื่นในทางไม่ดี ซึ่งการกระทำเช่นนี้เท่ากับเป็นการทำลายความรู้สึก การยกย่องตัวเอง ซึ่งมีอยู่เป็นลักษณะประจำตัวของทุกคนและเป็นการทำลายภาพพจน์ บางอย่างของคนทั้งที่อาจเป็นความจริงหรือไม่จริงก็ตามจะมีผลทำให้บุคคลผู้นั้นระวังตัว ปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องในการประเมิน

- พฤติกรรมที่หันเหไปสู่การควบคุม (Control Oriented Behavior) คำพูดที่พยายามจะควบคุมบุคคลอื่นมักจะเป็นสิ่งช่วยให้เกิดการต่อต้านและพฤติกรรมนี้จะเกิดขึ้นเมื่อคนกล่าววกตัวเองให้สูงและทับถมคนอื่นให้ต่ำลง พฤติกรรมเช่นนี้เป็นพฤติกรรมที่คุกคามความสำคัญของคนอื่นจะเป็นสาเหตุให้คนเกิดพฤติกรรมต่อต้านขึ้น

- พฤติกรรมกลยุทธ์ (Strategic Behavior) เมื่อบุคคลหนึ่งมีความรู้สึกว่าอีกคนหนึ่งมีความรู้สึกซ่อนอยู่ภายในหรือคิดว่ามีคนลอบติดตามหรือมีแผนการบางอย่าง บุคคลนั้นจะเกิดความรู้สึกป้องกันตัวเองทันที พฤติกรรมในการป้องกันตัวเองก็จะเกิดขึ้นเพื่อทำให้ตัวเองพ้นภัย

- พฤติกรรมวางเฉย (Neutral Behavior) การวางเฉยของเราถือเสมือนเป็นสัญญาณของการมุงร้ายซึ่งพฤติกรรมเช่นนี้ก็เป็เหตุผลที่จะต้องป้องกันตัวเอง

- พฤติกรรมวางโต (Superioristic Behavior) เมื่อคนหนึ่งสื่อความกับคนอื่นในลักษณะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าบุคคลนั้นอยู่ในฐานะที่เหนือกว่านั้นในความสามารถ ตำแหน่งอำนาจและคุณสมบัติอื่นๆก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกป้องกันตัวให้เกิดขึ้นกับบุคคลอีกฝ่าย

- พฤติกรรมด้นทุรัง (Dogmatic Behavior) ถ้าเราแสดงให้เห็นคนอื่นรู้สึกว่าการคิดเห็นของเราถูกและความคิดเห็นของคนอื่นผิดทั้งหมด เขาก็จะเกิดความรู้สึกป้องกันตัวขึ้นเพราะเขารู้ว่าหากเขาแสดงความคิดเห็นออกมาอีก

3.9.2. พฤติกรรมแสดงการสนับสนุน (Supporting Behavior) ตามข้อเสนอแนะของกิบป์ แสดงให้เห็นว่าถ้าต้องการปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลควรจะต้องสร้างให้เกิดพฤติกรรมในทางสนับสนุนขึ้นแทนที่จะเป็นพฤติกรรมในทางป้องกันตัว ลักษณะที่ก่อให้เกิดบรรยากาศในทางสร้างสรรค์ก็ได้แก่พฤติกรรมดังต่อไปนี้

- พฤติกรรมในเชิงพรรณนา (Descriptive behavior) ในการสนทนากับบุคคลอื่นเราไม่ควรพูดถึงพฤติกรรมของคนอื่น หรือกล่าวถึงสิ่งต่างๆ ในแง่ของคนอื่น แต่ควรกล่าวถึงในแง่ของเรา แทนที่จะพูดว่าคนอื่นรู้สึกอย่างไรแต่ควรที่จะกล่าวว่าเราเข้าใจอย่างไร หากจำเป็นต้องกล่าวถึงคนอื่นเราก็ไม่ควรวิจารณ์ถึงความผิดถูกของพฤติกรรมของเขาที่แสดงออกแต่ควรกล่าวว่าพฤติกรรมของเขาเป็นอย่างไร การละเว้นที่จะกล่าวถึงความผิดถูกของคนอื่นจะลดความรู้สึกที่เขาจะต่อต้านให้น้อยลงและช่วยให้การสื่อสารดำเนินไปอย่างราบรื่น

- พฤติกรรมที่มุ่งถึงปัญหา (Problem-oriented Behavior) การทำงานร่วมกับคนอื่นเพื่อแก้ปัญหาจะเป็นการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมวางตัวเหนือคนอื่นและแทนที่จะมุ่งที่ตัวบุคคลควรที่จะมุ่งที่ปัญหาทางด้านวัตถุจะช่วยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมในทางสนับสนุนมากกว่าพฤติกรรมในการป้องกันตัว

- พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ (Spontaneous Behavior) พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติมักจะเกิดขึ้นจากสถานการณ์ปัจจุบันทันด่วนที่ไม่รู้มาก่อนล่วงหน้าว่าจะเกิดอะไรขึ้นแทนที่เราจะวางแผนหรือเตรียมการมาก่อนว่าจะแสดงตัวหรือปฏิบัติตัวอย่างใด เราควรปล่อยให้สถานการณ์เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

- พฤติกรรมเน้นความสำคัญ (Emphatic Behavior) เราควรแสดงให้เห็นบุคคลอื่นรู้ว่าเรามีความสนใจเขาและเรื่องราวของเขาอย่างแท้จริง ที่สำคัญความสนใจของเรานั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่จริงใจ เพราะถ้าเราแกล้งแสดงให้เห็นคนอื่นที่เห็นโดยไม่มีความจริงใจแล้วกลับจะยิ่งเป็นผลร้ายมากกว่าการวางเฉย การเน้นความสำคัญเป็นเรื่องของการแสดงความจริงใจในขณะที่เรากำลังสื่อสารกับคนอื่น

- พฤติกรรมที่เท่าเทียมกัน (Equalistic Behavior) ในการสื่อสารเราจะต้องแสดงให้เห็นว่าเขากับเราต่างอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน แม้ว่าการสื่อสารนั้นเกิดขึ้นระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาก็ตามการแสดงความเท่าเทียมกันของผู้บังคับบัญชาก็

เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมในทางสนับสนุน ผู้บังคับบัญชาควรจะเน้นให้เห็นว่าทั้งสองมีจุดร่วมกัน

- พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงได้ (Provisional Behavior) ความคิดเห็นของเราจะต้องเปลี่ยนแปลงได้ ในการแสดงออกของเราเมื่อไรก็ตามจะต้องแสดงให้บุคคลอื่นเห็นว่าทัศนคติของเรานั้นเป็นการชั่วคราวไม่ถาวรเราเองมีความยินดีที่จะรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เราเคารพในความคิดเห็นของคนอื่นแม้เราจะไม่เห็นด้วยก็ตาม

3.9.3. พฤติกรรมแสดงการก้าวร้าว (Aggressive Behavior) พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยกอีกอย่างหนึ่งพฤติกรรมที่สร้างความก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งแม้พฤติกรรมนี้จะมีประโยชน์เพียงชั่วคราวคือช่วยให้นักได้แสดงความคิดก้าวร้าวและความรู้สึกเป็นศัตรูออกมา แต่ในระยะยาวก่อให้เกิดผลร้ายต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน ลักษณะของพฤติกรรมประเภทนี้คือ

- การถกเถียง (Arguing) การถกเถียงเป็นวิธีการที่สังคมยอมรับเป็นการระบายความรุนแรงออกมาวิธีหนึ่ง วิธีการนี้เกิดขึ้นง่าย ๆ เมื่อบุคคลหนึ่งกล่าวแสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับความเห็นกับอีกบุคคลหนึ่งแล้วทั้งสองก็ถกเถียงกัน ในระยะสั้นวิธีนี้ได้ผลในแง่ที่คนได้ระบายความรู้สึกออกมาขณะเดียวกันก็ได้ทั้งความรู้และความฉลาดหลักแหลม แต่สำหรับในระยะยาวแล้ววิธีการดังกล่าวนี้มีผลเสียเพราะบุคคลที่เคยถกเถียงด้วยเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะได้กรรมกันอีกจึงพยายามปลีกตัวออกห่าง

- การบ่น (Complaining) เป็นวิธีระบายความไม่พอใจออกมาวิธีหนึ่งหากมองเผินๆ แล้ววิธีนี้ไม่น่าจะเป็นอันตรายต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน แต่ความจริงคนที่เป็นคนบ่นโดยสม่ำเสมอแล้วจะพบความยากลำบากในการที่จะสร้างสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น

- การซุบซิบนินทา (Gossiping) แม้ว่าคนโดยทั่วไปจะชอบฟังการซุบซิบนินทาบ้างเป็นครั้งคราวแต่คนที่ชอบที่แท้จริงเลยเพราะเมื่อคนอื่นอยู่เสมอมักจะไม่มีคนชอบที่แท้จริงเลยเพราะเมื่อคนอื่นรู้นิสัยว่าเขาเป็นคนอย่างไรแล้วก็ไม่มีใครไว้ใจหรือเชื่อถือและพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมด้วยเกรงว่าตัวเองจะถูกซุบซิบนินทาเหมือนที่ทำกับคนอื่นมาแล้ว

- การเสียสละที่ไม่จริงใจ (Martyrdom) การแสดงตัวว่าเสียสละเป็นเพียงวิธีระบายความก้าวร้าวออกมาอย่างหนึ่งเมื่อนานๆ เข้าคนก็รู้พฤติกรรมของเขาต่อไปก็จะไม่มีใครยอมคบหาสมาคมด้วย

- การขัดจังหวะ (Interrupting) การทำตนเป็นคนชอบขัดจังหวะการสนทนาอาจเป็นทั้งวิธีการระบายความไม่พอใจออกมาและเป็นการควบคุมการสื่อความด้วย หากใครทำตนเป็นคนประเภทนี้อยู่เสมอมักจะกลายเป็นคนก่อกวนและทำให้ไม่อาจเข้ากับใครได้

- การด่าว่า (Name Calling) เป็นวิธีการที่อาจกระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีความหมายเหมือนกันคือเป็นการให้ร้ายคนอื่น นับว่าเป็นวิธีการระบายอารมณ์ที่รุนแรงและผลที่เกิดก็รุนแรงพอๆกันคือทำให้สัมพันธภาพระหว่างบุคคลจะบั่นลงอย่างที่จะประสนกลับคืนได้ดั้งเดิม

- การทำให้แตกแยก (Challenging Integrity) ปฏิบัติการเช่นนี้อาจเกิดขึ้นโดยวิธีตั้งคำถามที่ไปกระทบกระเทือนความรู้สึกบุคคลลักษณะหรือพฤติกรรมบางอย่างอาจเป็นคำถามโดยตรงหรือโดยทางอ้อมก็ได้ซึ่งสังเกตได้จากคำถามเหล่านั้นจะมีผลทำให้คู่สนทนาหยุดการพูดโดยทันที

- การผลุนผลัน (The Brush-off) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อคนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับอีกคนเขาก็จะเปลี่ยนแปลงกิริยาทันทีโดยการวางเฉยหรือไม่สนใจบุคคลนั้นอีกต่อไปไม่ว่าจะได้อธิบาย หรือชี้แจงความคิดเห็นใดเขาก็จะไม่ยอมรับรู้โดยการทำเป็นสนใจสิ่งอื่น

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล

ทฤษฎีที่อธิบายแนวความคิดของการสื่อสารระหว่างบุคคลมีอยู่ 4 ทฤษฎีด้วยกัน (เสนาะ ดิยาว 2541 : 122) คือ

4.1 ทฤษฎีขยายความ (Attribution Theory)

ในการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นเรามักจะแปลความหมายของข่าวสารทั้งที่เป็นคำพูดและไม่ใช้คำพูดจากพฤติกรรมของบุคคลที่เราสื่อสารด้วย การแปลความหมายโดยอาศัยคำพูดและการกระทำของคนนั้น การใช้ดุลพินิจหรือขยายความข่าวสารพิจารณาจากการกระทำและคำพูดหรือสิ่งจูงใจของบุคคลนั้น เมื่อคนหนึ่งพูดกับเราเราจะต้องตีความหมายว่าสิ่งที่เขาพูดนั้นเชื่อถือได้เพียงใดหรือสิ่งที่พูดนั้นเกิดจากความรู้สึกที่แท้จริงของเขาหรือไม่ หรือเขามีความจริงใจเพียงใด การที่คนพูดจะต้องมีสิ่งจูงใจและมีความตั้งใจอย่างหนึ่ง ผู้ฟังจะต้องพยายามให้เข้าใจว่าจากคำพูดและการกระทำของเขานั้นความจริงเป็นอย่างไร ข้อควรพิจารณาในเรื่องการนำเอาทฤษฎีขยายความมาใช้ไม่ได้หมายความว่า จะนำมาใช้กับการสื่อสารระหว่างบุคคลในทุกๆ เรื่อง โดยเฉพาะกับงาน เรื่องที่เกิดขึ้นประจำวัน เราควรจะนำมาใช้กับการพูดถึงเรื่องที่เป็นหลักการหรือหัวข้อที่สำคัญที่เกี่ยวกับงานหรือการดำเนินชีวิตซึ่งกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เมื่อกล่าวถึงข่าวสารที่เป็นสาระสำคัญต่องานหรือการดำเนินชีวิตจะต้องพิจารณาว่าการพูดนั้นเกิดจากความจริงใจเพียงใดหรือว่าคำพูดนั้นตามความเป็นจริงนั้นผู้พูดรู้สึกอย่างไร การที่จะพยายามเข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงจะต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข่าวสารนั้น ถ้าเห็นว่าข่าวสารนั้นเกิดจากสิ่งจูงใจภายนอกหรือไม่ได้เกิดจากความจริงใจก็แสดงว่า ความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลทั้งสองมีอุปสรรคที่จะต้องแก้ไขหรือทำความเข้าใจเพื่อขจัดปัญหาความสัมพันธ์ให้หมดไป

4.2 ทฤษฎีเกม (Game Theory)

ทฤษฎีเกมนี้แต่ละฝ่ายแข่งขันกันเพื่อมุ่งผลตอบแทนให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการสูญเสียทุกอย่าง แต่อย่างไรก็ตามการต่อสู้ระหว่างทั้งสองฝ่ายจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้การต่อสู้ภายใต้ระบบไม่ใช่เป็นการต่อสู้ภายนอก ระบบ ลักษณะของเกมนั้นได้แบ่งออกเป็นสองประเภทคือ เกมที่รวมเป็นศูนย์ (Zero-sum Game) กับเกมที่ผลรวมกันไม่เป็นศูนย์ เกมประเภทแรกเป็นเกมที่ฝ่ายหนึ่งแพ้และอีกฝ่ายหนึ่งชนะ เกมที่สองนั้นมีลักษณะเหมือนส่วนหนึ่งแข่งขันกันอีกส่วนหนึ่งร่วมมือกัน เป็นเกมที่มีลักษณะกึ่งต่อสู้และกึ่งประนีประนอม แต่ละฝ่ายจะพยายามต่อสู้เพื่อเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่งเท่าที่จะทำได้ แต่ชัยชนะที่จะได้รับนั้นขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเกมที่ผลรวมเป็นศูนย์นั้นไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยๆ ในชีวิตจริงเหมือนกับเกมที่ผลรวมกันไม่เป็นศูนย์ ตามเกมนี้แต่ละฝ่ายจะชนะส่วนหนึ่งและก็แพ้ส่วนหนึ่งจึงจะทำให้บรรลุตามข้อตกลงที่แต่ละฝ่ายต่างก็ได้รับผลหรือชัยชนะด้วยกัน ที่สำคัญก็คือพฤติกรรมเกี่ยวกับเกมทุกอย่างย่อมต้องพิจารณาระหว่างผลได้และผลเสียหรือผลประโยชน์และค่าใช้จ่าย นั่นคือ เราจะต้องชั่งน้ำหนักระหว่างผลที่จะได้รับและผลที่จะเสียหากเล่นเกม นั้น ในการสื่อสารระหว่างบุคคลจะนำเอาหลักการของทฤษฎีเกมใช้ในการตัดสินใจ โดยการประเมินในแง่ของรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจที่ได้รับจากการสื่อสารนั้นการใช้ดุลพินิจระหว่างผลประโยชน์ที่จะได้กับค่าใช้จ่ายที่จะเสียจะเป็นตัวกำหนดว่าเราจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นต่อไปข้างหน้าหรือไม่

4.3 ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางด้านสังคม (Social Comparison Theory)

การนำเอาทฤษฎีการเปรียบเทียบทางด้านสังคมมาใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น จะพิจารณาได้ 2 ประการ ประการแรกเหตุผลว่าทำไมเราจึงติดต่อกับบุคคลอื่น การติดต่อกับบุคคลอื่นก็เพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นความรู้ความสามารถของตัวเองให้คนอื่นประจักษ์ การแสดงออกนั้นก็เพื่อพยายามลดความไม่แน่ใจในตัวเองเพื่อแสดงว่าตัวเองมีความคิดเห็น ตัวเองมีจุดยืนและมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองด้วย การสื่อสารระหว่างบุคคลจะสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับตัวเองประการที่สองเพื่อจะติดตามดูว่าความคิดเห็นของตัวเองนั้นคนอื่นมีความรู้สึกรู้สึกอย่างไร ทุกคนอยากจะทำให้ความคิดเห็นของตัวเองเป็นสิ่งสำคัญที่คนอื่นจะต้องเอาใจใส่และ สนใจ ความต้องการผลของการแสดงออกในแง่นี้ก็เพื่อให้คนอื่นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อทัศนคติของเรา

4.4 ทฤษฎีดุลยภาพของนิวคอมบ์ (Newcomb's Balance Theory)

ทฤษฎีของนิวคอมบ์ อธิบายกระบวนการใช้ความคิดของบุคคลทั้งสองฝ่ายขณะที่ทำการสื่อสารกันกล่าวคือแต่ละฝ่ายไม่ได้พิจารณาว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรในแง่ของตัวเองเท่านั้น แต่จะพิจารณาสິงที่เกิดขึ้นในใจของบุคคลทั้งฝ่ายที่ติดต่อกัน ตามทฤษฎีประกอบด้วย 3 ฝ่าย ในแง่ของทฤษฎีดุลยภาพนั้นสมมติว่าบุคคลทั้งสองฝ่ายต้องการความคิดที่สอดคล้องกันหรือต้องการความรู้สึกที่สนับสนุนและไปด้วยกันได้ ความคิดที่สอดคล้องกันเรียกว่าดุลยภาพแต่ถ้าความคิดเห็นขัดแย้งกันเรียกว่าดุลยภาพ ปัจจัยที่ทำให้ความสัมพันธ์ของบุคคลไม่มีดุลยภาพเกิดขึ้น 3 ประการ ประการแรกเกิดจากการถูกบังคับ ปัจจัยที่สองได้แก่บทบาทของบุคคลแม้สองคนจะมีความเห็นตรงกันในบางเรื่องแต่เพราะอยู่ในบทบาทต่างกันก็จะทำให้ความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันได้ ปัจจัยที่สามได้แก่ความกลัวว่าจะถูกลงโทษ เรื่องบางเรื่องโดยสาระสำคัญในตัวเองแล้วไม่ใช่สิ่งร้ายแรง แต่กลัวว่าถ้าบุคคลอื่นรู้ตนอาจถูกลงโทษหรือเกิดผลเสียหาย

4.5 วัตถุประสงค์ของการสื่อสารระหว่างบุคคล

การเกิดขึ้นของการสื่อสารระหว่างบุคคลย่อมจะมีเป้าหมายในการสื่อสาร แต่โดยทั่วไปแล้วมีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ

4.5.1 เพื่อให้คนรู้จักตัวเอง การสื่อสารระหว่างบุคคลจะทำให้เรารู้จักตัวเองมากขึ้นและจะรู้ตัวต่อเมื่อการสื่อสารนั้นเสร็จสิ้นแล้ว จุดประสงค์ข้อนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะการสื่อสารระหว่างบุคคลเท่านั้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เราเห็นภาพลักษณ์ของตัวเองในแนวอื่นที่เราไม่เคยรู้จักมาก่อน

4.5.2 เพื่อให้เข้าใจโลกภายนอก นอกจากจะทำให้รู้จักตัวเองแล้วยังทำให้เรารู้จักเหตุการณ์ต่างๆสิ่งต่างๆที่มีอยู่ในโลก และรู้จักบุคคลอื่น เพราะการสื่อสารระหว่างบุคคลเราจะต้องทำการอภิปรายหรือถกเถียงกันจนสรุปออกมาเป็นข้อยุติ

4.5.3 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน การที่คนสื่อสารกับบุคคลอื่นเพราะคนนั้นต้องการที่จะรู้จักและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

4.5.4 เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม บุคคลอาจมีวิธีหลายวิธีจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของตัวเอง ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เราเรียนรู้จากตัวเองและบุคคลอื่นที่เราสื่อสารทำให้เราเห็นข้อดีและข้อบกพร่องของเราในบางเรื่องที่ต้องการปรับปรุง หรือ ได้เรียนรู้มาทำให้มีทัศนคติที่กว้างไกลและได้ข้อคิดว่าควรจะยึดถือแนวทางอย่างไรสำหรับตัวเอง

5. การจัดประชุม – สัมมนา (Meeting and Seminar)

โดยทั่วไปโครงการประสงค์จะให้ข้อมูลแก่ประชาชน แต่ก็จำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็นด้วยเช่นกัน ดังนั้นการประชุมเพื่อให้ข่าวสารจากโครงการเพียงฝ่ายเดียว ไม่ควรกระทำ แต่ควรประชุมเชิงอภิปรายกลุ่มที่ให้สมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือมีฉะนั้นก็เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการประชุมสัมมนา อันเป็นวิธีการที่เปิดให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ความเห็นให้มาก แต่อาจมีวิทยากรกลุ่มคอยชี้แจงข้อมูลบ้างเท่านั้น (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา 2547 : 48)

5.1 เทคนิคการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม

เทคนิคนี้เป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่ต้องอาศัยการประชุมแบบมีส่วนร่วมเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กับผู้อื่น โดยเน้นความเสมอภาคเพื่อผู้ที่เข้าร่วมประชุมได้เรียนรู้ ความคิด รู้จักอดกลั้น และประนีประนอม โดยใช้เหตุผล คือ การทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและเพียงพอ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรืออารมณ์มาใช้ในการตัดสินใจร่วมกัน

6. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ.2548 (ทำเนียบรัฐบาล สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2548 :ไม่ปรากฏหน้า)

6.1 กรณีที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

กรณีที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบฯ จะต้องเข้าองค์ประกอบ “โครงการของรัฐ” ตามข้อ 4 ของระเบียบฯดังนี้

6.1.1 เป็นการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ

6.1.2 เป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม

6.1.3 หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเอง/ให้สัมปทาน/อนุญาตให้บุคคลอื่นทำ

6.1.4 เกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัยวิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

6.2 แนวทางที่จะต้องดำเนินการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมี

ตามระเบียบฯ ข้อ 5 วรรคแรก กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ ดังนี้

6.2.1 กรณีทั่วไป

6.2.1.1 ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการของรัฐให้ประชาชนทราบ

6.2.1.2 หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ดำเนินการเผยแพร่

6.2.1.3 การเผยแพร่ข้อมูลต้องมาก่อนเริ่มดำเนินการโครงการ

6.2.1.4 ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอให้หน่วยงานของรัฐรับฟังความคิดเห็นก่อนก็ได้

6.2.2 กรณีมีผลกระทบอย่างรุนแรง

ถ้าเป็นโครงการที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ก่อนเริ่มดำเนินการเสมอ (ข้อ 5 วรรคสอง)

6.3. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่จะต้องเผยแพร่แก่ประชาชน ประกอบด้วย ข้อมูลที่เกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชน ได้ถูกกำหนดไว้ในข้อ 7 ของระเบียบฯ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังต่อไปนี้

6.3.1 เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ

6.3.2 สาระสำคัญของโครงการ

6.3.3 ผู้ดำเนินการ

6.3.4 สถานที่ที่จะดำเนินการ

6.3.5 ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ

6.3.6 ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ

6.3.7 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยา

6.3.8 ประมาณการค่าใช้จ่ายและที่มาของเงิน

6.4. วิธีการเผยแพร่ข้อมูลจะต้องดำเนินการอย่างไร

ตามระเบียบฯ ข้อ 7 วรรคสอง กำหนดเพียงให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วยเท่านั้น ไม่ได้กำหนดวิธีการเผยแพร่ไว้ว่าจะต้องทำโดย วิธีใด จึงเป็นดุลยพินิจของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดวิธีการเผยแพร่ ซึ่งควรจะเป็นวิธีการที่เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนได้รับทราบและมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ

6.5. วิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จะต้องดำเนินการอย่างไร

ตามระเบียบฯ ข้อ 5 วรรคสอง และข้อ 9 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี ดังต่อไปนี้

6.5.1 การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดย

6.5.1.1 การสัมภาษณ์รายบุคคล

6.5.1.2 การเปิดให้แสดงความคิดเห็น

- ทางไปรษณีย์
- ทางโทรศัพท์
- โทรสาร
- ระบบเครือข่ายสารสนเทศ
- ทางอื่นใด

6.5.1.3 การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามารับข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ

6.5.1.4 การสนทนากลุ่มย่อย

6.5.2 การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำโดย

6.5.2.1 การประชาพิจารณ์

6.5.2.2 การอภิปรายสาธารณะ

6.5.2.3 การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

6.5.2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

6.5.2.5 การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

6.6 วัตถุประสงค์ของการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ตามระเบียบฯ ข้อ 8 กำหนดวัตถุประสงค์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไว้ 2 ประการ

6.6.1 เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ

6.6.2 เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น

6.7 การประกาศให้ประชาชนทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น มีรายละเอียดและวิธีการดังนี้

6.7.1 ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบฯข้อ 11 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึง

- วิธีการรับฟังความคิดเห็น
- ระยะเวลา
- สถานที่
- ตลอดจนรายละเอียดที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้

6.7.2 โดยต้องเปิดไว้อย่างเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และสถานที่ที่จะดำเนินการโครงการเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

6.7.3 และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นด้วย

6.8 เมื่อได้ผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้
เมื่อได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ระเบียบฯ ข้อ 12 และ 13 ได้กำหนดให้ดำเนินการ ดังนี้

6.8.1 ให้หน่วยงานของรัฐทำสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันเสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

6.8.2 ถ้าผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนปรากฏว่า

- โครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชน
- และยังมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการนั้นต่อไป
- หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก้ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นตามความเหมาะสมก่อนดำเนินโครงการ และประกาศให้ประชาชนทราบ

6.9 ระเบียบฯ นี้ไม่ใช้บังคับ

กรณีที่ระเบียบฯ นี้ไม่ใช้บังคับ ในข้อ 14 ได้แก่

6.9.1 กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียไว้เป็นเฉพาะ

6.9.2 โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบฯนี้มีผลบังคับใช้

7. ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์มีดังต่อไปนี้ (จารุวรรณ อรุณฤกษ์ 2542 : 2)

7.1 ความหมายของการประชาสัมพันธ์

คำว่า “การประชาสัมพันธ์” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Public Relations.” เรียกย่อๆ ว่า “P.R.” ซึ่งมาจากคำว่าประชาชน (Public) กับคำว่าความสัมพันธ์ (Relations) มีความหมายง่าย ๆ ว่า ความสัมพันธ์กับประชาชน

สมาคมการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (International Public Relations Association / IPRA) ให้ความหมายว่า การประชาสัมพันธ์คือหน้าที่ของฝ่ายจัดการหรือฝ่ายบริหาร ซึ่งต้องมีการวางแผนและมีการกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อสร้างสรรค์และธำรงไว้ซึ่งความเข้าใจอันดี ความเห็นอกเห็นใจ และความสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มประชาชนที่หน่วยงานเกี่ยวข้องด้วย

พจนานุกรม World Book Dictionary อธิบายการประชาสัมพันธ์ว่า เป็นกิจกรรมของหน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือบุคคลที่ปฏิบัติ เพื่อชนะใจประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการแพร่กระจายข่าวสารทางเครื่องมือต่างๆ

พจนานุกรม The American Heritage Dictionary อธิบายว่า การประชาสัมพันธ์คือกิจกรรมและวิธีที่องค์กรสถาบันปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน

สามารถสรุปและอธิบายเกี่ยวกับประชาสัมพันธ์ได้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อกัน ตลอดจนการยอมรับและสนับสนุนความร่วมมือซึ่งกันและกัน

2. การประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารสองทาง (Two-way communication process) คือมีการติดต่อสื่อสารจากหน่วยงานไปสู่ประชาชนในขณะเดียวกันหน่วยงานก็ต้องรับฟังประชมติหรือข่าวสารต่างๆจากประชาชน เพื่อวางแผนดำเนินการและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นที่พอใจตามที่ประชาชนต้องการและพอใจ ซึ่งในการดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

3. การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องมีการกระทำควบคู่ไปกับการเผยแพร่ กล่าวคือ เมื่อหน่วยงานได้กระทำหรือดำเนินงานในสิ่งใดๆไปหน่วยงานจะต้องเผยแพร่บอกกล่าวข่าวสารสิ่งต่างๆเหล่านั้นให้ประชาชนได้รู้ได้เข้าใจ และเมื่อใดที่หน่วยงานได้บอกกล่าวเผยแพร่ว่าข่าวสารเรื่องราวสิ่งใดๆไปแล้วหน่วยงานก็จะต้องทำตามทีผู้ด้วย

4. การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องเป็นจริง ความดีงาม และผลประโยชน์ของประชาชน การประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารโน้มน้าวใจที่ยึดหลักความเป็นจริง มุ่งให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือและปฏิบัติตามโดยสมัครใจ โดยยึดหลักความเป็นจริงอย่างมีความรับผิดชอบเต็มที่

5. การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาชาติ กล่าวคือ จะต้องมีการตรวจสอบประเมินถึงประชาชาติแล้วนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนและปฏิบัติ

6. การประชาสัมพันธ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ เป็นงานที่ต้องอาศัยหลักทฤษฎีและศิลปะในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีในการปฏิบัติงาน นักประชาสัมพันธ์จะต้องมีทั้งความรู้ทางทฤษฎีด้านต่างๆ เช่น จิตวิทยา มานุษยวิทยา สังคมวิทยา การเมืองการปกครอง การเศรษฐกิจ การสื่อสาร การวิจัย ฯลฯ และต้องมีทักษะความชำนาญในการทำงานประชาสัมพันธ์ที่ต้องอาศัยทั้งประสบการณ์และคุณสมบัติส่วนตัว เช่น ทักษะในการพูด การใช้เครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น

7. การประชาสัมพันธ์เป็นงานระดับนโยบายและเป็นภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหาร การประชาสัมพันธ์เป็นงานระดับนโยบาย หรือใกล้ชิดกับระดับนโยบายที่องค์การสถาบันทุกแห่งทุกประเภทต่างก็นำเอาการประชาสัมพันธ์ไปใช้กับองค์การ สถาบัน ของตนอย่างกว้างขวางและแพร่หลาย

8. การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องมีการวางแผนและการติดตามประเมินผล สถาบันการประชาสัมพันธ์แห่งสหราชอาณาจักร (The British Institute of Public Relations) ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นความพยายามที่สุ่มรอบคอบ มีการวางแผนและติดตามผล เพื่อสร้างสรรค์และธำรงไว้ซึ่งความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

การประชาสัมพันธ์จะต้องมีแผนงานที่กำหนดจุดประสงค์และยุทธวิธีไว้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

9. การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ใช้เวลา และให้ผลในระยะยาว การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่มุ่งสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนให้ประชาชนมีความเข้าใจ มีทัศนคติและภาพลักษณ์ที่ดี ไว้วางใจ มีความนิยมยกย่อง เชื่อถือ ศรัทธา ขอมอบ สนับสนุนในหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นเช่นนี้ต้องอาศัยเวลาและจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่อาจเกิดขึ้นในเวลาอันรวดเร็วแต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะดำรงอยู่และส่งผลดีในระยะยาว

การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง โดยการติดต่อสื่อสารและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กลุ่มประชาชนเหล่านั้นมีพฤติกรรมไปในทางที่ส่งเสริมความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ

7.2 ประเภทของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ในการแบ่งประเภทของการประชาสัมพันธ์ โดยทั่วไปนิยมแบ่งตามกลุ่มประชาชนเป้าหมายที่หน่วยงานทำการประชาสัมพันธ์ด้วย ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

7.2.1. การประชาสัมพันธ์ภายใน (Internal Public Relations) หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนภายใน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ คนงาน ฯลฯ โดยการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ อย่าง เช่น นโยบาย กฎระเบียบ การดำเนินงาน หรือความเคลื่อนไหวต่างๆ ของหน่วยงานไปสู่กลุ่มประชาชนภายใน และรับฟังข่าวสารจากกลุ่มประชาชนเหล่านี้ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กลุ่มประชาชนภายในมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีทัศนคติและภาพลักษณ์ที่ดี มีความรักใคร่สามัคคี มีความภาคภูมิใจและจงรักภักดีต่อหน่วยงาน

7.2.2. การประชาสัมพันธ์ภายนอก (External Public Relations) หมายถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนภายนอก ซึ่งได้แก่ ผู้ใช้บริการ ลูกค้า ผู้จัดจำหน่าย ผู้นำความคิดเห็น สื่อมวลชน ชุมชนใกล้เคียง ฯลฯ โดยการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ อย่างเช่น นโยบาย การดำเนินงาน ผลงาน ความก้าวหน้า ตลอดจนความเคลื่อนไหวต่างๆ ของหน่วยงานไปสู่กลุ่มประชาชนภายนอก และรับฟังข่าวสารจากกลุ่มประชาชนเหล่านั้นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนและปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กลุ่มประชาชนภายนอกมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีทัศนคติและภาพลักษณ์ที่ดี เชื่อถือและไว้วางใจ ให้การยอมรับและสนับสนุนร่วมมือกับหน่วยงาน

จากการพิจารณาวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์สามารถสรุปวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญได้ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ของหน่วยงานไปสู่ประชาชน เช่น นโยบาย หน้าที่ความรับผิดชอบ กฎระเบียบ การดำเนินงาน โครงการ การบริหาร ภาพลักษณ์ และความเคลื่อนไหวต่างๆ
2. เพื่อแสดงออกและเผยแพร่ถึงคุณงามความดี ความเป็นพลเมืองดี ความปรารถนาดี ช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้แก่สังคม
3. เพื่อชี้แจงข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความไม่รู้ไม่เข้าใจเกี่ยวกับหน่วยงาน

4. เพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ดีและถูกต้องต่อหน่วยงาน
5. เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเข้าใจผิด ความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความไม่พอใจหรือความขัดแย้งในหน่วยงาน
6. เพื่อแก้ไขลบล้างความเข้าใจผิด ความตึงเครียด ขัดแย้ง และความขุ่นข้องหมองใจของประชาชน
7. เพื่อให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดี หรือ มีความคิดเห็นในทางสนับสนุนต่อหน่วยงาน
8. เพื่อสร้างและรักษาภาพลักษณ์ที่ดี ไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ของผู้บริหาร พนักงาน สินค้า บริการ วิธีการดำเนินงาน หรือภาพลักษณ์ของหน่วยงานโดยรวม
9. เพื่อสร้างและรักษาชื่อเสียง เกียรติคุณ ความเชื่อถือไว้วางใจ ความเลื่อมใสศรัทธา และความนิยมยกย่องให้คงอยู่
10. เพื่อป้องกันไม่ให้ภาพลักษณ์และชื่อเสียงเสียหาย
11. เพื่อให้กลุ่มประชาชนภายในมีความรักใคร่สามัคคี มีขวัญกำลังใจและความมั่นใจในการทำงาน รู้สึกมีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน จงรักภักดีและมีความภูมิใจในหน่วยงาน
12. เพื่อกระตุ้นและเรียกร้องความสนใจจากกลุ่มประชาชน
13. เพื่อให้ประชาชนแสดงออกซึ่งการยอมรับ สนับสนุนร่วมมือในการกระทำกิจกรรม โครงการ หรือการดำเนินงานของหน่วยงาน
14. เพื่อตรวจสอบประชมติ ค้นหาข้อบกพร่อง ปัญหา ทำที่ ปฏิกริยา ความคิดเห็น หรือความต้องการของประชาชน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานและปรับปรุงให้สอดคล้องกับประชมติต่อไป
15. เพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดี ความเป็นมิตรไมตรีระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนทั้งภายนอกและภายใน
16. เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อยและบรรลุเป้าหมาย

7.3 ความสำคัญของการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างนำการประชาสัมพันธ์มาใช้ในการบริหารและดำเนินงานของหน่วยงานกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับองค์กรและระดับประเทศ มีการศึกษาและเปิดสอนด้านการประชาสัมพันธ์ใน

สถาบันการศึกษาต่างๆทั้งของรัฐและเอกชน ทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆคือ

7.3.1. การขยายตัวและการแข่งขันทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีการเพิ่มจำนวนประชากร ทำให้สังคมขยายใหญ่ มีความสลับซับซ้อน มีการลงทุน การผลิต การค้า การบริโภคมากขึ้น มีการติดต่อการค้าเงินงานทางการเมืองระหว่างกันมากขึ้นและมีการแข่งขันสูง

7.3.2. ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา วิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆมากขึ้น กล่าวแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด และเรียกร้องสิทธิของตนเองมากขึ้น

7.3.3. ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนได้รับความสนใจ และให้ความสำคัญมากขึ้น การคุ้มครองผู้บริโภค มีกลุ่มผลประโยชน์ และสื่อมวลชนมีเสรีภาพมากขึ้น ทำให้ประชามติมีความสำคัญและมีอิทธิพลมากขึ้น

8. แนวคิดในการมีส่วนร่วม

8.1 แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวความคิดที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเกิดขึ้นพร้อมๆกับแนวคิดเรื่องการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิหน้าที่โดยตรงในฐานะผู้ซึ่งทำหน้าที่ในการบริหารบ้านเมือง หรือโดยผ่านตัวแทน แต่ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นประเด็นที่สังคมต่างเรียกร้องต้องการให้เกิดขึ้นมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสทางความคิดที่ต้องการให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการต่างๆของภาครัฐ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม รวมถึงเรื่องผังเมือง เนื่องจากประชาชนและชุมชนจะได้รับผลกระทบโดยตรงแต่สภาพการณ์ปัจจุบันประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย โดยมีปรัชญา แนวคิด และธรรมชาติของการมีส่วนร่วมของประชาชน (Philosophy Concept and Nature of People Participation) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิและเป็นเอกสิทธิ

ในฐานะสิทธิจะต้องได้รับการเคารพและให้เกียรติ ในฐานะเอกสิทธิจะต้องไม่ถูกบังคับและครอบงำ ทั้งสองประการนี้ต้องเกิดจากบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ไม่มีใครจะเป็นหุ่นเชิดในกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม

การทำงานเป็นกลุ่มเป็นผลรวมของข้อผูกมัดจากคนแต่ละคน บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าโครงการเป็นของพวกเขา เพื่อพวกเขา และโดยพวกเขา ที่แสดงออกมาในรูปแบบพฤติกรรมร่วม เป็นการแสดงพฤติกรรมของผลประโยชน์ร่วม ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ ถูกสอนและถูกแนะนำ แต่ก็ไม่ได้ทำเพื่อผลประโยชน์ของคนอื่น

3. การมีส่วนร่วมคือส่วนสำคัญของกระบวนการบริหารการพัฒนาชนบท

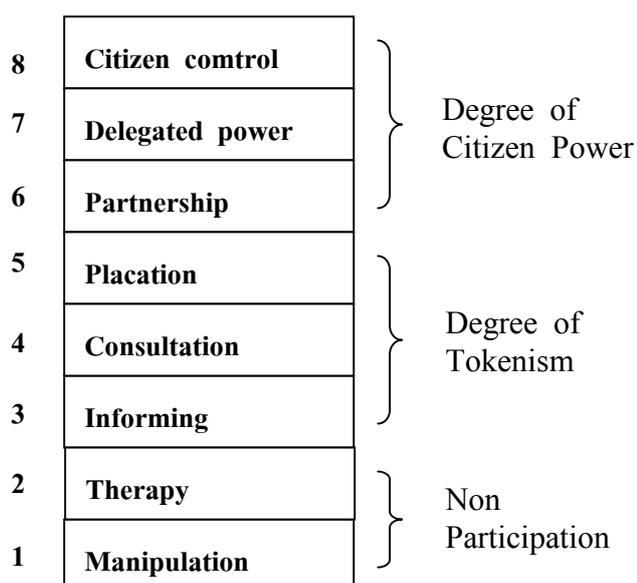
การมีส่วนร่วมจะถูกดำเนินการใน 2 บริบท นักบริหารการพัฒนาจะต้องรู้ในสิ่งที่ประชาชนมุ่งหวัง และต้องให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ประการที่สอง โครงการพัฒนาต้องให้ประชาชนรับรู้ ประชาชนต้องเข้าใจในโครงการ รู้ถึงทรัพยากรที่จำเป็น และประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้นจากโครงการ

4. การมีส่วนร่วมคือเครื่องชี้วัดการพัฒนาชนบท

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในระดับพื้นฐานในการพัฒนาชนบทยิ่งมาก และเข้มข้นเท่าใดแสดงว่าผลประโยชน์ของการพัฒนาจะตกแก่ประชาชนมากขึ้นเท่านั้น

การมีส่วนร่วมจำเป็นสำหรับความสำเร็จของการพัฒนาชนบท ซึ่งจะต้องเป็นการมีส่วนร่วมจริงๆ ไม่ใช่เพียงหยาบๆหรืออย่างตื้นๆ เป็นเรื่องของการอาสาสมัคร เป็นผลของทางเลือกที่ประชาชนจะทำสิ่งต่างๆเพื่อตัวพวกเขาเอง

Sherry Arnstein ในปี 1969 ได้กล่าวถึงพลเมืองที่นำไปสู่กระบวนการวางแผน ในประเทศสหรัฐอเมริกา (Sherry Arnstein 1969 : ไม่ปรากฏหน้า) ถึงขั้นบันไดของการมีส่วนร่วม ดังนี้

8.2 จากแนวความคิดและความหมายของการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่กล่าวแล้ว พอจะสรุปลักษณะของการสื่อสารได้ดังนี้

1. การสื่อสารเกิดขึ้นตลอดเวลา ไม่ว่าบุคคลจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม การสื่อสารย่อมเกิดขึ้น พฤติกรรมบางอย่างบุคคลจะเลือกกระทำหรือไม่กระทำ แต่พฤติกรรมทางการสื่อสารเป็นสิ่งที่บุคคลหลีกเลี่ยงไม่ได้ มักจะเข้าใจกันว่าคนจะสื่อสารเมื่อยังตื่นอยู่ แต่จริงๆ แล้วแม้แต่หลับการสื่อสารก็เกิดขึ้น คนอาจสื่อสารพร้อมกันหลายอย่าง เช่น ขณะอ่านหนังสือก็ได้ยินเสียงพูดของคนอื่นที่อยู่ใกล้ ได้กลิ่นอาหารจากร้านอาหารที่อยู่ข้างๆ

2. การสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบวิธีการ เนื้อหา สภาพทางการสื่อสาร ข่าวสาร สัญลักษณ์ที่ใช้ แหล่งข่าว ตลอดจนผู้รับข่าวและผู้ส่งข่าว การสื่อสารไม่ได้เกิดขึ้นตามรูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดขึ้นหรือตามกฎเกณฑ์ของภาษาหรือหลักไวยากรณ์ ข่าวสารไม่ได้เกิดขึ้นคราวเดียวแล้วก็จบหรือเป็นข่าวอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วจะเป็นเช่นนั้นตลอดไปแต่ข่าวสารต่างๆมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะจึงจำเป็นที่จะต้องมีการสื่อสารอยู่เรื่อยๆตลอดไปเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น

3. การสื่อสารทุกอย่างย่อมมีเป้าหมาย การสื่อสารทำให้คนบรรลุสิ่งที่ต้องการได้เข้าใจตนเองบุคคลอื่นและสภาพแวดล้อม คนจึงใช้การสื่อสารเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ไม่มีใครที่สื่อสารโดยไม่หวังประโยชน์จากการสื่อสารนั้น เมื่อเผชิญกับความไม่แน่นอนในเหตุการณ์หรือการกระทำใด บุคคลจะพยายามลดความไม่แน่นอนเหล่านั้นโดยการสื่อสาร คนจะเรียนรู้เรื่องต่างๆจากบุคคลอื่น และแสวงหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับตัวเองเพื่อทำให้คุ้นกับสภาพแวดล้อมหรือการเปลี่ยนแปลงใดๆที่จะเกิดขึ้น เมื่อได้รับรู้ข้อมูลต่างๆมากขึ้นความสับสนจะลดลงและในที่สุดก็จะคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมเหล่านั้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนที่ต้องอาศัยการสื่อสารด้วย

4. การสื่อสารเป็นสังคมอย่างหนึ่ง ความจริงที่ยอมรับกันโดยทั่วไปที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมนั้นก็ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการติดต่อระหว่างคนด้วยกัน หากไม่ได้มีการติดต่อกันนานๆคนจะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองลดลงไปและเกิดความรู้สึกที่อยากจะติดต่อกับบุคคลอื่น แม้ว่าบางครั้งการติดต่อกับบุคคลอื่นก็ไม่ใช่เป็นสิ่งจำเป็นนัก หรืองานบางอย่างก็ไม่ต้องการที่จะมีการติดต่อกันแต่ความต้องการทางสังคมก็ทำให้คนอยากที่จะคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น

5. การสื่อสารทุกอย่างจะแสดงให้เห็นสองลักษณะของการสื่อสาร ลักษณะทั้งสองได้แก่เนื้อหาสาระของการสื่อสารกับความสัมพันธ์ของผู้สื่อสารด้วยกัน ไม่ว่าจะการสื่อสารจะกระทำในรูปแบบใดผู้รับข่าวสารก็ต้องเข้าใจเนื้อหาของข่าวสารนั้น หรือรู้ความหมายของ

ข้อความในการสื่อสาร แต่มีนอกเหนือจากเนื้อหาหรือความหมายของข่าวสารผู้ฟังก็รู้ว่าข่าวสารนั้นเป็นคำสั่ง คำขอร้อง

6. การสื่อสารเป็นเรื่องสลับซับซ้อน ความยุ่งยากของการสื่อสารก็คือไม่อาจระบุได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุ และอะไรเป็นผลของการสื่อสาร อะไรเป็นสิ่งกระตุ้นและอะไรเป็นการตอบสนองใครเป็นผู้ส่งข่าวหรือใครเป็นผู้รับข่าว ตรงไหนเป็นจุดเริ่มต้นของข่าวสาร และตรงไหนเป็นจุดสิ้นสุดของข่าวสาร ทักษะคิดแนวความคิดของคนมีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารอย่างมาก คนอยากจะได้ยินสิ่งที่ต้องการฟังและอยากให้เรื่องที่ได้ยินเป็นไปตามที่คิดและเอาตัวเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของข่าวสารนั้น ไม่มีข่าวสารใดเลยที่คนจะแปลความหมายของข่าวสารตามความเป็นจริงแต่จะแปลความหมายตามความคิดเห็นของเขา มักจะปรากฏอยู่เสมอที่คนหลายคนเห็นเหตุการณ์เดียวกันแต่เมื่อแต่ละคนนำไปบอกเล่าต่อให้คนอื่นฟัง

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของรัฐ

อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบูลย์ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐ ศึกษาเฉพาะโครงการเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ ผลการศึกษาพบว่าบริบทของโครงการในส่วนที่ต้องใช้เทคนิควิชาการซับซ้อน และการที่ขั้นตอนส่วนใหญ่เป็นขั้นตอนในความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการ เป็นบริบทที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนบริบทของโครงการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่วนบริบทของโครงการในส่วนที่เป็นการพิจารณาคุณค่าโครงการมีความยืดหยุ่นและยังเป็นเรื่องโต้แย้งกันระหว่างประโยชน์และโทษซึ่งเป็นส่วนที่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และผลการศึกษากการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโครงการเขื่อนปากมูล เขื่อนแก่งเสือเต้น และเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ พบว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับโครงการค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีส่วนร่วมในลักษณะได้รับผลกระทบจากโครงการ ปัญหาการมีส่วนร่วมที่พบได้แก่ ปัญหาเรื่องข้อมูลข่าวสาร ปัญหาในการจัดการประชาพิจารณ์ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่โครงการและหน่วยงานราชการ ปัญหาจากตัวชาวบ้านและปัญหาอื่นๆ (อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบูลย์ อ้างถึงใน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 25)

9.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชนและผังเมืองรวม และการรับรู้ของประชาชนในกิจการผังเมือง

สุริย์ บุญญานุกงศ์ ได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการตามผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงความรู้ ทักษะของประชาชนผู้อาศัยในเขตผังเมืองรวม และทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานปฏิบัติตามตามผังเมืองรวมเมืองเชียงใหม่ ทั้งในส่วนที่เกิดจากประชาชน และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ (สุริย์ บุญญานุกงศ์ อ้างถึงใน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 25) ทั้งนี้ในส่วน of ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นพบว่า

ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามผังเมืองรมน้อย ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง และการบังคับใช้ผังเมืองรวม จึงไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการบังคับใช้ผังเมืองรวม

พิชัย อุทัยเชษฐ ได้ศึกษาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับผังเมืองรวม กรณีศึกษาประชาชนในเขตผังเมืองรวมสงขลา (พิชัย อุทัยเชษฐ อ้างถึงใน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 26) ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองโดยรวม ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละมิติของความรู้ความเข้าใจพบว่า

1.1 ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมด้านกฎหมายในระดับต่ำ

1.2 ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

1.3 ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนค่อนข้างสูง

2. ในด้านทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับผังเมืองรวมเรื่องวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระ และการนำผังไปปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อผังเมืองรวม

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมพบว่าการศึกษา อายุ ผลกระทบจากผังเมืองรวมและการรับข่าวสาร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวม จากมากถึงน้อยตามลำดับ

4. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับผังเมืองรวม พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับผังเมืองรวม และการรับข่าวสารเป็นปัจจัยรองลงมา

วรางคณา วัฒนโย ได้ศึกษาแนวทางการทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้กรณีศึกษาคือ สุขาภิบาลเจ้าเจ็ด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่าประชาชนเป็นผู้สามารถระบุปัญหาของชุมชน สามารถให้ข้อมูลและคำปรึกษาได้ และไม่ปฏิเสธการมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามประชาชนยังขาดความรู้และความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาชุมชน และในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนโดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่ามีข้อดีคือทำให้มองเห็นปัญหาได้รอบด้านและตรงประเด็น แต่ในขณะเดียวกันก็มีข้อเสียคือใช้เวลางบประมาณ และบุคลากรจำนวนมาก (วรางคณา วัฒนโย อ้างถึงใน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 26)

นพกาญจน์ เมตตานนท์ ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาชุมชนแออัดเขตยานนาวา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชนได้แก่ อาชีพ สภาพการถือครองที่พักอาศัย บทบาทของคณะกรรมการชุมชนในการชักชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมประชาชน (นพกาญจน์ เมตตานนท์ อ้างถึงใน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 26)

กรวิภา วิชาชัย ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนผังเมือง : กรณีศึกษาการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการจัดทำผังเมือง มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมือง และศึกษาวิเคราะห์กระบวนการวางแผนและจัดทำผังเมืองผ่านช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน และขั้นตอนของการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม (กรวิภา วิชาชัย อ้างถึงใน กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 27) โดยทำการศึกษาใน 3 พื้นที่ ได้แก่

1. การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม เมืองอุตรธานี จังหวัดอุตรธานี
2. การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการขยายระยะเวลาการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 262 (พ.ศ. 2539) ผังเมืองรวมเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการขยายระยะเวลาการบังคับใช้กฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 296 (พ.ศ. 2539) ผังเมืองรวมเมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี

โดยการสัมภาษณ์ประชาชนที่เข้าร่วมการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม เจ้าหน้าที่ผังเมือง และทำการสังเกตการณ์ในขั้นตอนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองรวม ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในการวางผังเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนให้ความสนใจร่วมประชุมจำนวนน้อยมาก ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ วันและเวลาในการจัดประชุมไม่เหมาะสม หรืออาจจะเป็นกลุ่มที่เห็นชอบกับการดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวมของกรมโยธาธิการและผังเมืองแล้วจึงไม่มาเข้าร่วมการประชุม เจ้าหน้าที่ใช้คำศัพท์เทคนิคทางวิชาการมากเกินไปยากต่อการเข้าใจของประชาชน ส่วนประเด็นที่ซักถามในที่ประชุมจะเป็นประเด็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่ได้สนใจภาพรวมการพัฒนาเมือง จึงทำให้เกิดความไม่เห็นด้วยกับข้อกำหนดหรือโครงการพัฒนาตามที่กรมโยธาธิการและผังเมืองจัดทำไว้

10. ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองของต่างประเทศ

จากกรณีศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองของต่างประเทศ กรณีศึกษา : ประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส (กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 60) พบว่าการมีส่วนร่วมของประเทศดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

10.1 ประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผังเมืองของสหราชอาณาจักร จากการศึกษาพบว่า สหราชอาณาจักรได้มีการกำหนดไว้อย่างเป็นทางการในพระราชบัญญัติการผังเมืองฉบับปี พ.ศ. 2490 โดยกำหนดให้ผู้แทนกลุ่มประชาชนมีสิทธิออกเสียงในกระบวนการวางผังเมือง วิธีการโดยตรงของการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย คือ ผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งจะดูแลรักษาประโยชน์ทั้งในรัฐบาลท้องถิ่นและรัฐบาลกลาง ในปี ค.ศ.1960 มีผู้เสนอแนะว่า วิธีการผังเมืองที่ให้ผู้แทนแสดงความคิดเห็นแทนนั้นไม่ถูกต้อง จึงเรียกร้องให้กำหนดวิธีการทางผังเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการด้วยตนเอง

แนวความคิดที่ว่าประชาชนควรได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในกระบวนการผังเมืองได้เริ่มกำหนดวิธีการปฏิบัติครั้งแรกในปี ค.ศ.1965 รัฐบาลได้จัดตั้งคณะที่ปรึกษาผังเมืองขึ้น คณะที่ปรึกษาได้เสนอแนะข้อปรับปรุงกฎหมายระบบการผังเมือง และได้จำแนกการ

วางแผนผังเมืองออกเป็น 2 ระดับ คือ แผนผังโครงสร้างและแผนผังกลยุทธ์ คู่มือโดยรัฐบาลกลาง และแผนผังท้องถิ่นเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานท้องถิ่น โดยคาดว่าแผนผังท้องถิ่นจะเป็นแผนผังที่มีส่วนร่วมของประชาชนในระบบการผังเมืองมากกว่าการจัดทำผังระดับอื่นๆและต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการแสดงความคิดเห็นหรือการคัดค้านแผนผังเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนและผังเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผังเมืองในสหราชอาณาจักร คือ การศึกษาหารือซึ่งอยู่ในระดับปานกลางหรือบันไดขั้นที่ 4 ของบันได 8 ขั้น ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจัดทำโดยเซอร์อาร์นสตัน

การปรึกษาหารือ กระทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การพบปะหารือกับเจ้าหน้าที่หน่วยงานผังเมือง และการที่ประชาชนศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เผยแพร่โดยหน่วยงานของรัฐด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วย ประชาชนท้องถิ่น ทุกคนมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนผังเมืองท้องถิ่นและการตัดสินใจทางการเมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนผังเมือง

กระบวนการจัดทำผังโครงสร้าง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการใช้ที่ดินในชุมชนของตนเอง ซึ่งจะเป็นกรอบหลักของการจัดทำแผนผังท้องถิ่นที่จะจัดทำโดยหน่วยงานผังเมืองท้องถิ่น ขั้นตอนที่ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนผังเมืองคือ

1. ในระหว่างการปรึกษาหารือประชาชน ก่อนการจัดทำร่างแผนผังฉบับสุดท้าย
2. ในระหว่างช่วง 6 สัปดาห์ ที่ติดประกาศร่างแผนผัง เพื่อรับฟังคำคัดค้านของประชาชน
3. ในการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ผังเมือง ในการไต่สวนตรวจสอบสาธารณะ
4. ช่วงระยะหลังจากการไต่สวนสาธารณะ และการจัดพิมพ์เผยแพร่ผลการประชุมการไต่สวนตรวจสอบสาธารณะ โดยประชาชนสามารถคัดค้าน
5. การตัดสินใจของหน่วยงานผังเมืองท้องถิ่น และ/หรือ การเปลี่ยนแปลงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างผังเมืองที่จัดทำโดยเจ้าหน้าที่ผังเมืองท้องถิ่นหลังจากการไต่สวนสาธารณะแล้ว

10.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและผังระดับท้องถิ่น

1. ระดับของการวางแผนและผังท้องถิ่น เกณฑ์มาตรฐานและกระบวนการขั้นต่ำของการวางแผนและจัดทำแผนและผังเมืองรวมระดับท้องถิ่นได้แบ่งการวางแผนและผังท้องถิ่นออกเป็น 3 ระดับ(กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 64) ตามระดับความต้องการด้านการวางแผนและผังดังนี้

1.1 การวางแผนและผังระดับก้าวหน้า สำหรับเคาน์ตีที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คน หรือ เคาน์ตีที่มีประชากร 25,000-49,994 คน และมีอัตราการเจริญเติบโตรายปีในทศวรรษที่ผ่านมาสูงกว่า 1.5%

1.2 การวางแผนและผังระดับกลาง สำหรับเคาน์ตีที่มีประชากร 25,000-49,999 คน และมีอัตราเติบโตรายปีในทศวรรษที่ผ่านมา หรือเคาน์ตีที่มีประชากร 20,000-24,994 คน โดยไม่คำนึงถึงอัตราการเติบโตรายปีในทศวรรษที่ผ่านมาสูงกว่า 2.5%

1.3 การวางแผนและผังระดับพื้นฐาน สำหรับเคาน์ตีที่มีประชากร 15,000-19,999 คน และมีอัตราเติบโตรายปีในทศวรรษที่ผ่านมาต่ำกว่า 2.5% หรือเคาน์ตีที่มีประชากรน้อยกว่า 15,000 คน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและจัดทำแผนและผัง เกณฑ์มาตรฐานและกระบวนการขั้นต่ำของการวางแผนและผังเมืองรวมระดับท้องถิ่น กำหนดว่าขั้นตอนที่ 2 และ 3 ของกระบวนการวางแผนและผังท้องถิ่น คือ การประเมินความต้องการในปัจจุบันและอนาคต และการกำหนดเป้าหมายและแผนงานการปฏิบัติให้เป็นไปตามผัง จะต้องทำโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ เพื่อให้มั่นใจว่าความต้องการ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ การปฏิบัติตามแผนผัง จะสะท้อนค่านิยมความปรารถนาและความตั้งใจของชุมชนและสามารถปฏิบัติได้โดยผ่านการลงทุน ความริเริ่มกฎระเบียบ และแผนงานโดยกำหนดความต้องการขั้นต่ำตามระดับการวางแผนคือระดับพื้นฐานและระดับความก้าวหน้า โดยบังคับใช้กับ การวางแผนและผังเมืองรวม การแก้ไขแผนและผังเมืองรวม การปรับปรุงแผนการทำงานระยะสั้นตามแผนและผัง วัตถุประสงค์ของแผนงานการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียได้ตระหนักและทราบถึงกระบวนการวางแผน และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น กำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม นโยบาย การจัดลำดับความสำคัญ และยุทธศาสตร์ในการดำเนินการตามแผนและผัง

ความต้องการในการวางแผนและผังระดับพื้นฐาน แผนงานการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องจัดให้มีการแจ้งข่าวแก่สาธารณะอย่างคเพียงพอในการวางแผนและจัดทำแก้ไข

ปรับปรุงแผนและผัง จัดให้ประชาชนมีโอกาสในการเสนอความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษร จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน นอกนั้น รัฐบาลท้องถิ่นจะต้องแจ้งให้เจ้าของ อสังหาริมทรัพย์ทราบถึงการกระทำใดๆที่จะกระทบต่อทรัพย์สิน โดยผ่านการโฆษณาทาง หนังสือพิมพ์ที่เผยแพร่ในพื้นที่หรือโดยวิธีการอื่น

1. กำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อนการวางและจัดทำแผน ผัง รัฐบาลท้องถิ่นจะต้องจัดทำและเผยแพร่ กำหนดการในการวางและจัดทำแผนและ ผังเมืองรวม ระบุกรอบเวลาแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวางผัง และอธิบายกระบวนการต่างๆที่ เกี่ยวข้องกับผู้อาศัยธุรกิจ กลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป

2. การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รัฐบาลท้องถิ่นจะต้องจัดให้มีการ ประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง ก่อนการเสนอร่างต่อศูนย์พัฒนา ภาคโดยใช้กระบวนการในการประกาศ และสรุปผลตามวิธีการปกติที่ใช้ในการประชุมรับฟัง ความคิดเห็น

2.1 จะต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่าง น้อย 1 ครั้ง ก่อนการทำแผน เพื่อชี้แจงให้ประชาชนทราบถึงวัตถุประสงค์ กระบวนการของการ วางแผนและผัง กำหนดการและแผนงานในการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2 จะต้องจัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่าง น้อย 1 ครั้งเมื่อทำแผนเสร็จ แต่ก่อนเสนอแผนต่อศูนย์พัฒนาภาค เพื่อชี้แจงให้ประชาชนทราบถึง เนื้อหาโดยสรุปของร่างผัง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะเพิ่มเติมหรือแก้ไข

ความต้องการเพิ่มเติมในการวางแผนและผังระดับปานกลางและก้าวหน้า นอกจากการมีส่วนร่วมดังกล่าวแล้ว รัฐบาลท้องถิ่นจะต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเพียง พอในการจัดทำวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และแผนงานการปฏิบัติตามแผนและผัง

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการวางแผนและ ผัง แนวความคิดด้านกระบวนการจัดทำแผนและผังรวมตามกฎหมาย GMA (The Growth Management Act 1990) เป็นลักษณะจากล่างสู่บน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ขั้น ตอนต้นของการวางและจัดทำแผนและผังเมืองรวมท้องถิ่นต่อเนื่องจนถึงประกาศใช้แผนและ ผังรวม ดังนี้

1. ขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งประชาชนเป็นผู้ร่วมกำหนด ค่านิยม และ แนวคิดเกี่ยวกับอนาคตของชุมชน แล้วจึงแปลงค่านิยมและความคิดเหล่านั้นไปสู่เป้าหมายการ พัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับความเป็นจริง

2. ขั้นตอนการพิจารณาแผนและผังรวมฉบับร่าง จะต้องมีการจัดประชุมสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับแผนและผังรวมฉบับร่าง โดยการจัดประชุมจะต้องหมุนเวียนไปตามสถานที่ต่างๆ

3. ขั้นตอนการทำประชาพิจารณ์ ก่อนที่จะนำเสนอร่างแผนและผังรวมต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อประกาศใช้จะต้องมีการทำประชาพิจารณ์อย่างน้อย 1 ครั้ง และก่อนที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะทำการลงคะแนนเสียงเพื่อประกาศใช้ก็จะต้องมีการทำประชาพิจารณ์อีก 1 ครั้ง

4. ภายหลังจากประกาศใช้แผนและผังรวมแล้ว คณะกรรมการต้องทำการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อหารือถึงความก้าวหน้าของการนำแผนและผังไปปฏิบัติ และรับฟังข้อมูลเพิ่มเติมที่ประชาชนต้องการซึ่งจำเป็นต่อการปรับปรุงแผนและผัง

การมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจากจะจัดประชุมสาธารณะและทำประชาพิจารณ์แล้วยังหมายถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบความเป็นไปของการวางแผนและผังอีกด้วย

1. เมื่อประชาชนแสดงความคิดเห็นในระหว่างกระบวนการวางแผนและผังจะต้องบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและบันทึกเสียงไว้เสมอ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิง

2. หน่วยงานวางแผนและผังจะต้องจัดทำเอกสารแผนผังฉบับร่างหรือข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจากแผนและผัง เพื่อเผยแพร่ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชน

3. หน่วยงานวางแผนและผังจะต้องประกาศให้ประชาชนทราบทุกครั้งที่มีการประชุมสาธารณะ โดยผ่านสื่อต่างๆเท่าที่จะหาได้ นอกจากนี้จะต้องรายงานความก้าวหน้าของการทำประชาพิจารณ์โดยประกาศทางหนังสือพิมพ์อย่างน้อย 1 สัปดาห์

10.3 ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีแผนและผังอยู่เป็นจำนวนมากตามแต่วัตถุประสงค์ในทุกระดับ (กรมโยธาธิการและผังเมือง สำนักพัฒนามาตรฐาน 2549 : 69) ซึ่งได้แก่ ระดับประเทศ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น

ระดับประเทศ จะมีเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไม่ใช่ผังเมือง

ระดับภาค โดยทั่วไปประเทศฝรั่งเศสไม่บังคับให้มีแผนและผังเมืองระดับภาค ยกเว้นบางพื้นที่ซึ่งเป็นภาคที่มีการเติบโตและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งผังเหล่านี้มีค่าเท่ากับ SCOT (Sche'mas de Cohe'rence Territoriale)

ระดับท้องถิ่น ในประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศที่ให้ท้องถิ่นเป็นประเทศที่มีอำนาจในการวางและจัดทำผังเมือง ซึ่งมีผังหลักอยู่ 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. แผน ความ สอดคล้อง ใน พื้นที่ SCOT (Sche'mas de Cohe'rence Territoriale) ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางทั่วไปในการบริหารจัดการการใช้พื้นที่ของประเทศ

2. ผังเมืองท้องถิ่น PUL (Plans Locaux d' Urbunisme) ซึ่งเป็นผังเมืองที่กำหนดในรายละเอียดแต่ไม่อาจเทียบเคียงได้กับผังเมืองเฉพาะของประเทศไทย เพราะครอบคลุมพื้นที่ในระดับที่กว้าง และนอกจากจะใช้ควบคุมการใช้ที่ดินแล้วยังมีลักษณะของแผนโครงการของเมืองในภาพรวมที่สอดคล้องและตอบสนองวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ การพัฒนาเมืองตามที่อยู่ใน SCOT (Sche'mas de Cohe'rence Territoriale)

3. นอกจากนี้หากเทศบาลใดยังไม่พร้อมที่จะทำผังเมืองท้องถิ่นก็สามารถจัดทำผังเทศบาล ซึ่งมีขั้นตอนไม่ยุ่งยากแทนผังเมืองท้องถิ่นได้

4. แผนและผังประเภทอื่นๆนอกจากผังที่กล่าวมาแล้วยังมีผังประเภทอื่นๆอีกซึ่งมีอาจจัดได้ว่าเป็นผังภาคหรือผังท้องถิ่นเพราะเป็นผังที่ใช้กับลักษณะของพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เช่น แผนผังคุณค่าทางทะเล

ในการวางและจัดทำแผนและผังทุกระดับของประเทศฝรั่งเศสนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นขั้นตอนหนึ่งที่จัดให้มีขึ้นในแผนและผังทุกระดับ ในแผนและผังระดับท้องถิ่นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีความเข้มข้นมากกว่าระดับอื่น เพราะเป็นแผนและผังตามกฎหมายที่นำมาใช้ปฏิบัติซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในพื้นที่วางผังที่สำคัญได้แก่

1. แผน ความ สอดคล้อง ใน พื้นที่ SCOT (Sche'mas de Cohe'rence Territoriale) ในการดำเนินการจัดทำแผนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้โดย

1.1 ความร่วมมือจากมวลชน EPCI (C'tabissement Public cle Coope' Ration Intercommunale) จะต้องเผยแพร่โครงการในท้องถิ่น การจัดนิทรรศการ และการประชุมสาธารณะเพื่อให้

1.2 การปรึกษาหารือและการทำประชาพิจารณ์ในการจัดทำ SCOT (Sche'mas de Cohe'rence Territoriale) นั้นจะต้องมีความเห็นจากการปรึกษาหารืออนุทนายและประธาน EPCI (C'tabissement Public cle Coope' Ration Intercommunale) จะนำโครงการนี้สู่กระบวนการประชาพิจารณ์ จากนั้นต้องจัดให้มีการอภิปรายโต้เถียงภายในองค์กรที่ประชุมของ EPCI ไม่น้อยกว่า 4 เดือน ก่อนการรับรองโครงการ SCOT

2. ผังเมืองท้องถิ่น PUL (Plans Locaux d' Urbanisme) โดยทั่วไป PUL เกิดขึ้นโดยการริเริ่มของเทศบาล และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเทศบาลเช่นเดียวกัน โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นควบคุมการจัดทำ

ในการจัดทำ PUL (Plans Locaux d' Urbanisme) นายกเทศมนตรีจะต้องนำโครงการ PUL ที่ได้รับรองจากสภาเทศบาลแล้วประกาศให้ประชาชนเสนอความเห็นตามหลักประชาธิปไตยในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยนายกรัฐมนตรีขอให้ประธานศาลปกครองแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็นหรือคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นภายใน 15 วัน

จะเห็นได้ว่าการผังเมืองของฝรั่งเศสเป็นกระบวนการจัดทำผังเมืองที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน การดำเนินการต่างๆจะเปิดโอกาสให้ประชาชน โดยทั่วไปสามารถแสดงความคิดเห็นต่อผังเมืองที่บังคับใช้ในท้องถิ่นของตน

11. สรุปท้ายบท

ในบทนี้ได้กล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเริ่มจาก ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ทฤษฎีแรงจูงใจ ทฤษฎีการสื่อสาร ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ และทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งทฤษฎีนี้ประกอบด้วย 4 ทฤษฎีด้วยกัน คือ ทฤษฎีขยายความ ทฤษฎีเกม ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางด้านสังคม และทฤษฎีของนิวส์คอม นอกจากนี้ยังมีเรื่องการจัดประชุม-สัมมนา แนวคิดในการมีส่วนร่วม งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของรัฐ และการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลล์) ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศส ซึ่งประเด็นที่สำคัญของการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีที่จะดำเนินการศึกษาทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม ที่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และ สมมติฐานที่ 2 ได้ดังนี้ 1. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของนพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวย หรือมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม มี 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนา ด้านประชาชน และด้านการได้รับการสนับสนุน ทั้งภายในและภายนอกตัวของผู้มีส่วนร่วม 2. วรางคณา วัฒนโย ที่ได้ศึกษาแนวทางการทำแผนพัฒนาชุมชน โดยวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเป็นผู้สามารถระบุปัญหาของชุมชน ให้ข้อมูลและคำปรึกษาได้ แต่ประชาชนยังขาดความรู้และความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง 3. จารุวรรณ อรุณฤกษ์ ที่สรุปและอธิบายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิด

ความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกร่วมกันที่ดีต่อกัน ตลอดจนการยอมรับและสนับสนุนความร่วมมือซึ่งกันและกัน 4. กรวิภา วิลาชัย ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนให้ความสนใจมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นน้อยมาก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอและยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางผังเมือง

บทที่ 3

การออกแบบการวิจัย

การออกแบบการวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เพื่อสนับสนุน สมมติฐาน และการดำเนินการวิจัยตามกระบวนการของขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอน ที่ระบุรายละเอียด ของขั้นตอนแต่ละขั้นไว้เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามโครงร่าง

เนื้อหาของกรอบการออกแบบการวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อ กรอบแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการวิจัย การเลือกพื้นที่กรณีศึกษาสำหรับดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและการ สุ่มตัวอย่างการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กรอบทฤษฎีหรือแนวความคิด

การศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีที่จะดำเนินการศึกษาทางด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชนเพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม รวมทั้งการศึกษาปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นและพอจะสรุปกรอบแนวคิด ทฤษฎี ที่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และ สมมติฐานที่ 2 ได้ดังนี้

จากสมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความรู้ความเข้าใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของนพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนมี ส่วนร่วมนั้น เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวย หรือมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม คือ ด้านการพัฒนา โดยการพัฒนาต้องมีความเข้าใจในเรื่องและกระบวนการทำงานแบบมี ส่วนร่วมของประชาชน ด้านประชาชน โดยประชาชนจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเริ่มกิจกรรมของ ตนเอง และด้านการได้รับการสนับสนุน ทั้งภายในและภายนอกตัวของผู้มีส่วนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของวรารัตนา วัฒนโย ที่ได้ศึกษาแนวทางการทำแผนพัฒนาชุมชน โดย วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเป็นผู้สามารถระบุปัญหาของ ชุมชน ให้ข้อมูลและคำปรึกษาได้ แต่ประชาชนยังขาดความรู้และความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ของตนเอง

จากสมมติฐานการวิจัยที่ 2 การประชาสัมพันธ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ของจารุวรรณ อรุณฤกษ์ ที่สรุปและอธิบายเกี่ยวกับการ ประชาสัมพันธ์ว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่

เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อกัน ตลอดจนการยอมรับและสนับสนุนความร่วมมือซึ่งกันและกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของกรวิภา วิชาชัย ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนให้ความสนใจมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นน้อยมาก ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอและยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางผังเมือง จากผลการศึกษา สรุปว่าถ้าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ก็จะทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและเมื่อมีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ประกอบด้วยประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2. กระบวนการวิจัย

ในการวิจัยมีขั้นตอนทั้งหมด 8 ขั้นตอน ได้แก่

2.1 การกำหนดปัญหาการวิจัย

การกำหนดคำถามหรือข้อสงสัยของนักวิจัยเพื่อที่จะค้นคว้าหาคำตอบในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม ผู้วิจัยได้ศึกษาและพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังคงไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวางผังเมือง ซึ่งได้กำหนดปัญหาการวิจัยดังนี้

1. เพราะเหตุใดในกระบวนการวางผังเมืองรวมที่ผ่านมาประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมน้อย
2. แนวทางที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะเป็นอย่างไร

2.2 การกำหนดสมมติฐานการวิจัย

การกำหนดสมมติฐานการวิจัยคือการกำหนดคำตอบล่วงหน้า ในปัญหาการวิจัย โดยอาศัยความรู้ทางทฤษฎี เช่น ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งในทฤษฎีต่างๆเหล่านี้เป็นทฤษฎีทางหลักวิชาการเพื่อที่จะมาสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ จึงได้กำหนดเป็นสมมติฐานทางสถิติ คือ

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

สมมติฐานที่ 1

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = ความรู้ความเข้าใจ

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

สมมติฐานที่ 2

$H_0 : \rho_{AB} = 0$

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$

A = การประชาสัมพันธ์

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

2.3 การกำหนดตัวแปรและคำนิยาม

การกำหนดตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทั้งตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และการกำหนดคำนิยามของตัวแปรนั้นๆ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรการวิจัยโดยตัวแปรที่ได้จากแผนภูมิความสัมพันธ์ของตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรต้น A = การให้ความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตัวแปรตาม B = ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมืองรวม

และได้กำหนดนิยามของตัวแปรที่อยู่ในระดับทั่วไปและในระดับปฏิบัติการ

นิยามระดับทั่วไป

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ที่บุคคลได้สะสมไว้และถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ แล้ว

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการมีส่วนร่วมการเปิดโอกาสให้หน่วยงานของภาครัฐบาล ภาคเอกชน องค์กรเอกชน กลุ่มประชาชน หรือประชาชนได้มีโอกาสร่วมรับรู้ข่าวสาร รับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ ต่อการเตรียมการของโครงการหรือกิจการที่จะเกิดขึ้น

การประชาสัมพันธ์ หมายถึงกิจกรรมและวิธีที่องค์การสถาบันปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน

ผังเมืองรวม หมายถึงแผนผัง นโยบายและโครงการรวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง

นิยามศัพท์ในระดับทั่วไปกำหนดความหมายตาม <http://guru.sanook.com/dictionary/> พจนานุกรม_ไทย-ไทย_ราชบัณฑิตยสถาน

นิยามระดับปฏิบัติการ

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงประชาชนมีความเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลทางด้านผังเมืองรวม และสามารถถ่ายทอดต่อกันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการที่ผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนามีโอกาส และใช้โอกาส มีส่วนในการแสดงความรู้สึก บ่งบอกความต้องการ และประสานสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เพื่อวางแผนในด้านการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การประชาสัมพันธ์ หมายถึงคือกิจกรรมที่เป็นการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารในเรื่องของผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่วางผังเข้ามามีส่วนร่วม

ผังเมืองรวม หมายถึงแผนผัง นโยบายและโครงการรวมทั้งมาตรการควบคุมโดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณูปโภค บริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.4 การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในงานวิจัยและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ โดยประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ผังเมืองรวมต่างๆ ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่เป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดจำนวน

กลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการคำนวณจากสูตรมาตรฐาน ได้แก่ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) ส่วนการสุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างตามแต่เหตุ (Accidental Sampling)

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกาศบังคับใช้จนถึงในปัจจุบัน ดังนี้

ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้สำรวจภาคสนามและจากแบบสอบถาม โดยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตผังเมืองในโครงการวิจัย

ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากตำรา เอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร คือการวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งเก็บข้อมูลไว้เพื่อการวิเคราะห์ผลตามหลักสถิติที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (SPSS for Windows Version 11.5)

ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS มี 4 ขั้นตอนคือ

- 1) นำข้อมูลไปไว้ใน Data Editor
- 2) เลือกวิธีวิเคราะห์จากเมนูคำสั่ง
- 3) เลือกตัวแปรที่ต้องการวิเคราะห์
- 4) ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์

2.7 การพิสูจน์สมมติฐาน

การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการพิสูจน์สมมติฐานทางสถิติว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ถ้ายอมรับสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นถูกต้อง ในทางกลับกันถ้าปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นไม่ถูกต้อง อาจจะมีข้อผิดพลาดในการตั้งสมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติโดยการใช้ค่าสมการถดถอย (Linear Regression) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ซึ่งผู้ทดลองต้องการรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวว่ามีรูปแบบอย่างไร หรือต้องการรู้เหตุและผลของความสัมพันธ์ โดยให้ตัวแปรที่เป็นเหตุเป็นตัวแปรอิสระ (Independent)

การตรวจสอบหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation)

การตรวจสอบหาสหสัมพันธ์เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอีกวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการสรุปผลของการทดลองตัวแปรหรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์ต้องเป็นข้อมูลที่มีค่าต่อเนื่องกัน (Continuous) เช่น ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันสูง (ปัญญา โภชิตีรัตน์ 2550 : 506)

2.8 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

การอภิปรายความหมายของผลการทดสอบสมมติฐานว่ามีความหมายอย่างไรเกี่ยวกับงานวิจัย และสรุปผลทั้งหมดของการวิจัยที่ได้ดำเนินงาน ผู้วิจัยได้จัดทำรายงานสรุปอภิปรายผลของการวิจัยว่าตรงตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้หรือไม่ โดยอ้างทฤษฎีและผลการวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องมาประกอบการอภิปราย สรุปผลการศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะทั้งหมดของการวิจัย นี้ว่ามีความสำคัญอย่างไรต่อสภาพการณ์ที่เป็นจริง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย กล่าวถึงการนำผลที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในขั้นต่อไป หรือข้อเสนอให้มีการค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหานี้ในแง่มุมอื่น ๆ หรือด้านอื่นในเรื่องความบกพร่อง และทำอย่างไรจึงจะกำจัดความบกพร่องอันนี้ได้ถ้ามีผู้สนใจทำเรื่องที่คล้ายคลึงกันหรือเรื่องเดียวกันในภายหน้า การวิจัยในอนาคตอาจจะเป็นไปได้ในรูปใดบ้าง

3. การเลือกพื้นที่ กรณีศึกษาสำหรับดำเนินงานวิจัย

การเลือกพื้นที่ศึกษาในการดำเนินการวิจัย ผู้ศึกษาได้เลือกผังเมืองรวมเมือง / ชุมชนในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกาศบังคับใช้แล้ว จำนวน 4 ผัง คือ ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ผังเมืองรวมเมืองเสนา ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ และผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก – โรงช้าง – มหาราช เนื่องจากพื้นที่ที่ผังก่อกล่าว ได้ผ่านกระบวนการประชุมประชาชนตามขั้นตอนของการวางผังเมืองรวมสำหรับดำเนินการศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผังเมืองรวม และทัศนคติ เพื่อที่จะทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนดังกล่าว

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ในการศึกษาในครั้งนี้ได้ดำเนินการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ดังนี้

4.1 ประชากรในการวิจัย (Population of the Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ที่บังคับใช้แล้วในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยในแต่ละพื้นที่ที่สามารถจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ประชากรจำนวน 46,753 คน
- ผังเมืองรวมเมืองเสนา ประชากรจำนวน 9,591 คน
- ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ประชากรจำนวน 11,710 คน
- ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก - ประชากรจำนวน 7,847 คน
โรงช้าง – มหาราช

4.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มตัวแทนของประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการศึกษาโดยการกำหนดจะใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนแน่นอน (Finite Population) โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง, ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

4.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (Sample of the Research)

จะเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเป็นตัวแทนประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมที่มีผลบังคับใช้ โดยใช้จำนวน 191 ตัวอย่าง สามารถแบ่งได้ดังนี้

- ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ใช้แบบสอบถามจำนวน 117 คน
- ผังเมืองรวมเมืองเสนา ใช้แบบสอบถามจำนวน 24 คน
- ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ใช้แบบสอบถามจำนวน 30 คน
- ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก - ใช้แบบสอบถามจำนวน 20 คน
โรงช้าง – มหาราช

4.4 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

โดยใช้วิธีการ

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling)
 - การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวมแต่ละผังเป็นส่วนย่อยเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม
2. การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)
 - การสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า กลุ่มชุมชน ฯลฯ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดของการจัดทำแบบสอบถามดังนี้

5.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม

เพื่อทราบความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. กำหนดหมวดหรือประเด็นหลักของเนื้อหา ได้แก่
 - การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง
 - ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการวางผังเมือง
 - ปัญหาอุปสรรคของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมือง
3. แจกแจงประเด็นหลักเป็นประเด็นย่อย ได้แก่
 - รูปแบบของการมีส่วนร่วม
 - ทักษะคิดทางด้านการมีส่วนร่วม
 - ทางด้านการประชาสัมพันธ์

4. กำหนดจำนวนข้อคำถาม

คำถามทั้งหมดทางด้านเนื้อหาที่คาดว่าประชาชนจะให้ความร่วมมือในการ

ตอบแบบสอบถาม คือ 15 ข้อ

ประเด็นหลัก	น้ำหนัก	จำนวนข้อ	ประเด็นย่อย	น้ำหนัก	จำนวนข้อ
A	70	12	A1	20	3
			A2	20	3
			A3	10	3
			A4	10	2
			A5	10	1
B	30	3	B1	20	2
			B2	10	1
รวม	100	15		100	15

ประเด็นหลัก	%	ประเด็นย่อย	%	ประเภทคำถาม			จำนวนข้อ	รวม %
				ความรู้	ความคิดเห็น	พฤติกรรม		
A ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน	70	A1 รูปแบบของการมีส่วนร่วม	20	2	18	-	3	20
		A4 ทางการพัฒนาพื้นที่	10	2	6	2	2	10
		A5 ทัศนคติทางการมีส่วนร่วม	10	-	10	-	1	10
B การบริหารจัดการ	30	B1 ทางการประชาสัมพันธ์	20	5	15	-	2	20
		B2 แรงจูงใจ	10	2	6	2	1	10
รวม			100	15	79	6	15	100

5. กำหนดประเภทของคำถาม

- ประเภทความรู้
- ประเภทถามความคิดเห็น ทักษะคิด
- ประเภทถามพฤติกรรม

พิจารณาสัดส่วนแล้วนำไปผนวกกับประเด็นหลัก-ย่อย

ประเด็นคำถาม	น้ำหนัก	จำนวนข้อ
ความรู้	15	6
ความคิดเห็น	79	6
พฤติกรรม	6	3
รวม	100	15

6. กำหนดรูปแบบคำถาม

- เป็นคำถามรูปแบบเลือกตอบ
- เป็นคำถามรูปแบบปลายเปิด
- เป็นคำถามรูปแบบการให้ค่าระดับคะแนน

7. จัดทำร่างแบบสอบถาม

ส่วนประกอบ

- ชื่อแบบสอบถาม
- คำชี้แจง
- เป็นแบบสอบถาม มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการ

การวางผังเมืองรวม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

เสนอแนะ

ตอนที่ 4 ทักษะคิดทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

- เนื้อหาสาระของแบบสอบถาม
- เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- คำถามแบบสอบถาม
- ร่างแบบสอบถามที่จะนำไปใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาวิจัย
เรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม
เมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษา ตามหลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร ข้อมูลต่างๆเป็นการศึกษาทางวิชาการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวางผังเมืองรวม อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์ที่ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจากรวรรณ สายพิน

นักศึกษาหลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต

ภาควิชา การออกแบบและวางผังชุมชนเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประจำปีการศึกษา 2550

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

1. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่
- () เคย
- () ไม่เคย เพราะเหตุใด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม (สำหรับท่านที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม)

1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง
- () ทุกครั้ง () ไม่ทุกครั้ง เพราะเหตุใด.....
2. ท่านเข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับท่านอย่างไร
-
-
-
3. ท่านคิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด
- () เหมาะสม () ไม่เหมาะสม เพราะเหตุใด.....
4. ท่านคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวมหรือไม่
- () เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วย
5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () ปิดประกาศ () วิทยุกระจายเสียง
- () หนังสือพิมพ์ () เพื่อนบ้าน
- () องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น () หนังสือทางราชการ
- () สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
- () อื่นๆ.....
6. ท่านเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้ามาร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมหรือไม่
- () เคย () ไม่เคย

7. ท่านเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

() เคย () ไม่เคย

8. เพราะเหตุใดท่านจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () อยากเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมแสดงความคิดเห็น
 () รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง
 () ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
 () ผู้อื่นชักชวนให้เข้ามาร่วม
 () อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 4 ทศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ลำดับ	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แสดงความคิดเห็น
1	ท่านมีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพียงใด					
2	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน					
3	ท่านได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมากน้อยเพียงใด					
4	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน					

ลำดับ	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แสดงความ ความคิดเห็น
5	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน					
6	ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง					
7.	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน					
8.	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะให้มีการณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น					
9	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน					
10	ท่านคิดว่าควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน					

ท่านมีความเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรดำเนินการอย่างไร

.....

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวจรรุวรรณ สายพิน

ผู้ทำการวิจัย

8. จัดทำการตรวจสอบ

- ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้าย ๆ กัน โดย กลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการวางผังเมืองรวม

6. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ทำการทดสอบล่วงหน้า (Pretest) กับเจ้าหน้าที่สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและนำข้อมูลมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกาศบังคับใช้จนถึงในปัจจุบัน ดังนี้

7.1 ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้การสำรวจภาคสนาม และจากแบบสอบถาม โดยเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตผังเมืองในพื้นที่โครงการ โดยพื้นที่โครงการจะแบ่งเป็นพื้นที่ย่อย และแบ่งจำนวนแบบสอบถามให้มีสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละพื้นที่แล้วจึงเริ่มดำเนินการแจกแบบสอบถามซึ่งในการแจกแบบสอบถามจะไปแจกในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน เช่น ตลาด สวนสาธารณะ ชุมชน และท้องถิ่น ฯลฯ

7.2 ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้รวบรวมเอาไว้แล้ว เช่น ทฤษฎี หรือเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และตำราต่าง ๆ ฯลฯ

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามที่จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม คำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ

2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางผังเมืองรวม

4 การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางผังเมืองรวม

9. สรุปท้ายบท

การออกแบบการวิจัย สำหรับการดำเนินการวิจัย ในบทนี้ได้อธิบายถึงกรอบแนวคิด ทฤษฎี ที่ใช้สนับสนุนสมมติฐาน 2 ทฤษฎีด้วยกัน คือ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ที่กล่าวถึงความรู้ ความเข้าใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีปัจจัยที่เอื้ออำนวยหรือผลักดันให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ 1 ด้านการสัมมนา 2 ด้านประชาชน 3 ด้านการได้รับการ สนับสนุน ส่วนทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่ เกี่ยวข้อง ในส่วนกระบวนการวิจัยในครั้งนี้มีทั้งหมด 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1 การกำหนดปัญหาการ วิจัย 2 การกำหนดสมมติฐานการวิจัย 3 การกำหนดตัวแปรและคำนิยาม 4 การกำหนด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 6 การวิเคราะห์ข้อมูล 7 การพิสูจน์สมมติฐาน 8 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย การเลือกพื้นที่กรณีศึกษาสำหรับ ดำเนินการวิจัย ได้ทำการเลือกผังเมืองรวม เมือง / ชุมชน ในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ ประกาศบังคับใช้แล้ว จำนวน 4 ผัง คือ ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ผังเมืองรวมเมือง เสนา ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ และผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก – โรงช้าง – มหาราช เนื่อง จากพื้นที่ดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามขั้นตอนของการวางผังเมือง ส่วนราชการ และกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดตามกลุ่มของประชากรที่อยู่ในเขต ผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ทั้ง 4 ผัง โดยกลุ่มตัวอย่างจะทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการ คำนวณ ของ ทาโร่ ยามาเน (Yamane,1970 :725) และการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะใช้วิธีการ ใช้ความ น่าจะเป็น (Probability Sampling) และไม่ใช่ความน่าจะเป็น (Non-Probability) เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยครั้งนี้ คือ ใช้แบบสอบถาม ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดของการจัดทำแบบ สอบถามตามขั้นตอนดังนี้ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม 2 กำหนดหมวดหรือ ประเด็นหลักของเนื้อหา 3 แจกแจงประเด็นหลักและประเด็นย่อย 4 กำหนดจำนวนข้อคำถาม 5 กำหนดประเภทของคำถาม 6 กำหนดรูปแบบคำถาม 7 จัดทำร่างแบบสอบถาม และ 8 จัดทำ การตรวจสอบ การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยทำการทดสอบเครื่องมือล่วงหน้า เพื่อที่จะนำมาทำการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้ข้อมูลทั้งด้าน ปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) และสุดท้ายการวิเคราะห์ ข้อมูล จะวิเคราะห์จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Window Version 11.5

บทที่ 4

กรณีศึกษาที่ 1 ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา

ในบทนี้จะกล่าวถึงพื้นที่กรณีศึกษาที่ 1 คือพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย และสรุปกรณีศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

ในการศึกษาทางด้านพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประกาศเป็นกฎกระทรวงใช้บังคับแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขอบเขตผังเมืองรวม

พื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ทั้งหมด 71.44 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 44,650 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านใหม่ ตำบลวัดตูม ตำบลหันตรา ตำบลบ้านเกาะ ตำบลสวนพริก ตำบลลุมพลี ตำบลคลองสระบัว ตำบลภูเขาทอง ตำบลหัวรอ ตำบลบ้านป้อม ตำบลหอรัตนไชย ตำบลไผ่ลิง ตำบลท่าवासุกกรี ตำบลประตู่ชัย ตำบลกะมัง ตำบลคลองสวนพลู ตำบลสำเภาล่ม ตำบลปากกราน และตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลข้าวเม่า ตำบลธนู และตำบลคานหาม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีขอบเขตดังนี้

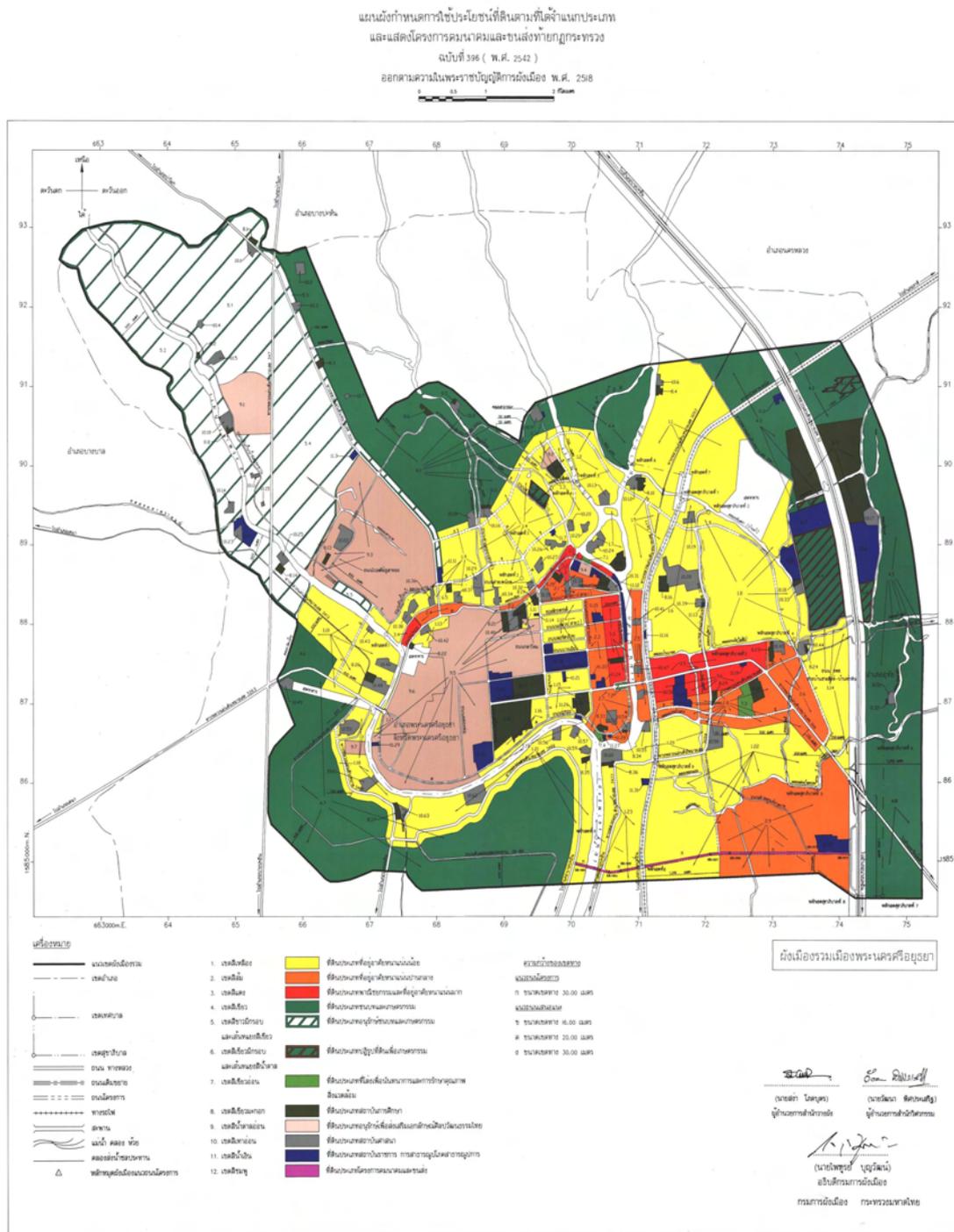
ทิศเหนือ เริ่มจากจุดที่ห่างจากริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก 500 เมตร บริเวณรอยต่อของอำเภอพระนครศรีอยุธยากับอำเภอบางบาลด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันออกตามแนวเส้นแบ่งเขตการปกครองของอำเภอพระนครศรีอยุธยาไปถึงจุดที่มีระยะขนานจากริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 เป็นระยะ 500 เมตร แล้วเป็นเส้นตรงขนานไปกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นระยะทาง 2,400 เมตร ซึ่งเป็นบริเวณที่มีระยะห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3060 เป็นระยะ 400 เมตร จากบริเวณที่ห่างจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งเหนือในระยะ 500 เมตร บริเวณจุดที่อยู่ห่างจากแนวบรรจบกับระหว่างคลองเมืองกับแม่น้ำเจ้าพระยาไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือจนจุดเส้นขนานระยะ 50 เมตร กับคูน้ำวัดโคกพญาฝั่งตะวันตก แล้วเป็นเส้นขนานระยะ 400 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3060 จุดเส้นขนานระยะ 300 เมตร กับศูนย์กลางคลองหัวรอ แล้วไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเส้นขนานระยะ 50 เมตร กับคลองไม่ปรากฏชื่อ ข้ามแม่น้ำลพบุรีไปฝั่งตะวันออก จากนั้นเป็นเส้นตรงไปยังแนวบรรจบระหว่างแม่น้ำอ้อมกับแม่น้ำป่าสัก ตรงปากแม่น้ำอ้อม

ฝั่งเหนือแล้วเป็นเส้นตรงไปที่แนวศูนย์กลางรถไฟสายเหนือ จุดที่บรรจบกับเส้นทางระยะ 1,000 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

ทิศตะวันออก เป็นเส้นทางระยะ 1,000 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

ทิศใต้ เป็นเส้นตั้งฉากกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากแนวบรรจบกันระหว่างศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ไปทางทิศใต้ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 เป็นระยะ 1,000 เมตร แล้วเป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกจดถนนคันคลองชลประทาน 2ข – ส9 ที่จุดตัดกันระหว่างแนวศูนย์กลางถนนคันคลองชลประทาน 2ข – ส9 กับเส้นทางระยะ 400 เมตร กับศูนย์กลางถนนคันคลองชลประทาน 2ข – ส9 จากนั้นเป็นเส้นทางระยะ 400 เมตร กับศูนย์กลางถนนเชื่อม 1ข – ส6 , 2ข – ส9

ทิศตะวันตก เป็นเส้นทางระยะ 400 เมตร กับศูนย์กลางถนนคันคลองชลประทาน 1ข – ส6 แล้วเป็นเส้นตั้งฉากกับแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3263 ที่จุดตัดกันระหว่างคลองวัดป้อมฝั่งเหนือกับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3263 แล้วเลียบไปตามคลองวัดป้อมฝั่งเหนือจนถึงจุดที่มีระยะขนานไปกับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกเป็นระยะทาง 500 เมตร แล้วขนานกับริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นระยะทาง 500 เมตร ขึ้นไปทางตะวันตกเฉียงเหนือจนถึงจุดเริ่มต้น

ภาพที่ 2 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมโยธาธิการและผังเมือง, สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา, ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยาปรับปรุงครั้งที่ 3 พระนครศรีอยุธยา
:2547),65.

1.2 ประชากร

ประชากรในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา มีทั้งหมด 46,753 คน แต่เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งงานอื่นๆ อีกมากมายจึงทำให้ประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

1.3 การตั้งถิ่นฐาน

เนื่องจากชุมชนในเขตวางผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา มีแม่น้ำลำคลอง ทั้งคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการชลประทานที่สำคัญ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และคลองอื่นๆ อีกมากมาย ดังนั้นการตั้งถิ่นฐานบ้านพักอาศัย อาคาร ร้านค้าและอุตสาหกรรม โดยทั่วไปจึงพึ่งพากับแม่น้ำลำคลองเป็นสำคัญ เพราะเป็นแหล่งอาหารและเป็นเส้นทางการคมนาคมที่สำคัญในอดีต โดยเฉพาะริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และคลองหันตรา คลองตะเคียน เป็นต้น มีลักษณะเป็นชุมชนริมแม่น้ำโดยจะเห็นได้จากวัดวาอาราม บ้านพักอาศัย ที่กระจายตัวตามแนวสองฝั่งแม่น้ำ ต่อมาเมื่อการคมนาคมทางบกสะดวกขึ้น รูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป คือ มีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเกาะตัวไปตามถนนสายต่างๆ ภายในชุมชนมากขึ้น เนื่องจากประชาชนนิยมใช้การคมนาคมทางบกมากกว่าทางน้ำ เพราะสะดวกรวดเร็วกว่า การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้จะก่อให้เกิดชุมชนขนาดใหญ่ตามแนวถนนสายต่างๆ มากขึ้น ส่วนชุมชนขนาดเล็กก็ยังคงมีสภาพเป็นชุมชนริมน้ำให้เห็นอยู่ทั่วไปและมีการกระจายตัวของชุมชนตามแนวเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อกันระหว่างชุมชนเดิมและชุมชนใหม่มากยิ่งขึ้น

1.4 โครงสร้างระบบชุมชน

ในการจัดระดับชุมชน โดยพิจารณาจากรัฐมีการให้บริการองค์ประกอบพื้นฐานชุมชนภายในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา สามารถแบ่งออกเป็นลำดับ ได้ดังนี้

- ชุมชนหลัก เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 30 ตารางกิโลเมตร มีรัฐมีการให้บริการประมาณ 20 กิโลเมตร เป็นย่านการค้าบริการที่สำคัญ มีโรงพยาบาล สถานบริการ ราชการ คลินิก ศูนย์บริการสาธารณสุข ศูนย์การค้า โรงแรม ตลาดสด สถานีขนส่ง สถานีตำรวจ โรงเรียนระดับอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สถาบันอุดมศึกษา และชุมชนทางการขนส่ง ศาสนสถาน เป็นต้น ซึ่งให้บริการแก่ชุมชนและพื้นที่โดยรอบและพื้นที่อื่นๆ ที่อยู่ห่างออกไปด้วย ศูนย์บริการชุมชนระดับนี้มี 1 แห่ง คือ ศูนย์บริการชุมชนเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

- ชุมชนรอง เป็นชุมชนที่มีขนาดปานกลาง มีพื้นที่ประมาณ 20 ตารางกิโลเมตร มีรัฐมีการให้บริการ ประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นย่านการค้าบริการที่สำคัญ ซึ่ง

ประกอบด้วยสถานที่ราชการ ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยม ธนาคาร ตลาดสด โรงพยาบาล และที่ตั้งสำนักงานเทศบาลเมือง เป็นต้น ซึ่งให้บริการภายในชุมชนและพื้นที่โดยรอบ ศูนย์บริการชุมชนระดับนี้มี 1 แห่ง คือ ศูนย์บริการชุมชนเทศบาลเมือง อโยธยา

- ชุมชนขนาดเล็ก พื้นที่ชุมชนมีประมาณ 3-5 ตารางกิโลเมตร มีองค์ประกอบได้แก่ โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม ร้านค้าย่อย ตลาดสด ศาสนสถาน ศูนย์บริการสาธารณสุข และที่ตั้งสำนักงานเทศบาลตำบล มีรัศมีการให้บริการประมาณ 8 กิโลเมตร บริการชุมชนระดับนี้มีหลายแห่งด้วยกัน ได้แก่ อบต.ปากกระแจะ อบต.บ้านป้อม อบต.หันตรา อบต.ลุมพินี อบต.บ้านเกาะ อบต.เกาะเรียน อบต.บ้านใหม่ อบต.ลำเภาลุ่ม อบต.วัดตูม อบต.สวนพริก อบต.คลองตะเคียน อบต.คลองสระบัว และอบต.ภูเขาทอง

- ชุมชนย่อย เป็นชุมชนขนาดเล็กๆ หรือชุมชนละแวกบ้าน พื้นที่ชุมชนประมาณ 0.5-1 ตารางกิโลเมตร มีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ที่ทำการ อบต. โรงเรียนประถมศึกษา ร้านค้าย่อย ศาสนสถาน และศูนย์บริการสาธารณสุข เป็นต้น มีรัศมีการให้บริการ 2-3 กิโลเมตร ได้แก่ ศูนย์บริการหรือย่านการค้าของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 14 แห่ง

1.5 แนวความคิดในการวางผัง

แนวคิดในการวางผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการชี้แนะการพัฒนาชุมชนเมืองพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ชุมชนเมืองพระนครศรีอยุธยา มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนมีแนวทางการใช้ที่ดินที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาต่างๆ รวมไปถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมไว้ให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมไว้ให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีของประเทศ รวมทั้งการจัดรูปแบบโครงข่ายการคมนาคม เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณการจราจรที่นับวันจะเพิ่มขึ้นโดยไม่มีปัญหา เพื่อให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมั่นคงต่อไป

จากแนวคิดในการวางผัง มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยกำหนดย่านพาณิชยกรรมไว้ 2 แห่ง คือ บริเวณเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา และบริเวณตลาดแกรนด์ ถนนโรจนะ และบริเวณรอบนอกส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดให้เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อยและพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ซึ่งบางส่วนของบริเวณเกาะเมืองจะเป็นพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกบริเวณทุ่งนเรศวรจะกำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม

1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมายครั้งแรก โดยประกาศเป็นกฎกระทรวง ฉบับที่ 23 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ.2529 และได้ทำการปรับปรุงผังครั้งที่ 3 คือ กฎกระทรวง ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เล่มที่ 120 ตอนที่ 93ก เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2546 ปัจจุบันผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยาได้หมดอายุ ขณะนี้ได้ทำการปรับปรุงผังฯเพื่อที่จะประกาศบังคับใช้ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเขตผังเมืองรวม การจัดประชุมฯ คาดว่าดำเนินการประมาณปี พ.ศ. 2527 ประชากรที่มีส่วนได้เสียในการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็น คาดว่ามีประชากรเข้ามามีส่วนร่วมประมาณ 25 % ของประชากรทั้งหมดในเขตผังเมืองรวม

2. รายละเอียดการดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัย

2.1.1 ประชากร

การกำหนดประชากรในงานวิจัยในครั้งนี้ โดยมีประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา จำนวน 46,753 คน

2.1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มตัวแทนของประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการศึกษาโดยการกำหนดจะใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนแน่นอน (Finite Population) คำนวณ ได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง, ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

2.1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (Sample of the Research)

จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane,1970:725) จะได้กลุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยเป็นตัวแทนประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยใช้จำนวน 117 ตัวอย่าง

2.1.4 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

โดยใช้วิธีการ

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling)

- การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ฝั่งเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยาแบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ฝั่งเมืองรวม

2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)

- การสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไป

ตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า กลุ่มชุมชน ฯลฯ

2.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสำรวจภาคสนามและจากแบบสอบถาม ประชากรที่อยู่ในเขตฝั่งเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา จำนวน 117 คน ซึ่งได้รับกลับคืนมาครบถ้วน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา และรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=117)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	61	52.1
หญิง	56	47.9
รวม	117	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=117)	ร้อยละ
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	19	16.2
20 – 35 ปี	40	34.2
36 – 50 ปี	39	33.3
50 ปีขึ้นไป	19	16.2
รวม	117	100
3.อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	11	9.4
พนักงานบริษัทเอกชน	11	9.4
ธุรกิจส่วนตัว	17	14.5
นักเรียน / นักศึกษา	16	13.7
ลูกจ้าง / รับจ้าง	28	23.9
ค้าขาย	10	8.5
แม่บ้าน	16	13.7
อื่นๆ	8	6.8
รวม	117	100
4.ภูมิภาค		
อำเภอพระนครศรีอยุธยา	109	93.2
อำเภออื่นๆ	8	6.8
รวม	117	100
5.รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	79	97.5
10,001 – 25,000 บาท	30	25.6
25,001 – 50,000 บาท	6	5.1
มากกว่า 50,001 บาท	2	1.7
รวม	117	100

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ฝั่งเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศชายจำนวน 61 คน ร้อยละ 52.1 เพศหญิงจำนวน 56 คน ร้อยละ 47.9

ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 19 คน ร้อยละ 16.2 ช่วงอายุระหว่าง 20–35 ปี จำนวน 40 คน ร้อยละ 34.2 ช่วงอายุระหว่าง 36–50 ปี จำนวน 39 คน ร้อยละ 33.3 และช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน ร้อยละ 16.2

อาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 11 คน ร้อยละ 9.4 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 11 คน ร้อยละ 9.4 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 17 คน ร้อยละ 14.5 นักเรียน / นักศึกษา จำนวน 16 คน ลูกจ้าง / รับจ้าง จำนวน 28 คน ร้อยละ 23.9 ค้าขาย จำนวน 10 คน ร้อยละ 8.5 แม่บ้าน จำนวน 16 คน ร้อยละ 13.7 และ อื่นๆ จำนวน 8 คน ร้อยละ 6.8

ในเขตฝั่งเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา มีประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน 109 คน ร้อยละ 93.2 และอำเภออื่นๆ จำนวน 8 คน ร้อยละ 6.8

รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 79 คน ร้อยละ 67.5 รายได้ 10,001-25,000 บาท จำนวน 30 คน ร้อยละ 25.6 รายได้ 25,001-50,000 บาท จำนวน 6 คน ร้อยละ 5.1 และรายได้มากกว่า 50,001 บาท จำนวน 2 คน ร้อยละ 1.7

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 36 คน ร้อยละ 30.8 และไม่เคย จำนวน 81 คน ร้อยละ 69.2

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม (สำหรับผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม)

1. ผู้ที่ได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน ที่ได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง จำนวน 13 คน ร้อยละ 34.2 ไม่ครบทุกครั้ง จำนวน 25 คน ร้อยละ 65.8

2. ความเข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไร

ประชาชนที่เข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไร มีดังต่อไปนี้ คือ ในระดับดีมาก จำนวน 2 คน ร้อยละ 5.3 ระดับดี

จำนวน 6 คน ร้อยละ 15.8 ระดับปานกลาง จำนวน 10 คน ร้อยละ 8.5 ระดับน้อย จำนวน 13 คน ร้อยละ 34.2 และไม่มีความรู้ จำนวน 7 คน ร้อยละ 6.0

3. คิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสม จำนวน 32 คน ร้อยละ 84.2 และไม่เหมาะสม จำนวน 6 คน ร้อยละ 15.8

4. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวม มีความเหมาะสม จำนวน 38 คน ร้อยละ 100

5. การได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลจากการปิดประกาศ จำนวน 9 คน ร้อยละ 23.7 วิทยุกระจายเสียง จำนวน 6 คน ร้อยละ 15.8 หนังสือพิมพ์ จำนวน 1 คน ร้อยละ 2.6 เพื่อนบ้าน จำนวน 9 คน ร้อยละ 23.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 คน ร้อยละ 31.6 หนังสือทางราชการ จำนวน 1 คน ร้อยละ 2.6

6. เคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้ามาร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้ามาร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวม จำนวน 24 คน ร้อยละ 63.2 และไม่เคย จำนวน 14 คน ร้อยละ 36.8

7. เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 18 คน ร้อยละ 47.4 และไม่เคย จำนวน 20 คน ร้อยละ 52.6

8. เพราะเหตุใดจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมาจากการที่ประชาชนต้องการ อยากเข้ามามีส่วนร่วม

และร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน 20 คน ร้อยละ 52.6 รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง จำนวน 8 คน ร้อยละ 21.1 ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 5 คน ร้อยละ 13.2 ผู้อื่นชักชวนให้เข้าร่วม จำนวน 5 คน ร้อยละ 13.2

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม
ตารางที่ 2 ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. มีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพียงใด	3.473	.725	ปานกลาง
2. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน	3.921	.881	ดี
3. ได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมากน้อยเพียงใด	3.894	.689	ดี
4. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน	4.026	.787	ดี
5. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน	4.210	.703	ดี
6. คิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง	4.026	.752	ดี
7. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน	4.026	.636	ดี
8. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะให้มีการณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น	4.289	.611	ดี

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
9. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน	4.552	.601	ดี
10. คิดว่าควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน	4.236	.675	ดี

การแปลผลสำหรับตอนที่ 4

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมปานกลาง

กลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวม

จากข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบเรื่องต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับ ปานกลาง $\bar{x} = 3.473$, S.D. = .725

ในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชนอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.921$, S.D. = .881

ประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.894$, S.D. = .689

การจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.026$, S.D. = .787

การจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน
อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.210$, S.D. = .703

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง
อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.026$, S.D. = .752

กระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน อยู่
ในระดับดี $\bar{x} = 4.026$, S.D. = .636

ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น อยู่ในระดับดี
 $\bar{x} = 4.289$, S.D. = .611

ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน อยู่ใน
ระดับดี $\bar{x} = 4.552$, S.D. = .601

ควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน อยู่ในระดับดี \bar{x}
= 4.236, S.D. = .675

2.2.2 ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากเอกสารเกี่ยวกับการ
การวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา และข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมรับฟังความ
คิดเห็นของประชาชน เมื่อประมาณ พ.ศ. 2527

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
ตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร คือการวิเคราะห์แบบสอบถาม ที่ได้จากกลุ่ม
ประชากรตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์ผลตามหลักสถิติที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป SPSS (SPSS for Windows Version 11.5)

ผู้วิจัยจะนำเสนอและอภิปรายผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ทางการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต่างๆ ดังนี้
ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 117
คน พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4
และไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 78.6 จากการ
วิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ทางด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี มาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 อยู่ในระดับดี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 อยู่ในระดับปานกลาง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 อยู่ในระดับน้อย 13 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 และไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย 86 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผังเมืองรวม

ทางด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันมีความเหมาะสมจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 และไม่เหมาะสมจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 72.6 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร

ตารางที่ 3 แสดงการแจกแจงความถี่

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
N	Valid	117	117	117
	Missing	0	0	0
Mean		1.2137	1.5043	1.7265
Std. Error of Mean		.03806	.08972	.04139
Std. Deviation		.41166	.97046	.44767
Range		1.00	4.00	1.00
Maximum		2.00	5.00	2.00

ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.2137 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .03806 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .41166 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

ทางด้านประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.5043 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ

.08972 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .97046 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 4.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 5

ทางด้านการศึกษาสัมพันธ มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.7265 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .04139 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .44767 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

2.4 การพิสูจน์สมมติฐาน

การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ คือ สมการถดถอย (Linear Regression) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยต้องการรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวว่ามีรูปแบบอย่างไร หรือต้องการรู้เหตุและผลของความสัมพันธ์ โดยให้ตัวแปรที่เป็นเหตุเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

การตรวจสอบหาสหสัมพันธ์เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอีกวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการสรุปผลของการทดสอบตัวแปรหรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยใช้สหสัมพันธ์ต้องเป็นข้อมูลที่มีค่าต่อเนื่องกัน (Continuous) เช่น ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันสูง (ปัญญา โภชิตีรัตน์ 2550 : 506)

โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

สมมติฐานที่ 1

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = ความรู้ความเข้าใจ

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

สมมติฐานที่ 2

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = การประชาสัมพันธ์

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

2.5 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

จากผลการพิสูจน์สมมติฐาน ปรากฏว่าผลที่ได้ คือ

สมมติฐานที่ 1 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .462$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

สมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .569$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

2.6 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแจกแบบสอบถามและการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS เป็นเวลา 3 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551

3. สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา

จากการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สมมติฐานที่ตั้งไว้ถูกต้อง โดยการตรวจสอบหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation

โดย สัญลักษณ์ว่า r ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 และ +1 ซึ่งตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .462$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .569$ แสดงว่าความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง และการประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ในพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา

4. สรุปท้ายบท

ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ทั้งหมด 71.44 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 44,650 ไร่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา จำนวน 46,753 คน จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1970:725) ได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา จำนวน 117 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างจะใช้ 2 วิธีการ คือ 1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยาแบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม 2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า กลุ่มชุมชน ฯลฯ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีอยู่ 3 ด้าน คือ ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทางด้านการประชาสัมพันธ์ จากการพิสูจน์สมมติฐานทางสถิติว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ถ้ายอมรับสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นถูกต้อง ในทางกลับกันถ้าปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นไม่ถูกต้อง ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง และสมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง สามารถสรุปผลการวิจัย ว่าตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .462$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .569$

บทที่ 5

กรณีศึกษา ที่ 2 ผังเมืองรวมเมืองเสนา

ในบทนี้จะกล่าวถึงพื้นที่กรณีศึกษาที่ 2 คือพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองเสนา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย และสรุปกรณีศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

การศึกษาทางด้านพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองเสนา ซึ่งเป็นพื้นที่ประกาศเป็นกฎกระทรวงใช้บังคับแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขอบเขตผังเมืองรวม

ผังเมืองรวมเมืองเสนามีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 29.24 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,275 ไร่ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ห่างจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3263 ระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลและอำเภอต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลรางจระเข้ อำเภอเสนา

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลสามกอ อำเภอเสนา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบ้านแพน อำเภอเสนา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านแถว อำเภอเสนาและตำบลแก้วฟ้า

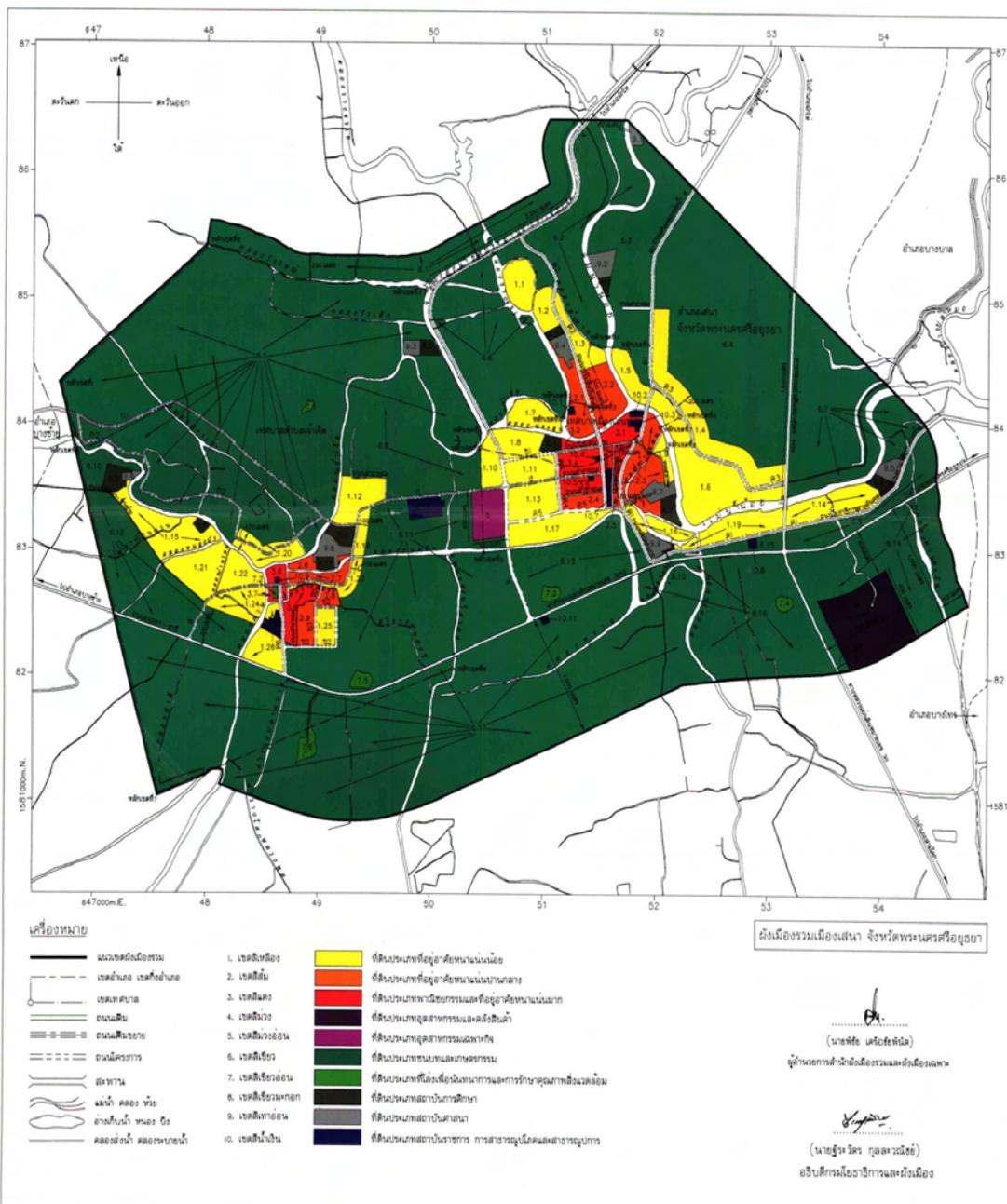
อำเภอบางซ้าย

แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภทจากกระทรวง
ให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2549

มาตราส่วน 1:20,000

0 0.5 1 2 กิโลเมตร

ภาพที่ 4 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตผังเมืองรวมเมืองเสนา
ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมโยธาธิการและผังเมือง, สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา, ผังเมืองรวมเมืองเสนา ปรับปรุงครั้งที่ 1 (พระนครศรีอยุธยา:2545),10.

1.2 ประชากร

ประชากรในเขตผังเมืองรวมเมืองเสนามีทั้งหมด 9,591 คน แต่เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่อำเภอเสนามีโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งงานอื่นๆ อีกมากมายจึงทำให้ประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

1.3 การตั้งถิ่นฐาน

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเมืองเสนา ชุมชนหลัก ได้เกาะกลุ่มกันอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำปลายนาต่อเนื่องบริเวณที่ตั้งที่ว่าการอำเภอเสนา ไปทางด้านทิศตะวันตกและขยายตัวไปทางทิศใต้ตามถนนธรรมสิทธิ์เสนา ถนนวิไลเสนา ในเขตเทศบาลฯ และกระจายออกไปนอกเขตเทศบาล ลักษณะ ชุมชนส่วนใหญ่แล้วจะเกาะกลุ่มกันอยู่สองฝั่งแม่น้ำและลำคลองกระจายตัวกันอยู่ทั่วไปในเขตผังเมืองรวม เพราะอดีตใช้เส้นทางคมนาคมทางน้ำเป็นสำคัญ แต่ปัจจุบันเส้นทางคมนาคมทางบกสะดวกขึ้น การกระจายตัวของชุมชนจึงอยู่ตามแนวเส้นทางคมนาคมทางบก

1.4 โครงสร้างระบบชุมชน

เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลเมืองเสนาได้ยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมืองเมื่อ พ.ศ. 2480 โดยมี พื้นที่ 1.2 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตตำบลเสนาอยู่ห่างจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ 18 กิโลเมตร ชุมชนเมืองเสนาเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งมีแหล่งที่สำคัญ คือ แม่น้ำปลายนา และแม่น้ำน้อย ซึ่งไหลผ่านกลางพื้นที่เขตเทศบาล ประชาชนได้ใช้แม่น้ำเป็นเส้นทางคมนาคม

เทศบาลตำบลเจ้าเจ็ด เทศบาลตำบลเจ้าเจ็ดมีพื้นที่ 10.69 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย ตำบลเจ้าเจ็ด ตำบลเจ้าเสด็จ และตำบลบ้านแถว ชุมชนนี้มีแม่น้ำลำคลองตัดผ่านหลายสายที่สำคัญ คือ คลองเจ้าเจ็ด การคมนาคมของประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ใช้ทางคมนาคมทางน้ำ

สำหรับเทศบาลตำบลเจ้าเจ็ดมีพื้นที่ทางด้านตะวันออกของผังเมืองรวมเมืองเสนา ประชากรในเขตตำบลเจ้าเจ็ด เจ้าเสด็จ บ้านโพธิ์ บ้านแพน บางนมโค บ้านแถว รางจรเข้ สามกอ เมื่อได้ศึกษาสถิติประชากรในอดีตของตำบลต่างๆ ที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2527 – 2530 จะแยกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ตำบลเจ้าเจ็ด (นอกเขตเทศบาล) ตำบลบ้านแพนและตำบลสามกอ จำนวนประชากรลดลง

กลุ่มที่ 2 ตำบลเจ้าเสด็จ (นอกเขตเทศบาล) ตำบลบ้านแถว ตำบลบ้านโพธิ์ ตำบลบางนมโค และตำบลรางจรเข้ อัตราการเพิ่มของประชากรอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.78

1.5 แนวความคิดในการวางผัง

แนวความคิดในการวางผังเมืองรวมเมืองเสนา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้ยังจะได้พิจารณาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์พื้นที่ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาในด้านที่อยู่อาศัย ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม การเกษตรและบริการ และพัฒนาการบริการทางสังคมให้ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางการบริหาร การปกครอง การศึกษา และการคมนาคมขนส่ง เพื่อให้บริการแก่ชุมชนมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดในการวางผัง มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยกำหนดย่านศูนย์กลางเมืองไว้ 2 แห่ง คือ บริเวณในเขตเทศบาลเมืองเสนา และบริเวณเทศบาลตำบลเจ้าเจ็ด และบริเวณรอบนอกส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดให้เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อยและพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม

1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ผังเมืองรวมเมืองเสนา ได้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม และได้ประกาศบังคับใช้เป็นกฎกระทรวงครั้งแรก คือ กฎกระทรวง ฉบับที่ 324 (พ.ศ.2540) เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2540 และทำการปรับปรุงผังฯ 1 ครั้ง ปัจจุบันผังเมืองรวมเมืองเสนา มีประกาศกฎกระทรวง เล่มที่ 123 ตอนที่ 73ก เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2549 ใช้บังคับเป็นกฎหมาย ซึ่งการจัดประชุมฯ คาดว่าดำเนินการประมาณปี พ.ศ. 2538 ประชากรที่มีส่วนได้เสียในการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองเสนาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็น คาดว่ามีประชากรเข้ามามีส่วนร่วมประมาณ 20 % ของประชากรทั้งหมดในเขตผังเมืองรวม

2. รายละเอียดการดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัย

2.1.1 ประชากร

การกำหนดประชากรในงานวิจัยในครั้งนี้ โดยมีประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองเสนา จำนวน 9,591 คน

2.1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มตัวแทนของประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการศึกษาโดยการกำหนดจะใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนแน่นอน (Finite Population) จำนวน

$$n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$$

n = จำนวนตัวอย่าง, ขนาดของตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

2.1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (Sample of the Research)

จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane,1970:725) จะได้กลุ่มตัวอย่างโดยเป็นตัวแทนประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองเสนา โดยใช้จำนวน 24 ตัวอย่าง

2.1.4 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

โดยใช้วิธีการ

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling)
 - การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองเสนา แบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม
2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)
 - การสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า กลุ่มชุมชน ฯลฯ

2.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้และข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่โครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมเมืองเสนา ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสำรวจภาคสนามและจากแบบสอบถาม ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมเมืองเสนา จำนวน 24 คน ซึ่งได้รับกลับคืนมาครบถ้วน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเพศ อายุ อาชีพ ภูมิภาค และ รายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=24)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	13	54.2
หญิง	11	45.8
รวม	24	100
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	4.2
20 – 35 ปี	10	41.7
36 – 50 ปี	10	41.7
50 ปีขึ้นไป	3	12.5
รวม	24	100
3.อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	1	4.2
พนักงานบริษัทเอกชน	1	4.2
ธุรกิจส่วนตัว	2	8.3
นักเรียน / นักศึกษา	0	0
ลูกจ้าง / รับจ้าง	8	33.3
ค้าขาย	5	20.8
แม่บ้าน	2	8.3
อื่นๆ	5	20.8
รวม	24	100
4.ภูมิภาค		
อำเภอเสนา	24	100
รวม	24	100

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=24)	ร้อยละ
5.รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	17	70.8
10,001 – 25,000 บาท	7	29.2
25,001 – 50,000 บาท	0	0
มากกว่า 50,001 บาท	0	0
รวม	24	100

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ฝั่งเมืองรวมเมือง
เสนา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เพศชายจำนวน 13 คน ร้อยละ 54.2 เพศหญิง จำนวน 11 คน ร้อยละ 45.8

ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.2 ช่วงอายุระหว่าง 20–35 ปี
จำนวน 10 คน ร้อยละ 41.7 ช่วงอายุระหว่าง 36–50 ปีจำนวน 10 คน ร้อยละ 41.7 และ
ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน ร้อยละ 12.5

อาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 1 คน ร้อย
ละ 4.2 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 1 คน ร้อยละ 4.2 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน ร้อยละ
8.3 ลูกจ้าง / รับจ้างจำนวน 8 คน ร้อยละ 33.3 ค้าขาย จำนวน 5 คน ร้อยละ 20.8 แม่
บ้าน จำนวน 2 คน ร้อยละ 8.3 และ อื่นๆ จำนวน 5 คน ร้อยละ 20.8

ในเขตฝั่งเมืองรวมเมืองเสนา ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเสนา
จำนวน 24 คน ร้อยละ 100

รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 17 คน
ร้อยละ 70.8 รายได้ 10,001-25,000 บาท จำนวน 7 คน ร้อยละ 29.2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง
รวม จำนวน 8 คน ร้อยละ 33.3 และไม่เคย จำนวน 16 คน ร้อยละ 66.7

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม (สำหรับผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม)

1. ผู้ที่ได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0 และไม่ครบ จำนวน 6 คน ร้อยละ 75.0

2. ความเข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไร

ประชาชนที่เข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไร มีดังต่อไปนี้ ระดับดีมาก จำนวน 1 คน ร้อยละ 12.5 ระดับดี จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0 ระดับน้อย จำนวน 1 คน ร้อยละ 12.5 และไม่มีความรู้ จำนวน 4 คน ร้อยละ 50.0

3. คิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสม จำนวน 8 คน ร้อยละ 100.0

4. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวม มีความเหมาะสม จำนวน 8 คน ร้อยละ 100.0

5. การได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลจากเพื่อนบ้าน จำนวน 5 คน ร้อยละ 62.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ร้อยละ 12.5 หนังสือทางราชการ จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0

6. ผู้ตอบแบบสอบถามเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวม จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0 และไม่เคย จำนวน 6 คน ร้อยละ 75.0

7. ผู้ตอบแบบสอบถามเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0 และไม่เคย จำนวน 6 คน ร้อยละ 75.0

8. เพราะเหตุใดจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมาจากการที่ประชาชนต้องการ อยากเข้ามามีส่วนร่วม และร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0 ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 2 คน ร้อยละ 25.0 ผู้ชักชวนให้เข้าร่วม จำนวน 4 คน ร้อยละ 50.0

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตารางที่ 5 ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. มีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพียงใด	3.3750	.7440	ปานกลาง
2. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน	3.8750	.64087	ดี
3. ได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมากน้อยเพียงใด	3.7750	.35355	ดี
4. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน	4.2500	.46291	ดีมาก
5. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน	3.3750	.91613	ปานกลาง
6. คิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง	3.8750	.35355	ดี

ตารางที่ 5 (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
7. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน	3.6250	.74402	ดี
8. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น	4.0000	.00000	ดี
9. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน	3.7500	.46291	ดี
10. คิดว่าควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน	4.0000	.00000	ดี

การแปลผลสำหรับตอนที่ 4

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมปานกลาง

กลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวม

จากข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบเรื่องต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.3750$, S.D. = .74402

ในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชนอยู่ในระดับ ดี $\bar{x} = 3.8750$, S.D. = .64087

ประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมอยู่ในระดับ ดี $\bar{x} = 3.8750$, S.D. = .35355

การจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน อยู่ในระดับ ดีมาก $\bar{x} = 4.2500$, S.D. = .46291

การจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน อยู่ในระดับ ปานกลาง $\bar{x} = 3.3750$, S.D. = .91613

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง อยู่ในระดับ ดี $\bar{x} = 3.8750$, S.D. = .35355

กระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน อยู่ในระดับ ดี $\bar{x} = 3.6250$, S.D. = .74402

ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น อยู่ในระดับ ดี $\bar{x} = 4.00000$, S.D. = .00000

ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.7500$, S.D. = .46291

ควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน อยู่ในระดับ ดี $\bar{x} = 4.00000$, S.D. = .00000

2.2.2 ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากเอกสารเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา และข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เมื่อประมาณ พ.ศ. 2538

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร คือการวิเคราะห์แบบสอบถาม ที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์ผลตามหลักสถิติที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปSPSS (SPSS for Windows Version 11.5)

ผู้วิจัยจะนำเสนอและอภิปรายผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ทางการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ทางการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต่างๆ ดังนี้ ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมจำนวนในระดับดีมากจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 อยู่ในระดับดี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วม

ในการวางผังเมืองจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ทางด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 อยู่ในระดับดี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 อยู่ในระดับน้อย 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 และไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผังเมืองรวม

ทางด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันมีความเหมาะสมจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และไม่เหมาะสมจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร

ตารางที่ 6 แสดงการแจกแจงความถี่

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
N	Valid	30	30	30
	Missing	0	0	0
Mean		1.3000	1.7333	1.7000
Std. Error of Mean		.08510	.23456	.08510
Std. Deviation		.46609	1.28475	.46609
Range		1.00	4.00	1.00
Maximum		2.00	5.00	2.00

ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.3000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .08510 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .46609 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

ทางด้านประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.7333 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .23456 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ 1.28475 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 4.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 5

ทางด้านการศึกษาสัมพันธ มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.7000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .08510 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .46609 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

2.4 การพิสูจน์สมมติฐาน

การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ คือ สมการถดถอย (Linear Regression) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยต้องการรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวว่ามีรูปแบบอย่างไร หรือต้องการรู้เหตุและผลของความสัมพันธ์ โดยให้ตัวแปรที่เป็นเหตุเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

การตรวจสอบหาความสัมพันธ์เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอีกวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการสรุปผลของการทดสอบตัวแปรหรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์ต้องเป็นข้อมูลที่มีค่าต่อเนื่องกัน (Continuous) เช่น ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันสูง (ปัญญา โพธิ์ศิริรัตน์ 2550 : 506)

โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

สมมติฐานทางสถิติที่ 1

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = ความรู้ความเข้าใจ

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการศึกษาสัมพันธ

สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

สมมติฐานทางสถิติที่ 2

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = การประชาสัมพันธ์

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

2.5 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

จากผลการพิสูจน์สมมติฐาน ปรากฏว่าผลที่ได้ คือ

สมมติฐานที่ 1 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .641$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

สมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .992$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

2.6 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแจกแบบสอบถามและการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551

3. สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมเมืองเสนา

จากการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สมมติฐานที่ตั้งไว้ถูกต้อง โดยการตรวจสอบหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 และ +1 ซึ่งตัวแปรระหว่างกันมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .641$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .992$ แสดงว่าความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง และการ

ประชาสัมพันธมีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ในพื้นที่ผังเมืองรวมเมืองเสนา

4. สรุปท้ายบท

ผังเมืองรวมเมืองเสนา มีพื้นที่ทั้งหมด 29.24 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 18,275 ไร่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม จำนวน 9,591 คน จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) ได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม จำนวน 24 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างจะใช้ 2วิธีการ คือ 1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวม แบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม 2. การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non -Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ และกลุ่มชุมชน ฯลฯ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีอยู่ 3 ด้าน คือ ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทางด้านการประชาสัมพันธ จากการพิสูจน์สมมติฐานทางสถิติว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ถ้ายอมรับสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นถูกต้อง ในทางกลับกันถ้าปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นไม่ถูกต้อง ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง และสมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง สามารถสรุปผลการวิจัย ว่าตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .641$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ ผลที่ค่า $r = .992$

บทที่ 6

กรณีศึกษา ที่ 3 ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ

ในบทนี้จะกล่าวถึงพื้นที่กรณีศึกษาที่ 3 คือพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย และสรุปกรณีศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

การศึกษาทางด้านพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประกาศเป็นกฎกระทรวงใช้บังคับแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขอบเขตผังเมืองรวม

ผังเมืองรวมเมืองท่าเรือ มีพื้นที่ประมาณ 18.39 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ตำบลบ้านร่ม ตำบลท่าเรือ ตำบลจำปา ตำบลท่าหลวง ตำบลท่าเจ้าสนุก และตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศเหนือ ติดต่อกับเทศบาลตำบลท่าลาน และอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

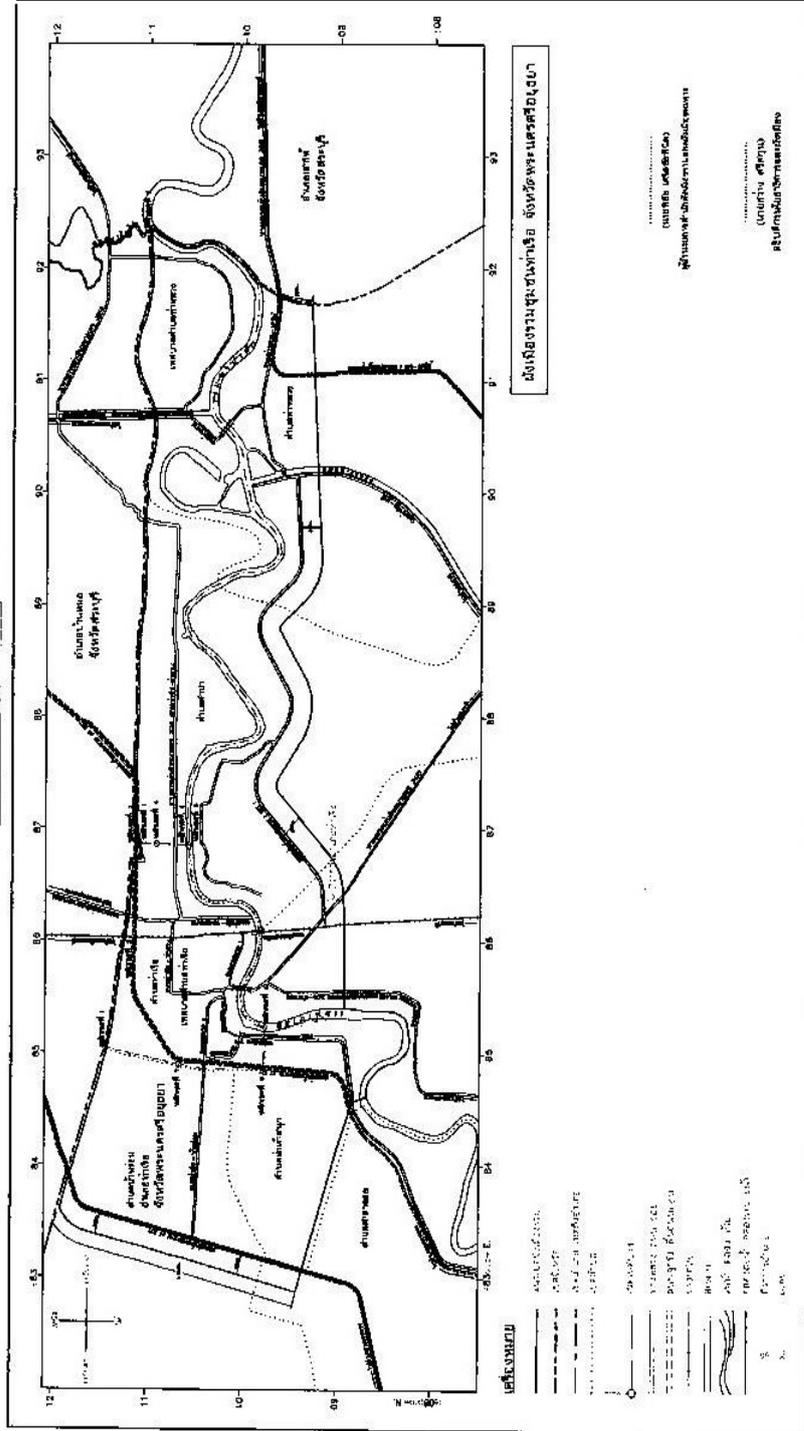
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนที่แสดงเมืองรวมชุมชนท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 ๖๓.๕๓

มาตราส่วน 1:20,000

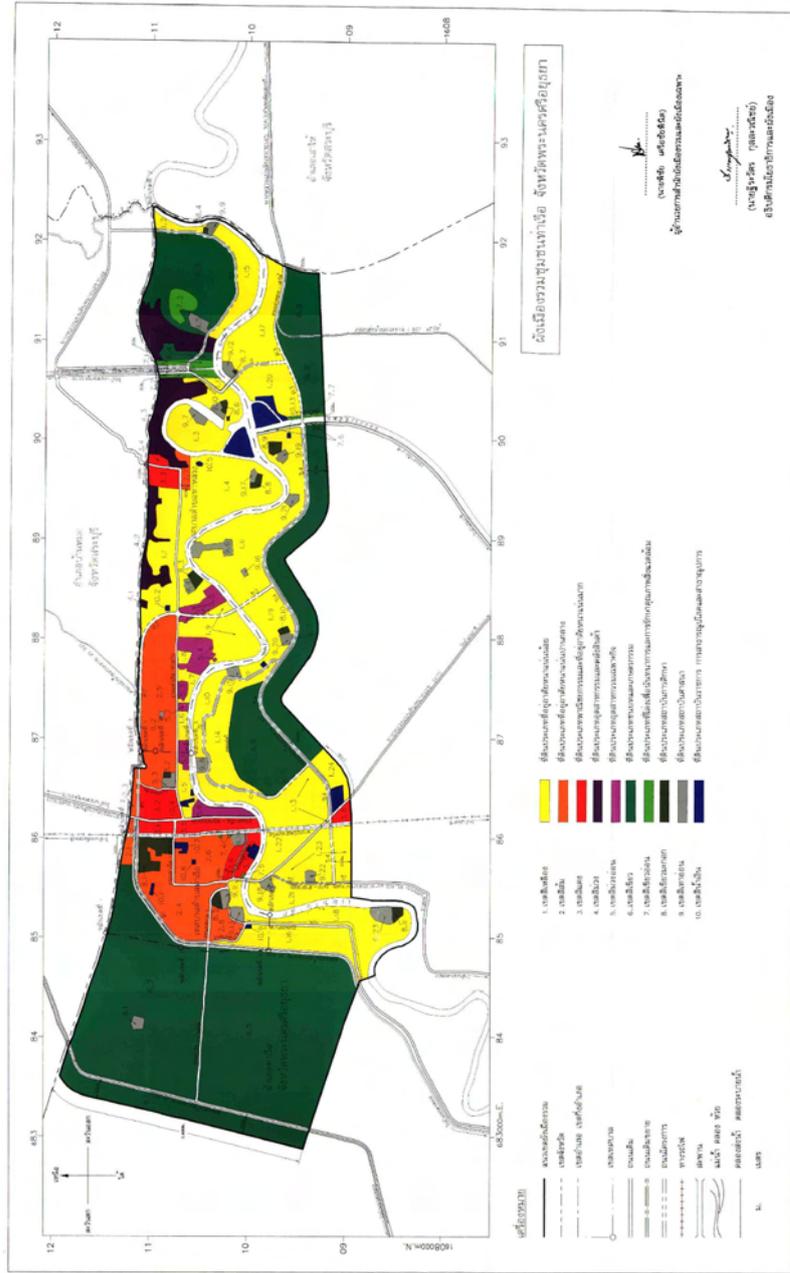

ภาพที่ 5 แสดงขอบเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมโยธาธิการและผังเมือง, สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือปรับปรุงครั้งที่ 1 (พระนครศรีอยุธยา : 2542), 13

แผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนที่ได้จากแผนงบประมาณกระทรวง
 ไม้ประดับเมืองรวมชุมชนท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2549

ภาพที่ 5 แสดงขอบเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย, กรมโยธาธิการและผังเมือง, สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ผังเมืองรวมชุมชน

ท่าเรือ ปรับปรุงครั้งที่ 1 (พระนครศรีอยุธยา :2542),13

1.2 ประชากร

ประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือมีทั้งหมด 11,710 คน แต่เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่อำเภอท่าเรือมีแหล่งงานอื่นๆ อีกมากมายจึงทำให้ประชากรเพิ่มมากขึ้น

1.3 การตั้งถิ่นฐาน

ลักษณะทางกายภาพและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน โดยทั่วไปในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ เป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นปานกลาง จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนเทศบาลตำบลท่าเรือและชุมชนเทศบาลตำบลท่าหลวง มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่ากลางในเขตวางผัง ประชาชนตั้งบ้านเรือนหนาแน่นบริเวณริมสองฝั่งแม่น้ำป่าสัก ริมถนนเทศบาล 1-7 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3022 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3023

1.4 โครงสร้างระบบชุมชน

บริเวณที่พักอาศัย กระจายตัวหนาแน่นแทรกอยู่ภายในเขตเทศบาลตำบลท่าเรือ และเทศบาลตำบลท่าหลวง โดยเฉพาะพื้นที่ริมแม่น้ำป่าสักและริมทางหลวงหมายเลข 3022 , 3023 ลักษณะบ้านพักอาศัยเป็นบ้านเดี่ยวยกพื้นสูง ทาวเฮาส์ เป็นต้น

บริเวณย่านการค้า ย่านการค้าเดิมบริเวณถนนเทศบาล 1 เป็นย่านการค้าเก่าแก่ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจของอำเภอท่าเรือ ส่วนย่านการค้าใหม่ ได้แก่ บริเวณริมถนนท่าเรือ - ท่าลาน ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3022 และ 3023 ซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารพาณิชย์จำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีตลาดสดท่าหลวง ซึ่งเป็นตลาดสดของเทศบาลตำบลท่าหลวง เป็นแหล่งรวมของสินค้าอุปโภคบริโภคนานาชนิด

บริเวณพื้นที่อุตสาหกรรม จะตั้งกระจุกกระจายอยู่ริมแม่น้ำป่าสัก ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3023 และเขตรอยต่อระหว่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยากับจังหวัดสระบุรี อุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตวัตถุดิบสำหรับใช้ในงานก่อสร้าง อันได้แก่ ปูนซีเมนต์ เหล็ก และไซโลสำหรับเก็บรักษาธัญพืชซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์

บริเวณพื้นที่เกษตรกรรม ถัดออกไปจากย่านชุมชนก็จะเป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์สูงเนื่องจากเป็นแหล่งต้นน้ำชลประทานที่สำคัญของจังหวัด โดยมีเขื่อนพระราม 6 เป็นเขื่อนกั้นน้ำซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตวางผังด้วยเช่นกัน

1.5 แนวความคิดในการวางผัง

แนวคิดในการวางผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการชี้้นำการพัฒนาชุมชนเมือง มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนมีแนวทางการใช้ที่ดินที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาต่างๆ รวมทั้งการจัดรูปแบบโครงข่าย

การคมนาคม เพื่อให้สามารถรองรับปริมาณการจราจรที่นับวันจะเพิ่มขึ้นโดยไม่มีปัญหา เพื่อให้มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมั่นคงต่อไป

จากแนวคิดในการวางผัง มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยกำหนดย่านพาณิชยกรรมไว้ 1 แห่ง คือ บริเวณเทศบาลตำบลท่าเรือ และบริเวณรอบนอกส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดให้เป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อย ส่วนพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม

1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ได้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม และได้ประกาศบังคับใช้เป็นกฎกระทรวงครั้งแรก คือ กฎกระทรวง เล่มที่ 113 ตอนที่ 13ก เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2539 และทำการปรับปรุงผังฯ 1 ครั้ง และได้ทำการต่ออายุผังฯ ปัจจุบันผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ มีประกาศกฎกระทรวง เล่มที่ 123 ตอนที่ 39ก. เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2549 ใช้บังคับเป็นกฎหมาย ซึ่งการจัดประชุมฯ คาดว่าดำเนินการประมาณปี พ.ศ. 2536 ประชากรที่มีส่วนได้เสียในการวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็น คาดว่ามีประชากรเข้ามามีส่วนร่วมประมาณ 20 % ของประชากรทั้งหมดในเขตผังเมืองรวม

2. รายละเอียดการดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัย

2.1.1 ประชากร

การกำหนดประชากรในงานวิจัยในครั้งนี้ โดยมีประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ จำนวน 11,710 คน

2.1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มตัวแทนของประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการศึกษาโดยการกำหนดจะใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนแน่นอน (Finite Population) จำนวน ได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1+Ne^2)}$$

n = จำนวนตัวอย่าง, ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

2.1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (Sample of the Research)

จะเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเป็นตัวแทนประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ โดยใช้จำนวน 30 ตัวอย่าง

2.1.4 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

โดยใช้วิธีการ

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling)

- การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนแบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม

2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)

- การสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด กลุ่มชุมชน ฯลฯ

2.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ และข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่โครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสำรวจภาคสนามและจาก

แบบสอบถาม ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ จำนวน 30 คน ซึ่งได้รับกลับคืนมาครบถ้วน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา และรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 7 ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=30)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	13	43.3
หญิง	17	56.7
รวม	30	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=30)	ร้อยละ
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	3.3
20 – 35 ปี	8	26.7
36 – 50 ปี	21	70.0
50 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	30	100
3.อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	9	30.0
พนักงานบริษัทเอกชน	0	0
ธุรกิจส่วนตัว	2	6.7
นักเรียน / นักศึกษา	1	3.3
ลูกจ้าง / รับจ้าง	10	33.3
ค้าขาย	2	6.7
แม่บ้าน	3	10.0
อื่นๆ	3	10.0
รวม	30	100
4.ภูมิลำเนา		
อำเภอท่าเรือ	29	3.3
อำเภออื่นๆ	1	96.7
รวม	30	100
5.รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	16	53.3
10,001 – 25,000 บาท	14	46.7
25,001 – 50,000 บาท	0	0
มากกว่า 50,001 บาท	0	0
รวม	30	100

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เป็นเพศชายจำนวน 13 คน ร้อยละ 43.3 เพศหญิง จำนวน 17 คน ร้อยละ 56.7

ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.3 ช่วงอายุระหว่าง 20–35 ปี จำนวน 8 คน ร้อยละ 26.7 ช่วงอายุระหว่าง 36–50 ปี จำนวน 21 คน ร้อยละ 70.0

อาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 9 คน ร้อยละ 30.0 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 คน ร้อยละ 6.7 นักเรียน / นักศึกษา จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.3 ลูกจ้าง / รับจ้างจำนวน 10 คน ร้อยละ 33.3 ค้าขายจำนวน 2 คน ร้อยละ 6.7 แม่บ้านจำนวน 3 คน ร้อยละ 10.0 และ อื่นๆ จำนวน 10 คน ร้อยละ 10.0

ในเขตผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอท่าเรือ จำนวน 29 คน ร้อยละ 96.7 และอำเภออื่นๆ จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.3

รายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ยต่อเดือนคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 16 คน ร้อยละ 53.3 รายได้ 10,001-25,000 บาท จำนวน 14 คน ร้อยละ 46.7

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 9 คน ร้อยละ 30.0 และไม่เคย จำนวน 21 คน ร้อยละ 70.0

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม (สำหรับผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม)

1. ผู้ที่ได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมไม่ครบทุกครั้ง จำนวน 9 คน ร้อยละ 100

2. ความเข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไร

ประชาชนที่เข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถามอย่างไร มีดังต่อไปนี้ คือ ในระดับดีมาก จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2 ระดับดี จำนวน 2 คน ร้อยละ 2.2 ระดับปานกลาง จำนวน 3 คน ร้อยละ 33.3 ระดับน้อย จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2

3. ในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสม จำนวน 9 คน ร้อยละ 100

4. ควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวม มีความเหมาะสม จำนวน 9 คน ร้อยละ 100

5. การได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลจากการเปิดเผย จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 เพื่อนบ้าน จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน ร้อยละ 44.4 หนังสือทางราชการ จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1

6. เคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวม จำนวน 4 คน ร้อยละ 44.4 และไม่เคย จำนวน 5 คน ร้อยละ 55.5

7. เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 9 คน ร้อยละ 100

8. เพราะเหตุใดจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมาจากการที่ประชาชนต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2 ผู้อื่นชักชวนให้เข้าร่วม จำนวน 7 คน ร้อยละ 77.7

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตารางที่ 8 ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. มีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพียงใด	3.1111	.33333	ปานกลาง
2. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน	4.1111	.33333	ดี
3. ได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมากน้อยเพียงใด	3.6667	.50000	ดี
4. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน	4.0000	.50000	ดี
5. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน	3.8899	.33333	ดี
6. คิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง	3.6667	.50000	ดี
7. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน	3.5556	.52705	ดี
8. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น	4.4444	.52705	ดี
9. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน	3.8889	.33333	ดี
10. คิดว่าควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน	4.0000	.00000	ดี

การแปลผลสำหรับตอนที่ 4

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวม
- จากข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง พบเรื่องต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
- มีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง $\bar{x} = 3.1111$, S.D. = .33333
- การจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชนอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.1111$, S.D. = .33333
- ประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.6667$, S.D. = .50000
- ในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.0000$, S.D. = .500000
- การจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชนอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.8889$, S.D. = .33333
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.6667$, S.D. = .50000
- กระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.5556$, S.D. = .52705
- ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.4444$, S.D. = .52705
- ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.8889$, S.D. = .33333

ควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน อยู่ในระดับดี
 $\bar{x} = 4.0000$, S.D. = .00000

2.2.2 ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากเอกสารเกี่ยวกับการวาง
 และจัดทำผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ และข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
 ตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร คือการวิเคราะห์แบบสอบถาม ที่ได้จากกลุ่ม
 ประชากรตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์ผลตามหลักสถิติที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
 สำเร็จรูปSPSS (SPSS for Windows Version 11.5)

ผู้วิจัยจะนำเสนอและอภิปรายผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ทางด้านการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต่างๆ ดังนี้
 ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
 พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมในระดับน้อยจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ
 30.0 และไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0
 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ทางด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี
 มาก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 อยู่ในระดับดี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 อยู่ในระดับปาน
 กลาง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 อยู่ในระดับน้อย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.7 และไม่มีความรู้
 ความเข้าใจเลย 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยัง
 ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผังเมืองรวม

ทางด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์
 ปัจจุบันมีความเหมาะสมจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และไม่เหมาะสมจำนวน
 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70.0 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการประชาสัมพันธ์
 ปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร

ตารางที่ 9 แสดงการแจกแจงความถี่

		การมีส่วนร่วมในการ วางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจใน เรื่องการวางผังเมือง	การประชาสัมพันธ์ใน เรื่องการวางผังเมือง
N	Valid	30	30	30
	Missing	0	0	0
Mean		1.3000	1.7333	1.7000
Std. Error of Mean		.08510	.23456	.08510
Std. Deviation		.46609	1.28475	.46609
Range		1.00	4.00	1.00
Maximum		2.00	5.00	2.00

ทางด้านกรมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.3000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .08510 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .46609 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

ทางด้านประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.7333 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .23456 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ 1.28475 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 4.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 5

ทางด้านกรประชาสัมพันธ์ มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.7000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .08510 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .46609 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

2.4 การพิสูจน์สมมติฐาน

การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ คือ สมการถดถอย (Linear Regression) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยต้องการรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวว่ามีรูปแบบอย่างไร หรือต้องการรู้เหตุและผลของความสัมพันธ์ โดยให้ตัวแปรที่เป็นเหตุเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

การตรวจสอบหาสหสัมพันธ์เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอีกวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการสรุปผลของการทดสอบตัวแปรหรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ โดยใช้สหสัมพันธ์ต้องเป็นข้อมูลที่มีค่าต่อเนื่องกัน (Continuous) เช่น ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันสูง (ปัญญา โภชิตีรัตน์ 2550 : 506)

โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

สมมติฐานทางสถิติที่ 1

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = ความรู้ความเข้าใจ

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

สมมติฐานทางสถิติที่ 2

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = การประชาสัมพันธ์

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

2.5 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

จากผลการพิสูจน์สมมติฐาน ปรากฏว่าผลที่ได้ คือ สมมติฐานที่ 1 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .887$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

สมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = 1.000$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

2.6 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแจกแบบสอบถามและการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551

3. สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ

จากการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สมมติฐานที่ตั้งไว้ถูกต้อง โดยการตรวจสอบหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 และ +1 ซึ่งตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .887$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .1.000$ แสดงว่าความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง และการประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ

4. สรุปท้ายบท

ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ มีพื้นที่ทั้งหมด 18.39 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 11,493 ไร่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม จำนวน 11,710 คน จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970:725) ได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม

จำนวน 30 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างจะใช้ 2 วิธีการ คือ 1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ฝั่งเมืองรวมแบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ฝั่งเมืองรวม 2. การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ กลุ่มชุมชน ฯลฯ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีอยู่ 3 ด้าน คือ ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทางด้านการประชาสัมพันธ์ จากการพิสูจน์สมมติฐานทางสถิติว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ถ้ายอมรับสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นถูกต้อง ในทางกลับกันถ้าปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นไม่ถูกต้อง ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง และสมมติฐานที่ 2 ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง สามารถสรุปผลการวิจัย ว่าตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .887$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .1000$

บทที่ 7

กรณีศึกษาที่ 4 ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช

ในบทนี้จะกล่าวถึงพื้นที่กรณีศึกษาที่ 4 คือพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในเขตผังเมืองรวม รายละเอียดในการดำเนินการวิจัย และสรุปกรณีศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

ในการศึกษาทางด้านพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประกาศเป็นกฎกระทรวงใช้บังคับแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขอบเขตผังเมืองรวม

ขอบเขตในการวางผังและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนมหาราช – โรงช้าง – บ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ ได้แก่ บางส่วนของอำเภอบ้านแพรง และบางส่วนของอำเภอมหาราช ประกอบด้วย ตำบล 10 ตำบล คือ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบ้านแพรง ตำบลลำพะเนียง ของอำเภอบ้านแพรง และตำบลโรงช้าง ตำบลพิศเพียน บางส่วนของตำบลบ้านขวาง ตำบลเจ้าปู่ ตำบลน้ำเต้า ตำบลมหาราช บางส่วนของตำบลหัวไผ่ ของอำเภอมหาราช ซึ่งได้ครอบคลุมพื้นที่ 3 เทศบาลตำบล ได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านแพรง เทศบาลตำบลโรงช้าง และเทศบาลตำบลมหาราช มีพื้นที่เขตการวางผังเมืองรวมประมาณ 65.90 ตารางกิโลเมตร โดยมีขอบเขตดังนี้คือ

ทิศเหนือ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับจังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับจังหวัดสระบุรี แล้วไปทางทิศใต้ตามแนวเส้นแบ่งเขตตำบลระหว่างตำบลโรงช้างกับตำบลบางนา เส้นแบ่งเขตตำบลน้ำเต้ากับตำบลกระทุ่ม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จนจดเส้นแบ่งเขตอำเภอมหาราชกับอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศใต้ จดเส้นแบ่งเขตการปกครองระหว่างอำเภอมหาราชกับอำเภอบางปะหัน

ทิศตะวันตก จดหลักเขตที่ 6 ของเทศบาลตำบลมหาราช แล้วเลียบไปตามเขตเทศบาลไปทางทิศเหนือจนถึงหลักเขตที่ 1 แล้วไปตามคลองหนองหม้อฝั่งตะวันออก จนจดเส้นแบ่งเขตอำเภอมหาราชกับอำเภอบ้านแพรง จนจดเส้นแบ่งเขตตำบลคลองน้อยกับเขตตำบลลำพะเนียง จนจดกับเขตผังเมืองรวมด้านเหนือ

1.2 ประชากร

ประชากรในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช มีทั้งหมด 7,847 คน แต่เนื่องจากในปัจจุบันพื้นที่อำเภอเสนามีโรงงานอุตสาหกรรมและแหล่งงานอื่นๆ อีกมากมายจึงทำให้ประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

1.3 การตั้งถิ่นฐาน

ลักษณะการตั้งถิ่นฐานส่วนใหญ่เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีการตั้งถิ่นฐานกระจายตัวไปตาม 2 ฝั่งแม่น้ำลพบุรี ระหว่างถนนเลียบบคลองชลประทานและทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3196 (ลพบุรี – บางปะหัน) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 347 ในแนวเหนือใต้ทางตอนกลางของพื้นที่วางผัง บริเวณศูนย์กลางชุมชนหนาแน่นกระจุกตัวในเขตเทศบาลซึ่งเป็นชุมชนเดิม

ชุมชนเทศบาลตำบลบ้านแพรง บริเวณศูนย์กลางชุมชนเป็นที่ตั้งศูนย์ราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ เป็นย่านการค้าทั้งทางบกและทางน้ำให้บริการแก่ชุมชนโดยรอบ บริเวณนี้เป็นที่ตั้งของวัดโบสถ์ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ และเป็นบริเวณที่คลองตาเมฆแยกจากแม่น้ำลพบุรีก่อให้เกิดชุมชน อาคารในบริเวณนี้ส่วนมากเป็นอาคารที่มีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ปัจจุบันการคมนาคมสะดวกมากขึ้น มีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3196 (ลพบุรี – บางปะหัน) ตัดผ่านชุมชนด้านหลังเลียบบคลองชลประทาน ชุมชนได้ขยายตัวออกมาเกาะและกระจายตัวอยู่ตามแนวถนนสายหลัก (ลพบุรี – บางปะหัน)

ชุมชนเทศบาลตำบลโรงช้าง การตั้งถิ่นฐานเดิมของชุมชนตำบลโรงช้างบริเวณที่หนึ่ง คือ บริเวณหมู่ 3 และ 4 บ้านโรงช้าง สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี บริเวณนี้เป็นสถานที่พักของช้างและเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานของคนเลี้ยงช้าง

1. เป็นสถานที่ปล่อยช้างศึก เมื่อว่างจากการใช้งาน เป็นสถานที่ฝึกช้าง เพราะเป็นที่ราบและเป็นที่ดอน ใกล้ลำคลองโรงช้าง
2. เป็นสถานที่พักช้างหลวง ที่เป็นช้างต่อสำหรับต่อช้างป่านำมาใช้ในกองทัพ
3. เป็นสถานที่ฝึกช้างป่าที่ไปต้อนมา เพื่อนำช้างไปค้ำที่เพนียดคล้องช้าง

ส่วนบริเวณที่สองคือบริเวณที่คลองโรงช้างแยกจากแม่น้ำลพบุรีที่บ้านโรงช้าง คือ บริเวณที่คนเลี้ยงช้างได้นำช้างมาลงน้ำเป็นประจำ เรียกบริเวณนี้ว่า ปากคลองช้าง ระยะเวลาต่อมาลำน้ำลพบุรีทางน้ำตื้นเขินจึงเปลี่ยนการเดินทางโดยขึ้นจากเรือที่บ้านปากคลองช้างเพื่อเดินทางต่อโดยทางบก บริเวณนี้กลายเป็นชุมชนที่ให้บริการด้านการค้าแก่ผู้ทีไปมา และเป็นชุมชนที่หนาแน่นมากขึ้นกว่าบริเวณอื่นๆ ปัจจุบันเป็นศูนย์กลางชุมชนเทศบาลตำบลโรงช้าง เป็นที่ตั้งย่านการค้า สถานที่ราชการ สถานศึกษา มากกว่าครึ่งหนึ่งของอาคารพาณิชย์ในบริเวณนี้เป็นอาคารที่

มีอายุมากกว่า 20 ปี สภาพปัจจุบันมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก มีถนนสายหลักผ่านชุมชน คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3196 (ถนนลพบุรี – บางปะหัน) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3267 (ถนนอ่างทอง – เจ้าปลุก อำเภอท่าเรือ) ทำให้ชุมชนขยายตัวเกาะตามแนวถนนสายหลัก ตั้งแต่วัด โบสถ์ถึงแยกเจ้าปลุก ซึ่งเป็นสี่แยกเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมระหว่างจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี อ่างทอง และสระบุรี บริเวณดังกล่าวเป็นศูนย์กลางการค้าแห่งใหม่ของ ตำบลโรงช้าง ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นย่านพาณิชยกรรมแห่งใหม่ของเทศบาลตำบลโรงช้าง

ชุมชนเทศบาลตำบลมหาราช สมัยก่อนเป็นศูนย์กลางการค้าขาย เพราะมีแม่น้ำ ลพบุรี คลองหนองหม้อ คลองบางพระครู ไหลมาบรรจบกันเกิดเป็นสี่แยกของแม่น้ำบริเวณหน้า วัดอุโลม เหมาะแก่การสัญจรมีลักษณะเป็นชุมชนทางการคมนาคมทางน้ำ คนจีนถือว่าลักษณะ เช่นนี้ เรียกว่าเป็นแหล่ง มังกรทอง เหมาะแก่การประกอบการค้าขาย จึงเกิดเป็นตลาดน้ำ มีแพ และเรือทั้งของคนจีนและคนไทย จอดค้าขาย และตั้งรกรากเป็นชุมชนขึ้น จากลักษณะของสภาพ พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ราบลุ่มเป็นชุมชนของสายน้ำมีข้อจำกัดทางการขยายตัว ชุมชนในบริเวณนี้ เป็นเพียงชุมชนเพื่อการพักอาศัยเท่านั้น

ส่วนบริเวณปากคลอง (ตำบลหัวไผ่ หมู่ 6) เป็นบริเวณที่บรรจบกันของแม่น้ำ ลพบุรีกับคลองบางปะแก้ว บริเวณนี้จึงเป็นชุมชนตลาดริมน้ำอีกแห่งหนึ่ง และวัดปากคลอง เป็น ศูนย์กลางของ ชุมชน ประกอบกับมีเส้นทางคมนาคมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 347 ผ่านชุมชน จึงทำให้บริเวณหน้าวัดปากคลองมีความเจริญรุ่งเรืองเร็ว และเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอ มหาราช บริเวณนี้จึงเป็นศูนย์กลางชุมชนทางด้านการบริหารการปกครองส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ สถาบัน การศึกษาและย่านพาณิชยกรรม มีการขยายตัวมากกว่าบริเวณอื่นๆของชุมชนปัจจุบันขยายตัวออกไปทิศตะวันตกของอำเภอ มหาราช

พื้นที่นอกเขตเทศบาล ที่เชื่อมต่อระหว่างชุมชนในเขตเทศบาล ได้แก่ พื้นที่ บางส่วนของตำบลบ้านใหม่ อำเภอบ้านแพรก ตำบลสำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก และตำบล บ้านพิศเพียน อำเภอ มหาราช บางส่วนของหัวไผ่ ตำบลมหาราช ตำบลน้ำเต้า ตำบลโรงช้าง ตำบลเจ้าปลุก ลักษณะชุมชนของพื้นที่ดังกล่าว เป็นชุมชนดั้งเดิมซึ่งการตั้งถิ่นฐานแบบกระจุกตัว เป็นกลุ่มชุมชนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีวัดและโรงเรียนเป็นศูนย์กลางชุมชน

สำหรับพื้นที่ทางตะวันตกและตะวันออกของพื้นที่วางผังใหญ่มีการตั้งถิ่นฐาน ก่อนข้างกระจุกกระจายและเบาบาง

1.4 โครงสร้างระบบชุมชน

ชุมชนมหาราช – โรงช้าง – บ้านแพรก ประกอบด้วย 3 ชุมชนหลักที่มีการปกครองในระดับ เทศบาล ซึ่งจัดเป็นชุมชนศูนย์กลางลำดับที่ 4 มีขอบเขตการให้บริการไม่

กว้างนัก คือ ให้บริการชุมชนข้างเคียงภายในอำเภอ และมีบทบาทที่สำคัญทางด้านการเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีของจังหวัดและที่ราบภาคกลาง ตลอดจนมีบทบาทเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของชุมชนในด้านที่อยู่อาศัยจากตัวเมืองพระนครศรีอยุธยาอำเภอท่าเรือในอนาคต

1.5 แนวความคิดในการวางผัง

แนวความคิดในการวางผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช ได้กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตให้สอดคล้องกับสภาพการตั้งถิ่นฐานและการใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน แนวโน้มในการพัฒนาและขยายตัวของเมืองในอนาคต รวมทั้งพิจารณาถึงนโยบายของรัฐ ความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนศักยภาพในการพัฒนาและความเหมาะสมของพื้นที่ โดยมีพื้นที่วางผังเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านเกษตรกรรมก่อนข้างสูง มีแม่น้ำลพบุรีและคลองชลประทานที่ไหลผ่านหลายสาย ดังนั้น แนวคิดหลักในการวางผัง คือ การพัฒนาให้เป็นชุมชนที่ให้บริการทางด้านภาคเกษตรกรรมการผลิต อนุรักษ์และสงวนรักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ควบคู่ไปกับการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนโบราณสถาน โดยกำหนดให้เป็นชุมชนแบบหลายศูนย์กลาง มีศูนย์กลางหลัก 3 แห่ง อยู่ในเขตเทศบาลตำบลโรงช้าง เทศบาลตำบลบ้านแพรก และเทศบาลตำบลมหาราช และมีศูนย์กลางย่อยอยู่ในบริเวณแยกเจ้าปลุกและชุมชนสำพะเนียงล้อมรอบด้วยย่านพักอาศัย นอกจากนี้ได้กำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมเฉพาะกิจเพื่อให้บริการแก่ชุมชน

1.6 การมีส่วนร่วมของประชาชน

ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช ได้ดำเนินการวางและจัดทำผังเมืองรวม และได้ประกาศเป็นกฎกระทรวงครั้งแรก คือ กฎกระทรวง เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2550 ปัจจุบันผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช ได้ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย ซึ่งการจัดประชุมฯ คาดว่าดำเนินการประมาณปี พ.ศ. 2547 ประชากรที่มีส่วนได้เสียในการวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-มหาราช-โรงช้าง ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็น คาดว่ามีประชากรเข้ามามีส่วนร่วมประมาณ 25% ของประชากรทั้งหมดในเขตผังเมืองรวม

2. รายละเอียดการดำเนินการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัย

2.1.1 ประชากร

การกำหนดประชากรในงานวิจัยในครั้งนี้ โดยมีประชากรในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช จำนวน 7,847 คน

2.1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นกลุ่มตัวแทนของประชากรที่อยู่ในพื้นที่โครงการศึกษาโดยการกำหนดจะใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1970:725) เป็นการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนแน่นอน (Finite Population) จำนวน ได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง, ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

2.1.3 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย (Sample of the Research)

จะเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยเป็นตัวแทนประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช โดยใช้จำนวน 20 ตัวอย่าง

2.1.4 การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

โดยใช้วิธีการ

1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling)

- การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช แบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม

2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non -Probability Sampling)

- การสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ กลุ่มชุมชน ฯลฯ

2.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ได้กำหนดไว้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการสำรวจภาคสนามและจากแบบสอบถาม ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช จำนวน 20 คน ซึ่งได้รับกลับคืนมาครบถ้วน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกเพศ อายุ อาชีพ ภูมิลำเนา และรายได้ต่อเดือน

ตารางที่ 10 ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=20)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	16	80.0
หญิง	4	20.0
รวม	20	100
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	5.0
20 – 35 ปี	12	60.0
36 – 50 ปี	7	35.0
50 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	20	100
3.อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	3	15.0
พนักงานบริษัทเอกชน	7	35.0
ธุรกิจส่วนตัว	1	5.0
นักเรียน / นักศึกษา	3	15.0
ลูกจ้าง / รับจ้าง	4	20.0
ค้าขาย	1	5.0
แม่บ้าน	1	5.0
อื่นๆ	0	0
รวม	20	100

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=)	ร้อยละ
4.ภูมิลำเนา		
อำเภอบ้านแพรง	8	40.0
อำเภอมหาราช	11	55.0
อำเภออื่นๆ	1	5.0
รวม	20	100
5.รายได้		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	12	60.0
10,001 – 25,000 บาท	8	40.0
25,001 – 50,000 บาท	0	0
มากกว่า 50,001 บาท	0	0
รวม	20	100

จากข้อมูลการตอบแบบสอบถามของประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

 เป็นเพศชายจำนวน 16 คน ร้อยละ 80.0 เพศหญิง จำนวน 4 คน ร้อยละ 20

 ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.0 ช่วงอายุระหว่าง 20–35 ปี จำนวน 12 คน ร้อยละ 60.0 ช่วงอายุระหว่าง 36–50 ปีจำนวน 7 คน ร้อยละ 35.0

 อาชีพของประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 3 คน ร้อยละ 15.0 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 7 คน ร้อยละ 35.0 ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.0 นักเรียน / นักศึกษา จำนวน 3 คน ร้อยละ 15.0 ลูกจ้าง / รับจ้างจำนวน 4 คน ร้อยละ 20.0 ค้าขาย จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.0 แม่บ้าน จำนวน 1 คน ร้อยละ 5.0

 ในเขตผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง – โรงช้าง – มหาราช ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิลำเนาอยู่อำเภอบ้านแพรง จำนวน 8 คน ร้อยละ 40.0 อำเภอมหาราช จำนวน 11 คน ร้อยละ 55.0 และอำเภออื่นๆ 1 คน ร้อยละ 5.0

 รายได้ของครอบครัวท่านโดยเฉลี่ยต่อเดือนคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 8 คน ร้อยละ 40.0 รายได้ 10,001-25,000 บาท จำนวน 12 คน ร้อยละ 60.0

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 9 คน ร้อยละ 45.0 และไม่เคย จำนวน 11 คน ร้อยละ 55.0

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม (สำหรับผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม)

1. ผู้ที่ได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 และไม่เคย จำนวน 8 คน ร้อยละ 88.9

2. ความเข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับท่านอย่างไร

ประชาชนที่เข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับท่านอย่างไร ในระดับดี จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2 ระดับปานกลาง จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2 ระดับน้อย จำนวน 3 คน ร้อยละ 33.3 และไม่มีความรู้ จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2

3. ในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสม จำนวน 9 คน ร้อยละ 100

4. ผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างคิดว่าการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวม มีความเห็นด้วย จำนวน 9 คน ร้อยละ 100

5. การได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลใด

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลจากการปิดประกาศ จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 วิทยุกระจายเสียง จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 เพื่อนบ้าน จำนวน 3 คน ร้อยละ 33.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 คน ร้อยละ 33.3 หนังสือทางราชการ จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1

6. เคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวม จำนวน 5 คน ร้อยละ 55.6 และไม่เคย จำนวน 4 คน ร้อยละ 44.4

7. เคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2 และไม่เคย จำนวน 7 คน ร้อยละ 77.8

8. เพราะเหตุใดจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

มีประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมาจากการที่ประชาชนต้องการ อยากเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง จำนวน 1 คน ร้อยละ 11.1 ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 5 คน ร้อยละ 55.6 ผู้อื่นชักชวนให้เข้าร่วม จำนวน 2 คน ร้อยละ 22.2

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตารางที่ 11 ทัศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. มีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพียงใด	3.7778	.66667	ดี
2. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน	4.0000	.50000	ดี
3. ได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมากน้อยเพียงใด	4.1111	.33333	ดี

ตารางที่ 11 (ต่อ)

เนื้อหา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
4. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่	4.2222	.44096	ดี
5. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน	4.0000	.00000	ดี
6. คิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะมีการปรับปรุง	4.1111	.33333	ดี
7. เห็นด้วยหรือไม่ว่าในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน	4.1111	.33333	ดี
8. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น	4.3333	.50000	ดีมาก
9. เห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน	3.8888	.33333	ดี
10. คิดว่าควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน	4.3333	.50000	ดีมาก

การแปลผลสำหรับตอนที่ 4

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมากที่สุด

สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมปานกลาง

กลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองรวม

ความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.7778$, S.D. = .66667

การจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชนอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.0000$, S.D. = .50000

ประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมอยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.1111$, S.D. = .33333

การจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.2222$, S.D. = .44096

การจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.0000$, S.D. = .00000

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรมีการปรับปรุง อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.1111$, S.D. = .33333

กระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 4.1111$, S.D. = .33333

ควรจะให้มีการรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น อยู่ในระดับดี มาก $\bar{x} = 4.3333$, S.D. = .50000

ควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้ชี้แจงใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน อยู่ในระดับดี $\bar{x} = 3.8889$, S.D. = .33333

ควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน อยู่ในระดับดีมาก $\bar{x} = 4.3333$, S.D. = .50000

2.2.2 ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้มาจากเอกสารเกี่ยวกับการวางและจัดทำผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช และข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เมื่อ พ.ศ. 2548

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมาได้ทั้งข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปร คือการวิเคราะห์แบบสอบถาม ที่ได้จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์ผลตามหลักสถิติที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (SPSS for Windows Version 11.5)

ผู้วิจัยจะนำเสนอและอภิปรายผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ทางด้านกรมีส่วนร่วมของประชาชน

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ทางด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมือง

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ทางด้านกรประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 3 ด้าน โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านต่างๆ ดังนี้

ทางด้านกรมีส่วนร่วมของประชาชน จากประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมในระดับน้อยจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ทางด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า ประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับดี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 อยู่ในระดับปานกลาง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 อยู่ในระดับน้อย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย 13 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของผังเมืองรวม

ทางด้านกรประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนที่มีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันมีความเหมาะสมจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 และไม่เหมาะสมจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 จากการวิเคราะห์ภาพรวมแล้วประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าการประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันยังไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร

ตารางที่ 12 แสดงการแจกแจงความถี่

		การมีส่วนร่วม ในการวางผัง เมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการวาง ผังเมือง	การประชาสัมพันธ์ ในเรื่องการวางผัง เมือง
N	Valid	20	20	20
	Missing	0	0	0
Mean		1.4000	1.6500	1.5500
Std. Error of Mean		.11239	.23255	.11413
Std. Deviation		.50262	1.03999	.51042
Range		1.00	3.00	1.00
Maximum		2.00	4.00	2.00

ทางด้านกรที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.40000 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .11239 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .50262 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

ทางด้านประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการวางผังเมืองรวม มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.6500 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .23255 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ 1.03999 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 3.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 4.00

ทางด้านกรประชาสัมพันธ มีรายละเอียดดังนี้ ค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 1.5500 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std. Error of Mean) เท่ากับ .11413 ค่าของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) เท่ากับ .51042 ค่าพิสัย (Range) เท่ากับ 1.00 และค่าผลต่างระหว่างคะแนนสูงสุด (Maximum) เท่ากับ 2

2.4 การพิสูจน์สมมติฐาน

การทดสอบหรือพิสูจน์สมมติฐานที่กำหนดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการพิสูจน์สมมติฐาน โดยใช้ค่าสถิติ คือ สมการถดถอย (Linear Regression) เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยต้องการรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวว่ามีรูปแบบอย่างไร หรือต้องการรู้เหตุและผลของความสัมพันธ์ โดยให้ตัวแปรที่เป็นเหตุเป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

การตรวจสอบหาสหสัมพันธ์เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอีกวิธีการหนึ่งที่นิยมใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการสรุปผลของการทดสอบตัวแปรหรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สหสัมพันธ์ต้องเป็นข้อมูลที่มีค่าต่อเนื่องกัน (Continuous) เช่น ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระหว่าง -1 ถึง +1 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรต้นและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันสูง (ปัญญา โภธิจิตร์รัตน์ 2550 : 506)

โดยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

สมมติฐานทางสถิติที่ 1

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = ความรู้ความเข้าใจ

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

สมมติฐานทางสถิติที่ 2

$$H_0 : \rho_{AB} = 0$$

$$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$$

A = การประชาสัมพันธ์

B = การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

2.5 การอภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย

จากผลการพิสูจน์สมมติฐาน ปรากฏว่าผลที่ได้ คือ

สมมติฐานที่ 1 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .685$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

สมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

$H_1 : \rho_{AB} \neq 0$ การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง ผลที่ค่า $r = .903$ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

2.6 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการแจกแบบสอบถามและการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS เป็นเวลา 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 21 มกราคม 2551 ถึงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551

3. สรุปกรณีศึกษาผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช

จากการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สมมติฐานที่ตั้งไว้ถูกต้อง โดยการตรวจสอบหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวแปรขึ้นไปว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ ในการวัดค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) และตัวแปรตาม (Y) สามารถที่จะวัดออกมาได้ในรูปของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือ Coefficient Of Correlation โดย สัญลักษณ์ว่า r ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 และ +1 ซึ่งตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .685$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .903$ แสดงว่าความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง และการประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กันระดับสูงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก – โรงช้าง - มหาราช

4. สรุปท้ายบท

ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก – โรงช้าง – มหาราช มีพื้นที่ทั้งหมด 65.90 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 41,187 ไร่ ประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม จำนวน 7,847 คน จากสูตรการคำนวณของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1970:725) ได้กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่อยู่ในเขตผังเมืองรวม จำนวน 20 ตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างจะใช้ 2 วิธีการ คือ 1. การสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เป็นการกำหนดการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยกำหนดพื้นที่ผังเมืองรวม แบ่งเป็นส่วนย่อย 4 ส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างทั่วทั้งพื้นที่ผังเมืองรวม 2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเผชิญ (Accidental Sampling) โดยการไปตามจุดที่มีผู้คนมาทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ตลาด สวนสาธารณะ กลุ่มชุมชน ฯลฯ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลมีอยู่ 3 ด้าน คือ ทางด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทางด้านการประชาสัมพันธ์ จากการพิสูจน์สมมติฐานทางสถิติว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ถ้ายอมรับสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นถูกต้องในทางกลับกันถ้าปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นไม่ถูกต้อง ได้แก่ สมมติฐานที่ 1 ปฏิเสธสมมติฐานที่ H_0 และยอมรับสมมติฐานที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง และสมมติฐานที่ 2 ได้ปฏิเสธสมมติฐานที่ H_0 และยอมรับสมมติฐานที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง สามารถสรุปผลการวิจัยว่าตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจผลที่ค่า $r = .685$ และตัวแปรระหว่างการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ ผลที่ค่า $r = .903$

บทที่ 8

การอภิปรายผล

ในบทการอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบของพื้นที่กรณีศึกษา ผลการวิจัย ซึ่งจะนำมาสรุปสิ่งที่ค้นพบทั้งจากการพิสูจน์สมมติฐานและจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษากรอบทฤษฎีต่างๆ เพื่อที่จะเป็นข้อเสนอแนะให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองมีผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 พื้นที่โครงการ เมื่อนำผลการวิจัย จากการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัยและสมมติฐานทางสถิติ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับทั้ง 4 พื้นที่โครงการสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ประเด็นทางด้านความรู้ความเข้าใจ

จากการพิสูจน์สมมติฐานของพื้นที่โครงการ และนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้ว พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางผังเมืองรวมมากที่สุด โดยผลที่ค่า (r) คือ 0.887 ลำดับที่ 2 ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช ผลที่ค่า (r) คือ 0.685 ลำดับที่ 3 ผังเมืองรวมเมืองเสนา ผลที่ค่า (r) คือ 0.641 และลำดับสุดท้าย ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ผลที่ค่า (r) คือ 0.462 มีผลต่างระหว่างผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือกับผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ผลต่างที่ค่า (r) คือ 0.425 ในภาพรวมพื้นที่โครงการทั้งหมดประชาชนส่วนใหญ่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจจึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมน้อย

1.2 ประเด็นด้านการประชาสัมพันธ์

จากการพิสูจน์สมมติฐานของพื้นที่โครงการ และนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้ว พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือได้รับการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่เหมาะสมและเพียงพอในเรื่องของการวางผังเมืองรวมมากที่สุด โดยผลที่ค่า (r) คือ 1.000 ลำดับที่ 2 ผังเมืองรวมเมืองเสนา ผลที่ค่า (r) คือ 0.992 ลำดับที่ 3 ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช ผลที่ค่า (r) คือ 0.903 และลำดับสุดท้าย ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ผลที่ค่า (r) คือ 0.569 มีผลต่างระหว่างผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือกับผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา ผลต่างที่ค่า (r) คือ 0.431 ในภาพรวมพื้นที่โครงการทั้งหมด

ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่เหมาะสมและเพียงพอ จึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมน้อย

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่โครงการระหว่างความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของผังเมือง ปรากฏว่า การประชาสัมพันธ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับที่สูงกว่าทางด้านความรู้ความเข้าใจ อาจจะเนื่องมาจากบริบทของพื้นที่โครงการที่มีทั้งความเป็นชนบท กึ่งเมืองกึ่งชนบท และพื้นที่ที่มีความเป็นเมือง จึงทำให้รูปแบบในการจัดการประชาสัมพันธ์จำเป็นต้องให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่และเมื่อมีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมประชาชนก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางผังเมืองรวมและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นไปด้วย

2. สรุปสิ่งที่ค้นพบ

การวิจัยการพัฒนาร่วมกันของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง จึงส่งผลให้ประชาชนไม่เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการผังเมือง และจากการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามและพบปะพูดคุยกับประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่โครงการ ซึ่งเป็นผู้ใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมไม่มีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากต้องประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จึงทำให้การจัดประชุมฯ ในเวลาราชการไม่ตรงกับวันว่างของประชาชนเหล่านี้ ส่วนประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ไม่เข้ามามีส่วนร่วม เห็นว่า การจัดประชุมฯ นั้นจัดในสถานที่ที่มีความหยาบ และเส้นทางไกลเกินไป และที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้จักรางวัลผังเมือง จึงไม่กล้าที่จะเสนอความคิดเห็นให้หรือข้อเสนอแนะ

3. ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในพื้นที่โครงการเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ 1. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางผังเมืองรวม 2. การประชาสัมพันธ์ทางการวางผังเมืองรวมยังไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อประชาชนในพื้นที่โครงการ ส่วนสาเหตุที่สำคัญจากสิ่งที่ค้นพบอีกประการหนึ่ง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม จึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองน้อย เนื่องจากเวลาการทำงานจะตรงกับเวลาราชการและการจัดประชุมฯ จัดในสถานที่ใหญ่โตหยาบไกลเกินไป ผู้วิจัยจึงเสนอแนะแนวทางที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาร่วมกันของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไปในอนาคต โดยการ

นำประเด็นของเนื้อหาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสำรวจภาคสนาม และจากแบบสอบถาม มาประมวล เพื่อนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะในเรื่องของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้

3.1 การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 กำหนดให้ท้องที่ที่จะมีการวางผังเมืองรวม จะต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ซึ่งโดยทั่วไปจะจัดประชุมประชาชน 1 ครั้ง และจัดประชุมฯ ในสถานที่เป็นทางการ เช่น โรงแรม หอประชุมของสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ทั้งนี้เพื่อเป็นการที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมือง จากแนวคิด ทฤษฎี การจัดประชุม – สัมมนา (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา 2547 : 48) กล่าวถึงเทคนิคการจัดประชุมแบบมีส่วนร่วม โดยการจัดประชุมเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เน้นความเสมอภาค และทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและเพียงพอ โดยมีวิทยากรกลุ่มเพื่อชี้แจงข้อมูลและจากการสำรวจภาคสนาม แบบสอบถาม มีข้อเสนอแนะควรให้มีการจัดประชุมประชาชนเป็นกลุ่มย่อยๆ เพื่อที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น จากแนวคิด ทฤษฎี และสิ่งที่ค้นพบ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะรูปแบบในการจัดประชุมโดยเป็นการจัดประชุมกลุ่มย่อย เช่น มีประชาชนในพื้นที่วางผัง 1,000 คน แบ่งพื้นที่การจัดประชุมเป็น 5 แห่ง ๆ ละ 200 คน สถานที่ประชุมฯ อาจจะจัดในที่สาธารณะของชุมชนที่อยู่ในบริเวณนั้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงเดินทางมาร่วมประชุมได้สะดวก ประหยัดงบประมาณ อีกทั้งประชาชนที่ไม่เคยให้ความคิดเห็น เนื่องจากไม่มีความรู้หรือคิดว่าผังเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์ก็จะสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น ซึ่งการจัดประชุมในรูปแบบนี้ควรจะต้องจัดนอกเวลาราชการเพื่อประชาชนที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประชุมเกี่ยวกับการวางผังเมืองได้มากขึ้น

3.2 การจัดประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางผังเมือง

เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอกับพื้นที่วางผังเมือง และเป็นการเสริมสร้างให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผังเมืองมากยิ่งขึ้นไปพร้อมๆกัน จากแนวคิด ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ของจารุวรรณ อรุณฤกษ์ (จารุวรรณ อรุณฤกษ์ 2542:2) ที่สรุปและอธิบายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการยอมรับและการสนับสนุนความร่วมมือซึ่งกันและกัน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ภายนอก คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนภายนอก โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การ

จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้กลุ่มประชาชนภายนอกมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะรูปแบบการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องผังเมืองไปด้วยให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ดังนี้

3.2.1 การจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการวางผังเมือง

คู่มือสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการวางผังเมือง เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น โดยอาจจะจัดทำเป็นรูปเล่มขนาดครึ่งของ A4 ซึ่งการจัดทำเป็นรูปเล่มอาจจะหาผู้สนับสนุนงบประมาณในการจัดพิมพ์ โดยคู่มือเพื่อประชาชนควรมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางผังเมืองรวม และชี้ให้เห็นข้อดี ความจำเป็นของการวางผังเมืองรวม คู่มือสำหรับประชาชนๆ จะต้องแจกทุกบ้านตามทะเบียนราษฎร์ ซึ่งอาจจะทำแจกปีละครั้งเพื่อเป็นการปรับปรุงข้อมูลผังเมืองรวมหรือเนื้อหาที่มีความใหม่ทันสมัย หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2.2 การจัดทำวารสารสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับการวางผังเมือง

เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นจนถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านข้อกำหนด การวางผังเมืองรวมในปัจจุบัน และผังเมืองรวมที่จะทำการวางผังใหม่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้กับประชาชนได้รับทราบเป็นระยะๆ ทุก 3 เดือน โดยการแจกไปตามท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อที่จะนำไปไว้ในสถานที่ที่สาธารณะ ห้องสมุดชุมชน และศูนย์หนังสือชุมชน ที่มีการเผยแพร่ความรู้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำวารสารสิ่งพิมพ์ คือ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2.3 การจัดทำแผ่นพับที่เกี่ยวกับการวางผังเมือง

เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจเบื้องต้น เกี่ยวกับการวางผังเมืองรวมในปัจจุบันและผังเมืองรวมที่จะทำการวางผังใหม่ เพื่อที่เป็นการให้ประชาชนได้รับทราบและเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม โดยการแจกไปตามท้องถิ่นและผู้นำชุมชนเพื่อที่จะนำไปเผยแพร่ความรู้ ให้กับประชาชนก่อนจะมีการจัดประชุมประชาชนในท้องที่ที่จะทำการวางผัง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผ่นพับ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่

3.2.4 การใช้สื่อทางวิทยุกระจายเสียง

เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้ให้กับประชาชนในระดับทั่วไปได้อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบางครั้งบุคคลที่ไม่ได้ดูโทรทัศน์หรือข่าวสาร ก็สามารถได้รับฟังเกี่ยวกับการวางผังเมือง โดยการเผยแพร่ไปตามรายการวิทยุชุมชนหรือเสียงตามสายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจจะนำเสนอในเวลาเช้า หรือเย็น และบางครั้งจะเป็นการเล่นเกมส์ตอบปัญหาเพื่อแลกของ

รางวัล ซึ่งวิธีการนี้อาจจะเป็นวิธีการที่สามารถทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่วางผังเมืองรวม

3.2.5 การบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษา

เพื่อเป็นการปลูกฝังในกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามามีบทบาทในอนาคตในระยะยาว โดยการนำไปประกอบเป็นหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาจจะบรรจุไว้ในวิชาสังคมศึกษา หรือวิชาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ ศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางผังเมืองรวม ซึ่งการดำเนินการดังที่กล่าวมานั้น คาดว่า ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น อีกทั้งจะต้องศึกษาบริบทของพื้นที่ให้ถ่องแท้เสียก่อน เพราะว่าผังเมืองรวมที่มีความเป็นเมือง พื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท และพื้นที่ที่มีความเป็นชนบท ควรจะใช้รูปแบบหรือวิธีการที่จะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

4. สรุปท้ายบท

การวิจัยในครั้งนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบพื้นที่กรณีศึกษาทั้งหมด 4 พื้นที่โครงการ โดยการนำผลการวิจัย จากการพิสูจน์สมมติฐาน ทางด้านความรู้ความเข้าใจ และทางด้านการประชาสัมพันธ์ โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีค่าอยู่ระหว่าง -1 และ +1 ซึ่งจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบทั้ง 2 ด้าน พบว่า สมมติฐานทางการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง คือ ปฏิเสธสมการที่ $H_0 = \rho_{AB} = 0$ และยอมรับสมการที่ $H_1 = \rho_{AB} \neq 0$ สิ่งที่ค้นพบในการวิจัยครั้งนี้พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจ และการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมืองรวม ซึ่งสรุปจากทฤษฎี การสำรวจภาคสนาม และข้อเสนอแนะของผู้วิจัยในเรื่องของผังเมืองรวม ดังต่อไปนี้ คือ 1. การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยนำทฤษฎีของนริทร์ชัย พัฒนพงศา ที่กล่าวถึงเทคนิคกระบวนการสร้างการเรียนรู้ คือ การประชุมแบบมีส่วนร่วมเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยเน้นความเสมอภาค การทราบข้อมูลอย่างถูกต้องและเพียงพอ และข้อเสนอแนะของผู้วิจัยที่กล่าวว่า การที่จะทำให้ประชาชนในพื้นที่โครงการมีความรู้ความเข้าใจ ควรจัดให้มีการประชุมประชาชนเป็นกลุ่มย่อยๆ และการพบปะพูดคุยกัน ฯลฯ 2. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางผังเมือง เพื่อให้ประชาชนทราบเรื่องราวต่างๆ โดยนำทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ของจากรุวรรณ อรุณฤกษ์ ที่กล่าวว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และได้รับการประชาสัมพันธ์อย่างเหมาะสม จากการศึกษาบริบทของพื้นที่และจากการสำรวจภาคสนาม และ

นำมาวิเคราะห์แล้วผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะทางด้านการประชาสัมพันธ์ มีดังต่อไปนี้ 1. การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการวางผังเมือง 2. การจัดทำวารสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการวางผังเมือง 3. การจัดทำแผ่นพับที่เกี่ยวข้องกับผังเมือง 4. การใช้สื่อทางวิทยุกระจายเสียง และ 5. การบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษา ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจและการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางผังเมืองรวม

บทที่ 9

บทสรุป

ในบทสรุปนี้ การวิจัยการพัฒนาร่วมกันของประชาชนในกระบวนการการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนประกอบด้วย สารสำคัญและผลการวิจัย ข้อบกพร่องในการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาร่วมกันของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการพัฒนาร่วมกันของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมของผังเมืองรวมต่างๆในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาร่วมกันในการวางผังเมืองให้มีประสิทธิภาพโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสถานการณ์ ปัญหา ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม และนำมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาร่วมกันของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้กำหนดปัญหาการวิจัยในครั้งนี้ คือ

1. เพราะเหตุใดในกระบวนการวางผังเมืองรวมที่ผ่านมาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย
2. แนวทางที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรจะเป็นอย่างไร

จากการกำหนดปัญหาการวิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยเพื่อเป็นคำตอบล่วงหน้าคือ

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยในกระบวนการวางผังเมือง เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 แนวทางที่เหมาะสมที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในกระบวนการวางผังเมือง คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับประชาชนในลักษณะอื่นๆ เช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย การพบปะพูดคุย ฯลฯ นอกเหนือจากการจัดประชุมประชาชนอย่างเป็นทางการ

สมมติฐานทางสถิติที่ 1 ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

สมมติฐานทางสถิติที่ 2 การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

การศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และ สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1 ความรู้ความเข้าใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วม ของนพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวย หรือมีส่วนผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม คือ ด้านการพัฒนา โดยการพัฒนาต้องมีความเข้าใจในเนื้อเรื่องและกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านประชาชน โดยประชาชนจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจเริ่มกิจกรรมของตนเอง และด้านการได้รับการสนับสนุน ทั้งภายในและภายนอกตัวของผู้มีส่วนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของวรางคณา วัชโย ที่ได้ศึกษาแนวทางการทำแผนพัฒนาชุมชน โดย วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเป็นผู้สามารถระบุปัญหาของชุมชน ให้ข้อมูลและคำปรึกษาได้ แต่ประชาชนยังขาดความรู้และความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง

สมมติฐานการวิจัยที่ 2 การประชาสัมพันธ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ของจารุวรรณ อรุณ ฤกษ์ ที่สรุปและอธิบายเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ว่า เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อกัน ตลอดจนการยอมรับและสนับสนุนความร่วมมือซึ่งกันและกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของกรวิภา วิชาชัย ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมือง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนให้ความสนใจมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นน้อยมาก ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอและยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางผังเมือง จากผลการศึกษา สรุปว่าถ้าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ก็จะทำให้เกิดความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและเมื่อมีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ประกอบด้วยประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่อยู่ในพื้นที่โครงการทั้งหมด จำนวน 75,901 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตร ของ ทาโร ยามาเน

(Yamane, 1970:725) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 191 ตัวอย่าง ซึ่งวิธีการสุ่มตัวอย่างจะใช้ 2 วิธี คือ 1. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) 2. การเลือกสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ประกาศบังคับใช้จนถึงในปัจจุบัน ดังนี้

- ข้อมูลทางด้านปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้สำรวจภาคสนาม และจากแบบสอบถาม
- ข้อมูลทางด้านทุติยภูมิ (Secondary Data) การรวบรวมข้อมูลจากทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตำราต่างๆ ฯลฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามที่จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

การพิสูจน์สมมติฐาน จากการพิสูจน์สมมติฐานทางสถิติว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ถ้ายอมรับสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นถูกต้องในทางกลับกันถ้าปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติก็หมายความว่าสมมติฐานการวิจัยนั้นไม่ถูกต้อง

- **สมมติฐานที่ 1** ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง คือ ความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

- **สมมติฐานที่ 2** ได้ปฏิเสธสมการที่ H_0 และยอมรับสมการที่ H_1 แสดงว่าสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง คือ การประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง

การอภิปรายผล จากผลการตรวจหาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า

ตัวแปรระหว่างความรู้ความเข้าใจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองมากที่สุด คือ ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ คือ 0.887 ลำดับที่ 2 คือ ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง-โรงช้าง-มหาราช คือ 0.685 ลำดับที่ 3 คือ ผังเมืองรวมเมืองเสนาคือ 0.641 และลำดับสุดท้ายคือ ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา คือ 0.462

ตัวแปรระหว่างการประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองมากที่สุด คือ ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือ คือ 0.1.000 ลำดับที่ 2 คือ ผังเมืองรวมเมืองเสนา คือ 0.992 ลำดับที่ 3 ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรง - โรงช้าง - มหาราช คือ 0.903 และลำดับสุดท้ายคือ ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยา คือ 0.569

จากการวิจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจของประชาชน พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยเนื่องจากการที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในผังเมืองรวม ซึ่งจะส่งผลให้ผังเมืองรวมที่จะนำมาใช้บังคับเป็นกฎหมายสำหรับประชาชนนำไปปฏิบัติตามข้อกำหนด ระบบโครงสร้างพื้นฐานและโครงการพัฒนาเมืองอาจจะมีผลกระทบต่อชุมชนหรือต่อตนเอง ดังนั้น เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลสัมฤทธิ์ในกระบวนการวางผังเมืองรวมและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนให้มากขึ้น โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยตามสถานที่ศูนย์รวมชุมชน การทำคู่มือ การจัดทำวารสาร การจัดทำแผ่นพับ การเผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียง และการเพิ่มในหลักสูตรการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยม ที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมือง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในเรื่องของการวางผังเมือง

จากการวิจัยทางการประชาสัมพันธ์ พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยเนื่องจากการที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่เหมาะสมในผังเมืองรวม ดังนั้น เพื่อให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลสัมฤทธิ์ในกระบวนการวางผังเมืองรวมและให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของการวางผังเมืองให้มีความเหมาะสม ด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ประชาชนทราบว่าจะมีการวางผังเมืองในพื้นที่ของท่าน

สรุปสาระสำคัญของสิ่งที่ค้นพบ

จากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ พื้นที่ผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ซึ่งได้วางไว้และจัดทำขึ้นในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2527 ถึง พ.ศ. 2551 ปรากฏว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวมน้อยมาก

2. ปัญหาของประชาชนในด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองรวม ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ยังไม่เหมาะสมในเรื่องของการวางผังเมืองรวมในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นอกจากนั้น ยังค้นพบประเด็นที่สำคัญ คือ ประชาชนในพื้นที่โครงการประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการวาง

ผังเมืองน้อย เนื่องจากไม่มีเวลามาเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้ และจากการซักถามในเบื้องต้นเกี่ยวกับผังเมือง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับผังเมืองค่อนข้างน้อย

3. ข้อเสนอแนะ แนวทางที่เหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองทั้งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่อื่นๆ ในการที่จะประยุกต์นำผลการวิจัยไปปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ

1. การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
2. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางผังเมือง
 - การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับผังเมือง
 - การจัดทำวารสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับวางผังเมือง
 - แผ่นพับที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมือง
 - การใช้สื่อทางวิทยุกระจายเสียง
 - การบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษา

2. ข้อบกพร่องในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีข้อบกพร่อง ได้แก่

- ทางด้านข้อมูล เนื่องจากยังขาดข้อมูลที่มีความจำเป็นที่ใช้ในการวิจัยบางส่วนในการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกาศใช้บังคับมานานแล้ว เอกสารบางอย่างก็ยังไม่พบ และบางส่วนก็อยู่ในส่วนกลาง เช่น ข้อมูลของผังเมืองรวมชุมชน บ้านแพรก – โรงช้าง – มหาราช ซึ่งกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นผู้ดำเนินการและผู้วิจัยไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้

- ทางด้านแบบสอบถาม เนื่องจากการจัดทำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยไม่ได้ตั้งประเด็นคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นบางเรื่องที่เป็นการชี้แนะหรือเสนอแนะ เช่น ในการถามคำถามที่เป็นการชี้แนะถึงความเหมาะสมในการใช้ระบบของไอที เข้ามาร่วมในการถามคำถาม ฯลฯ ซึ่งการที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามาร่วมนั้นจำเป็นที่จะต้องศึกษาข้อมูลทางด้านนี้ให้เข้าใจก่อนถึงจะนำมาถามเพื่อเป็นการชี้แนะได้

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยขั้นต่อไป

จากการศึกษาตัวแปรทั้ง 3 จากแผนภูมิความสัมพันธ์ของตัวแปรจากข้อบกพร่องในการวิจัยและจากการกำหนดสมมติฐานการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมือง โดยกำหนดตัวแปรไว้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรปรากฏว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้มีความถูกต้อง

ทางด้านตัวแปรต้นที่มีสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางและจัดทำผังเมืองรวม เช่น กฎหมาย การให้อำนาจหน้าที่ รูปแบบการมีส่วนร่วม หรือแม้กระทั่งในเรื่องของสิ่งจูงใจ ซึ่งอาจจะกล่าวถึงผลประโยชน์ ฯลฯ

ในการนี้ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้ผู้ที่จะดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป ศึกษาในเรื่องที่มีความต่อเนื่องทางด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องผังเมือง หรือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผังเมือง ซึ่งอาจจะศึกษาในเรื่องของรูปแบบ หรือกระบวนการ เป็นต้น หรือในส่วนของตัวแปรต้นตามแผนภูมิความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีสำคัญ โดยผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษา ซึ่งอาจจะมีความสำคัญและเป็นสาเหตุที่แท้จริงของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

4. สรุปท้ายบท

การค้นคว้าอิสระเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นี้เป็นการศึกษาในรายวิชาสุดท้ายของหลักสูตรการวางแผน ชุมชนและสภาพแวดล้อมมหัพภาค ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย และสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ได้ผลตามที่คาดว่าจะได้รับทั้ง 1. สถานการณ์ของการมีส่วนร่วมในการวางและจัดทำผังเมืองรวมของชุมชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ พื้นที่ผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน ซึ่งได้วางไว้และจัดทำขึ้น ในช่วงระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2527 ถึงพ.ศ.2551 2. ปัญหาของประชาชนในด้านความรู้ความเข้าใจที่มีต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการวางผังเมืองรวม 3. ข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวางผังเมืองทั้งในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและพื้นที่อื่นๆ ในการที่จะประยุกต์นำผลการวิจัยไปปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การวิจัยยังมีข้อบกพร่อง เช่น ด้านข้อมูลและทางด้านแบบสอบถามที่ยังขาดประเด็นที่สำคัญ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะหัวข้อการวิจัยสำหรับผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยต่อไปอีก ได้แก่ ตัวแปรต้นที่กำหนดในแผนภูมิความสัมพันธ์ที่ยังไม่ได้ศึกษาคือเรื่องของกฎหมาย แรงจูงใจ การให้อำนาจหน้าที่ การบริหารจัดการ ผลประโยชน์ รูปแบบการมีส่วนร่วม และทัศนคติของประชาชน ซึ่งจะทำให้การวิจัยในหัวข้อนี้ได้ผลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรรณิการ์ อัสวครเดชา. การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ :ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2550.
- จารุวรรณ อรุณฤกษ์. การประชาสัมพันธ์. เพชรบุรี:โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ. สถาบันราชภัฏเพชรบุรี , 2542.
- เจษฎา บุญมาโฮม. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ นครปฐม, 2546.
- ชินรัตน์ สมสืบ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2539.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่ : สิริลักษณ์การพิมพ์ , 2547.
- นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในเทศบาลพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา , 2549.
- ปัญญา โพธิ์ฉัตรรัตน์. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SAS และ SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กฤตญาดา, 2550.
- กรมโยธาธิการและผังเมือง.สำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ. ผังเมืองรวมชุมชนบ้านแพรก-โรงช้าง-มหาราช.กรุงเทพฯ: สำนักผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ กรมโยธาธิการและผังเมือง , 2546.
- _____ .สำนักพัฒนามาตรฐานตามผังเมือง. โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองระดับท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บริษัท ราไทยเพรส จำกัด ,2549.
- ยุทธ ไกยวรรณ,ผศ.ดร. สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ,2549.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.ผังเมืองรวมชุมชนท่าเรือปรับปรุงครั้งที่ 1. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา , 2542.

- สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ผังเมืองรวมเมืองเสนา
ปรับปรุงครั้งที่ 1. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา , 2545.
- ผังเมืองรวมเมืองพระนครศรีอยุธยาปรับปรุง ครั้งที่ 3. พระนครศรีอยุธยา :
 สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา , 2547.
- เสนาะ ดิเขาว์. การสื่อสารในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ , 2541.
- สนธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ , 2545.
- เสรี วงษ์มณฑา,รศ.ดร.การประชาสัมพันธ์และทฤษฎีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
 บริษัท ชีระฟิล์ม และเท็กซ์ จำกัด , 2542.
- อรรรรณ ปิลันธน์โอวาท.การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2537.
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. การสื่อสารมวลชนเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2547.

ภาษาต่างประเทศ

- Arnstein Sherry . Aladder of Citizen Participation. Journal of the American Planning
 Association' Vol35, No4 : 1969
- Unesco . Conrention Concerning the Projection of the world culture and natural heritage .
 Paris : 1972

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กรมโยธาธิการและผังเมือง . งานวางผังเมืองรวม: สรุปความก้าวหน้างานวางผังเมืองรวม
 (Online). 18 December 2007 Available from [http://subweb3.dpt.go.th/sus/
 49_lawmap/mounth/ 51-02february.html](http://subweb3.dpt.go.th/sus/49_lawmap/mounth/51-02february.html)
- สำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . ข้อมูลสถิติจำแนกตามสาขา : สถิติประชากรศาสตร์
ประชากร และเคหะ (Online). 22 December 2007 Available from
http://ayuttaya.nso.go.th/nso/project/search_option/search_result.jsp

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาวิจัย

เรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเมือง / ชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสอบถามชุดนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการศึกษา ตามหลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยศิลปากร ข้อมูลต่างๆเป็นการศึกษาทางวิชาการ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานวางผังเมืองรวม อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจรรุวรรณ สายพิน

นักศึกษาหลักสูตรการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมมหาบัณฑิต

ภาควิชา การออกแบบและวางผังชุมชนเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประจำปีการศึกษา 2550

แบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาวิจัย
แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตอนที่ 4 ทศนคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () หรือกรอกข้อความตามความจริง

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20 – 35 ปี
☐ 36 – 50 ปี	☐ 50 ปีขึ้นไป
3. อาชีพ

☐ รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ ธุรกิจส่วนตัว	☐ นักเรียน / นักศึกษา
☐ ลูกจ้าง / รับจ้าง	☐ ค้าขาย
☐ แม่บ้าน	☐ อื่นๆ (ระบุ)
4. ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด

☐ อำเภอพระนครศรีอยุธยา	☐ อำเภอเสนา
☐ อำเภอท่าเรือ	☐ อำเภอบ้านแพรก
☐ อำเภอมหาสาร	☐ อื่นๆ (ระบุ)
5. ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 50,000 บาท	☐ มากกว่า 50,001 บาท

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม

1. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

() เคย

() ไม่เคย เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการวางผังเมืองรวม

(สำหรับท่านที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาชนในกระบวนการวางและจัดทำผังเมืองรวม)

1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมครบทุกครั้ง

() ทุกครั้ง () ไม่ทุกครั้ง เพราะเหตุใด.....

2. ท่านเข้าใจว่า “การวางผังเมือง” คืออะไร และมีความเกี่ยวข้องกับท่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าในการวางผังเมืองรวมกำหนดให้มีการประชุมประชาชนอย่างน้อย 2 ครั้ง มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

() เหมาะสม () ไม่เหมาะสม เพราะเหตุใด.....

4. ท่านคิดว่าควรจะมีการจัดประชุมเป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

() เห็นด้วย () ไม่เห็นด้วย

5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการวางผังเมืองรวมจากแหล่งข้อมูลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ปัดประกาศ	☐ วิทยุกระจายเสียง
☐ หนังสือพิมพ์	☐ เพื่อนบ้าน
☐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	☐ หนังสือทางราชการ
☐ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด	
☐ อื่นๆ.....	

6. ท่านเคยแนะนำหรือชักชวนเพื่อนบ้านเข้าร่วมประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมหรือไม่

- เคย ไม่เคย

7. ท่านเคยเสนอความคิดเห็นหรือความต้องการในการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมหรือไม่

- เคย ไม่เคย

8. เพราะเหตุใดท่านจึงเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อยากเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมแสดงความคิดเห็น
- รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง
- ต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
- ผู้ชักชวนให้เข้าร่วม
- อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 4 ทักษะคติทั่วไปในกระบวนการวางผังเมืองรวม

ลำดับ	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แสดงความ คิดเห็น
1	ท่านมีความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพียงใด					
2	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรจะแบ่งพื้นที่ในการจัดประชุมเพื่อความสะดวกในการเดินทางมาร่วมประชุมประชาชน					
3	ท่านได้รับประโยชน์จากการประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมมากน้อยเพียงใด					
4	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมเป็นการร่วมกันพัฒนาพื้นที่ของท่าน					
5	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการจัดประชุมประชาชนเป็นการสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้วางผังกับประชาชน					
6	ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรมีการปรับปรุง					
7.	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในกระบวนการวางผังเมืองรวมควรที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน					

ลำดับ	รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่แสดงความ ความคิดเห็น
8.	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรจะมีกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องผังเมืองมากขึ้น					
9	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าควรให้เจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญใช้ศัพท์หรือถ้อยคำที่เข้าใจง่ายต่อประชาชน					
10	ท่านคิดว่าควรจัดตั้งผู้ประสานงานทางด้านผังเมืองรวมในระดับชุมชน					

ท่านมีความเห็นว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการวางผังเมืองรวมควรดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวจรรุวรรณ สายพิน

ผู้ทำการศึกษา

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	อาชีพ	ท่านมี ภูมิลำเนา อยู่ อำเภอ ใด	ท่านมี รายได้ เฉลี่ยต่อ เดือนเท่า ใด	การมีส่วน ร่วมในการ วางผัง เมืองรวม	ความรู้ เข้าใจใน เรื่อง การวาง ผังเมือง	การประชา สัมพันธ์ใน เรื่องการ วางผัง เมือง
N	Valid	117	117	117	117	117	117	117	117
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		1.4786	2.4957	4.4786	1.3419	1.4103	1.2137	1.5043	1.7265
Std. Error of Mean		.04638	.08806	.18672	.11717	.06208	.03806	.08972	.04139
Median		1.0000	2.0000	5.0000	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	2.0000
Mode		1.00	2.00	5.00	1.00	1.00	1.00	1.00	2.00
Std. Deviation		.50169	.95253	2.01972	1.26738	.67151	.41166	.97046	.44767
Range		1.00	3.00	7.00	5.00	3.00	1.00	4.00	1.00
Minimum		1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Maximum		2.00	4.00	8.00	6.00	4.00	2.00	5.00	2.00

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	61	52.1	52.1	52.1
	หญิง	56	47.9	47.9	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 20 ปี	19	16.2	16.2	16.2
	20-35 ปี	40	34.2	34.2	50.4
	36-50 ปี	39	33.3	33.3	83.8
	50 ปีขึ้นไป	19	16.2	16.2	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

อาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	11	9.4	9.4	9.4
	พนักงานบริษัทเอกชน	11	9.4	9.4	18.8
	ธุรกิจส่วนตัว	17	14.5	14.5	33.3
	นักเรียน/นักศึกษา	16	13.7	13.7	47.0
	ลูกจ้าง/รับจ้าง	28	23.9	23.9	70.9
	ค้าขาย	10	8.5	8.5	79.5
	แม่บ้าน	16	13.7	13.7	93.2
	อื่น ๆ	8	6.8	6.8	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	พระนครศรีอยุธยา	109	93.2	93.2	93.2
	อื่น ๆ	8	6.8	6.8	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 10,000 บาท	79	67.5	67.5	67.5
	10001-25000 บาท	30	25.6	25.6	93.2
	25001-50000 บาท	6	5.1	5.1	98.3
	มากกว่า 50001	2	1.7	1.7	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วม	92	78.6	78.6	78.6
	เข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย	25	21.4	21.4	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	86	73.5	73.5	73.5
	มีความรู้ความเข้าใจน้อย	13	11.1	11.1	84.6
	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง	10	8.5	8.5	93.2
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี	6	5.1	5.1	98.3
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก	2	1.7	1.7	100.0
	Total	117	100.0	100.0	

การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid เหมาะสม	32	27.4	27.4	27.4
ไม่เหมาะสม	85	72.6	72.6	100.0
Total	117	100.0	100.0	

T-Test

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
เพศ	117	1.4786	.50169	.04638
อายุ	117	2.4957	.95253	.08806
อาชีพ	117	4.4786	2.01972	.18672
ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด	117	1.3419	1.26738	.11717
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	117	1.4103	.67151	.06208
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	117	1.2137	.41166	.03806
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	117	1.5043	.97046	.08972
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	117	1.7265	.44767	.04139

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
เพศ	31.880	116	.000	1.4786	1.3868	1.5705
อายุ	28.341	116	.000	2.4957	2.3213	2.6701
อาชีพ	23.985	116	.000	4.4786	4.1088	4.8485
ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด	11.453	116	.000	1.3419	1.1098	1.5739
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	22.716	116	.000	1.4103	1.2873	1.5332
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	31.890	116	.000	1.2137	1.1383	1.2891
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	16.766	116	.000	1.5043	1.3266	1.6820
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	41.715	116	.000	1.7265	1.6445	1.8085

Regression

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.2137	.41166	117
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	1.5043	.97046	117

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	.462
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.462	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	117	117
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	117	117

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.462(a)	.213	.206	.36676	.213	31.144	1	115	.000

a Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.189	1	4.189	31.144	.000 ^a
	Residual	15.469	115	.135		
	Total	19.658	116			

a. Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.919	.063		14.650	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.196	.035	.462	5.581	.000

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Regression**Descriptive Statistics**

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.2137	.41166	117
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	1.7265	.44767	117

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	-.569
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-.569	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	117	117
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	117	117

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.569(a)	.324	.318	.34002	.324	55.037	1	115	.000

a Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.363	1	6.363	55.037	.000 ^a
	Residual	13.295	115	.116		
	Total	19.658	116			

a. Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2.117	.126		16.835	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-.523	.071	-.569	-7.419	.000

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	อาชีพ	ท่านมี ภูมิลำเนา อยู่ อำเภอ ใด	ท่านมี รายได้ เฉลี่ย ต่อ เดือน เท่าใด	การมีส่วน ร่วมในการ วางผัง เมืองรวม	ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ วางผัง เมือง	การ ประชาสัมพันธ์ ในเรื่อง การวาง ผังเมือง
N	Valid	24	24	24	24	24	24	24	24
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		1.4583	2.6250	5.5417	2.0000	1.2917	2.0417	1.4583	1.6667
Std. Error of Mean		.10389	.15711	.39000	.00000	.09478	.30974	.23296	.09829
Median		1.0000	3.0000	5.5000	2.0000	1.0000	1.0000	1.0000	2.0000
Mode		1.00	2.00(a)	5.00	2.00	1.00	1.00	1.00	2.00
Std. Deviation		.50898	.76967	1.91059	.00000	.46431	1.51741	1.14129	.48154
Range		1.00	3.00	7.00	.00	1.00	4.00	4.00	1.00
Minimum		1.00	1.00	1.00	2.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Maximum		2.00	4.00	8.00	2.00	2.00	5.00	5.00	2.00

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	13	54.2	54.2	54.2
	หญิง	11	45.8	45.8	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 20 ปี	1	4.2	4.2	4.2
	20-35 ปี	10	41.7	41.7	45.8
	36-50 ปี	10	41.7	41.7	87.5
	50 ปีขึ้นไป	3	12.5	12.5	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

อาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	1	4.2	4.2	4.2
	พนักงานบริษัทเอกชน	1	4.2	4.2	8.3
	ธุรกิจส่วนตัว	2	8.3	8.3	16.7
	ลูกจ้าง/รับจ้าง	8	33.3	33.3	50.0
	ค้าขาย	5	20.8	20.8	70.8
	แม่บ้าน	2	8.3	8.3	79.2
	อื่น ๆ	5	20.8	20.8	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

ท่านมีภูมิสำเนาอยู่อำเภอใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	อำเภอเสนา	24	100.0	100.0	100.0

ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 10,000 บาท	17	70.8	70.8	70.8
	10001-25000 บาท	7	29.2	29.2	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วม	16	66.7	66.7	66.7
	เข้ามามีส่วนร่วมในระดับดี	7	29.2	29.2	95.8
	เข้ามามีส่วนร่วมในระดับดีมาก	1	4.2	4.2	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	20	83.3	83.3	83.3
	มีความรู้ความเข้าใจน้อย	1	4.2	4.2	87.5
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี	2	8.3	8.3	95.8
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก	1	4.2	4.2	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	เหมาะสม	8	33.3	33.3	33.3
	ไม่เหมาะสม	16	66.7	66.7	100.0
	Total	24	100.0	100.0	

T-Test

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
เพศ	24	1.4583	.50898	.10389
อายุ	24	2.6250	.76967	.15711
อาชีพ	24	5.5417	1.91059	.39000
ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด	24	2.0000	.00000 ^a	.00000
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	24	1.2917	.46431	.09478
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	24	2.0417	1.51741	.30974
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	24	1.4583	1.14129	.23296
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	24	1.6667	.48154	.09829

a. t cannot be computed because the standard deviation is 0.

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
เพศ	14.037	23	.000	1.4583	1.2434	1.6733
อายุ	16.708	23	.000	2.6250	2.3000	2.9500
อาชีพ	14.209	23	.000	5.5417	4.7349	6.3484
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	13.629	23	.000	1.2917	1.0956	1.4877
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	6.592	23	.000	2.0417	1.4009	2.6824
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	6.260	23	.000	1.4583	.9764	1.9403
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	16.956	23	.000	1.6667	1.4633	1.8700

Regression

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	2.0417	1.51741	24
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	1.4583	1.14129	24

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	.641
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.641	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	24	24
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	24	24

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.641(a)	.411	.384	1.19053	.411	15.364	1	22	.001

a Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	21.776	1	21.776	15.364	.001 ^a
	Residual	31.182	22	1.417		
	Total	52.958	23			

a. Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.798	.400		1.998	.058
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.853	.218	.641	3.920	.001

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Regression**Descriptive Statistics**

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	2.0417	1.51741	24
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	1.6667	.48154	24

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	-.992
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-.992	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	24	24
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	24	24

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.992(a)	.983	.983	.19943	.983	1309.524	1	22	.000

a Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	52.083	1	52.083	1309.524	.000 ^a
	Residual	.875	22	.040		
	Total	52.958	23			

- a. Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	7.250	.150		48.471	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-3.125	.086	-.992	-36.187	.000

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	อาชีพ	ท่านมี ภูมิลำเนา อยู่ อำเภอ ใด	ท่านมีราย ได้เฉลี่ย ต่อเดือน เท่าใด	การมี ส่วนร่วม ในการ วางผัง เมือง รวม	ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ วางผัง เมือง	การ ประชาสัมพันธ์ ในเรื่อง การวาง ผังเมือง
N	Valid	30	30	30	30	30	30	30	30
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		1.5667	2.6667	4.2000	2.9667	1.4667	1.3000	1.7333	1.7000
Std. Error of Mean		.09202	.09981	.44824	.03333	.09264	.08510	.23456	.08510
Median		2.0000	3.0000	5.0000	3.0000	1.0000	1.0000	1.0000	2.0000
Mode		2.00	3.00	5.00	3.00	1.00	1.00	1.00	2.00
Std. Deviation		.50401	.54667	2.45511	.18257	.50742	.46609	1.28475	.46609
Range		1.00	2.00	7.00	1.00	1.00	1.00	4.00	1.00
Minimum		1.00	1.00	1.00	2.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Maximum		2.00	3.00	8.00	3.00	2.00	2.00	5.00	2.00

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	13	43.3	43.3	43.3
	หญิง	17	56.7	56.7	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 20 ปี	1	3.3	3.3	3.3
	20-35 ปี	8	26.7	26.7	30.0
	36-50 ปี	21	70.0	70.0	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

อาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	9	30.0	30.0	30.0
	ครูส่วนตัว	2	6.7	6.7	36.7
	นักเรียน/นักศึกษา	1	3.3	3.3	40.0
	ลูกจ้าง/รับจ้าง	10	33.3	33.3	73.3
	ค้าขาย	2	6.7	6.7	80.0
	แม่บ้าน	3	10.0	10.0	90.0
	อื่น ๆ	3	10.0	10.0	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	อำเภอเสนา	1	3.3	3.3	3.3
	อำเภอท่าเรือ	29	96.7	96.7	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 10,000 บาท	16	53.3	53.3	53.3
	10001-25000 บาท	14	46.7	46.7	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วม	21	70.0	70.0	70.0
	เข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย	9	30.0	30.0	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	21	70.0	70.0	70.0
	มีความรู้ความเข้าใจน้อย	2	6.7	6.7	76.7
	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง	3	10.0	10.0	86.7
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี	2	6.7	6.7	93.3
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี มาก	2	6.7	6.7	100.0
	Total	30	100.0	100.0	

การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid เหมาะสม	9	30.0	30.0	30.0
ไม่เหมาะสม	21	70.0	70.0	100.0
Total	30	100.0	100.0	

T-Test

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
เพศ	30	1.5667	.50401	.09202
อายุ	30	2.6667	.54667	.09981
อาชีพ	30	4.2000	2.45511	.44824
ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด	30	2.9667	.18257	.03333
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	30	1.4667	.50742	.09264
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	30	1.3000	.46609	.08510
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	30	1.7333	1.28475	.23456
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	30	1.7000	.46609	.08510

One-Sample Test

	Test Value = 0					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
เพศ	17.026	29	.000	1.5667	1.3785	1.7549
อายุ	26.718	29	.000	2.6667	2.4625	2.8708
อาชีพ	9.370	29	.000	4.2000	3.2832	5.1168
ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด	89.000	29	.000	2.9667	2.8985	3.0348
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	15.832	29	.000	1.4667	1.2772	1.6561
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	15.277	29	.000	1.3000	1.1260	1.4740
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	7.390	29	.000	1.7333	1.2536	2.2131
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	19.977	29	.000	1.7000	1.5260	1.8740

Regression

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.3000	.46609	30
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	1.7333	1.28475	30

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	.887
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.887	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	30	30
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	30	30

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.887(a)	.786	.779	.21920	.786	103.113	1	28	.000

a Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4.955	1	4.955	103.113	.000 ^a
	Residual	1.345	28	.048		
	Total	6.300	29			

a. Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.742	.068		10.924	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.322	.032	.887	10.154	.000

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Regression**Descriptive Statistics**

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.3000	.46609	30
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	1.7000	.46609	30

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	-.100
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-.100	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	30	30
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	30	30

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	1.000(a)	1.000	1.000	.00000	1.000	.	1	28	.

a Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	6.300	1	6.300	.	. ^a
	Residual	.000	28	.000		
	Total	6.300	29			

a. Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	3.000	.000		.	.
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-1.000	.000	-1.000	.	.

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Frequencies

Statistics

		เพศ	อายุ	อาชีพ	ท่านมี ภูมิลำเนา อยู่ อำเภอ ใด	ท่านมีราย ได้เฉลี่ย ต่อเดือน เท่าใด	การมี ส่วนร่วม ในการ วางผัง เมือง รวม	ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ วางผัง เมือง	การประชา สัมพันธ์ใน เรื่องการ วางผัง เมือง
N	Valid	20	20	20	20	20	20	20	20
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		1.2000	2.3000	3.2500	4.6500	1.4000	1.4000	1.6500	1.5500
Std. Error of Mean		.09177	.12773	.40311	.13129	.11239	.11239	.23255	.11413
Median		1.0000	2.0000	2.5000	5.0000	1.0000	1.0000	1.0000	2.0000
Mode		1.00	2.00	2.00	5.00	1.00	1.00	1.00	2.00
Std. Deviation		.41039	.57124	1.80278	.58714	.50262	.50262	1.03999	.51042
Range		1.00	2.00	6.00	2.00	1.00	1.00	3.00	1.00
Minimum		1.00	1.00	1.00	4.00	1.00	1.00	1.00	1.00
Maximum		2.00	3.00	7.00	6.00	2.00	2.00	4.00	2.00

Frequency Table

เพศ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ชาย	16	80.0	80.0	80.0
	หญิง	4	20.0	20.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

อายุ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 20 ปี	1	5.0	5.0	5.0
	20-35 ปี	12	60.0	60.0	65.0
	36-50 ปี	7	35.0	35.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

อาชีพ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	3	15.0	15.0	15.0
	พนักงานบริษัทเอกชน	7	35.0	35.0	50.0
	ธุรกิจส่วนตัว	1	5.0	5.0	55.0
	นักเรียน/นักศึกษา	3	15.0	15.0	70.0
	ลูกจ้าง/รับจ้าง	4	20.0	20.0	90.0
	ค้าขาย	1	5.0	5.0	95.0
	แม่บ้าน	1	5.0	5.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

ท่านมีภูมิลำเนาอยู่อำเภอใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	อำเภอบ้านแพรง	8	40.0	40.0	40.0
	อำเภอมหาสาร	11	55.0	55.0	95.0
	อื่น ๆ	1	5.0	5.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ต่ำกว่า 10,000 บาท	12	60.0	60.0	60.0
	10001-25000 บาท	8	40.0	40.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วม	12	60.0	60.0	60.0
	เข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย	8	40.0	40.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ	13	65.0	65.0	65.0
	มีความรู้ความเข้าใจน้อย	3	15.0	15.0	80.0
	มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง	2	10.0	10.0	90.0
	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี	2	10.0	10.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	เหมาะสม	9	45.0	45.0	45.0
	ไม่เหมาะสม	11	55.0	55.0	100.0
	Total	20	100.0	100.0	

T-Test

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
เพศ	20	1.2000	.41039	.09177
อายุ	20	2.3000	.57124	.12773
อาชีพ	20	3.2500	1.80278	.40311
ท่านมีภูมิสำเนาอยู่อำเภอใด	20	4.6500	.58714	.13129
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	20	1.4000	.50262	.11239
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	20	1.4000	.50262	.11239
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	20	1.6500	1.03999	.23255
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	20	1.5500	.51042	.11413

One-Sample Test

	Test Value = 0						
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
					Lower	Upper	
เพศ	13.077	19	.000	1.2000	1.0079	1.3921	
อายุ	18.006	19	.000	2.3000	2.0327	2.5673	
อาชีพ	8.062	19	.000	3.2500	2.4063	4.0937	
ท่านมีภูมิสำเนาอยู่อำเภอใด	35.418	19	.000	4.6500	4.3752	4.9248	
ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าใด	12.457	19	.000	1.4000	1.1648	1.6352	
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	12.457	19	.000	1.4000	1.1648	1.6352	
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	7.095	19	.000	1.6500	1.1633	2.1367	
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	13.581	19	.000	1.5500	1.3111	1.7889	

Regression

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.4000	.50262	20
ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	1.6500	1.03999	20

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	.685
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.685	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	20	20
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	20	20

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.685(a)	.469	.439	.37638	.469	15.884	1	18	.001

a Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2.250	1	2.250	15.884	.001 ^a
	Residual	2.550	18	.142		
	Total	4.800	19			

a. Predictors: (Constant), ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง

b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.854	.161		5.312	.000
	ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางผังเมือง	.331	.083	.685	3.985	.001

a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Regression**Descriptive Statistics**

	Mean	Std. Deviation	N
การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.4000	.50262	20
การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	1.5500	.51042	20

Correlations

		การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
Pearson Correlation	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	1.000	-.903
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-.903	1.000
Sig. (1-tailed)	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	.	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.000	.
N	การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม	20	20
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	20	20

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	.	Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	.903(a)	.815	.805	.22222	.815	79.200	1	18	.000

a Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3.911	1	3.911	79.200	.000 ^a
	Residual	.889	18	.049		
	Total	4.800	19			

- a. Predictors: (Constant), การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง
 b. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	2.778	.163		17.084	.000
	การประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางผังเมือง	-.889	.100	-.903	-8.899	.000

- a. Dependent Variable: การมีส่วนร่วมในการวางผังเมืองรวม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล
วัน เดือน ปีเกิด
ภูมิลำเนา
ประวัติการศึกษา

นางสาวจารุวรรณ สายพิน
เกิดวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2523
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดศรีโพธิ์
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอุดมศิลป์วิทยา
- ระดับ ปวช. วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา
สาขา ศิลปหัตถกรรม เอกวิจิตรศิลป์
- ระดับอนุปริญญา สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
คณะมนุษยศาสตร์ สายศิลปกรรมและศิลปประยุกต์
เอกออกแบบประยุกต์ศิลป์
- ระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
คณะครุศาสตร์(ศิลปศึกษา) สายมัธยมศึกษา
เอกศิลปศึกษา
- ปัจจุบันศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศิลปากร
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สาขาการวางแผนชุมชนเมือง
และสภาพแวดล้อม

ประวัติการทำงาน

- ปัจจุบันทำงานเป็นลูกจ้างอยู่ที่สำนักงานโยธาธิการ
และผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

E - mail

- JA_SAIPIIN @ HOTMAIL.COM